

SPORTSBLADET

1940
PRIS 150

Julnummer

Idrottsföreningar!

Vi uppgöra kostnadsfritt skissförslag till föreningsmärken, klubbmästerskapstecken, medaljer, plaketter och förtjänsttecken.

Begär vår katalog över medaljer och plaketter av standardmodell med motiv från samtliga idrottsgrenar!

SPORRONG & CO.

KUNSGATAN 17

Telefon Namnanrop »SPORRONG & CO.»

STOCKHOLM 7

KÄLARNA- JONSSON

—svensk löpare i
världsklass—

litar endast
på Omega
uret med
världsrekord
i precision

PRECISA
OCH STARKA

OMEGA var enda
officiella tidtagareur vid
OLYMPISKA SPELEN i
Los Angeles 1932 och Berlin 1936

OMEGA

Uret för hela livet

Till salu endast hos urmakare.

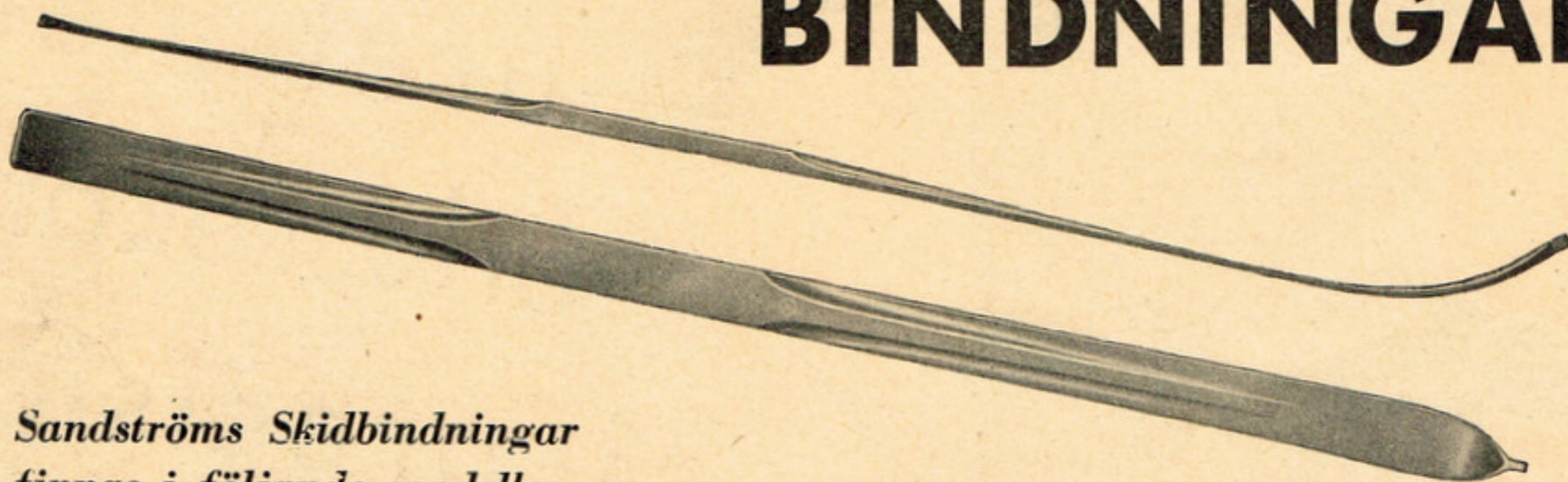
Från **SEGER** till **SEGER!**

Eliten av Sveriges skidlöpare använda

SANDSTRÖMS

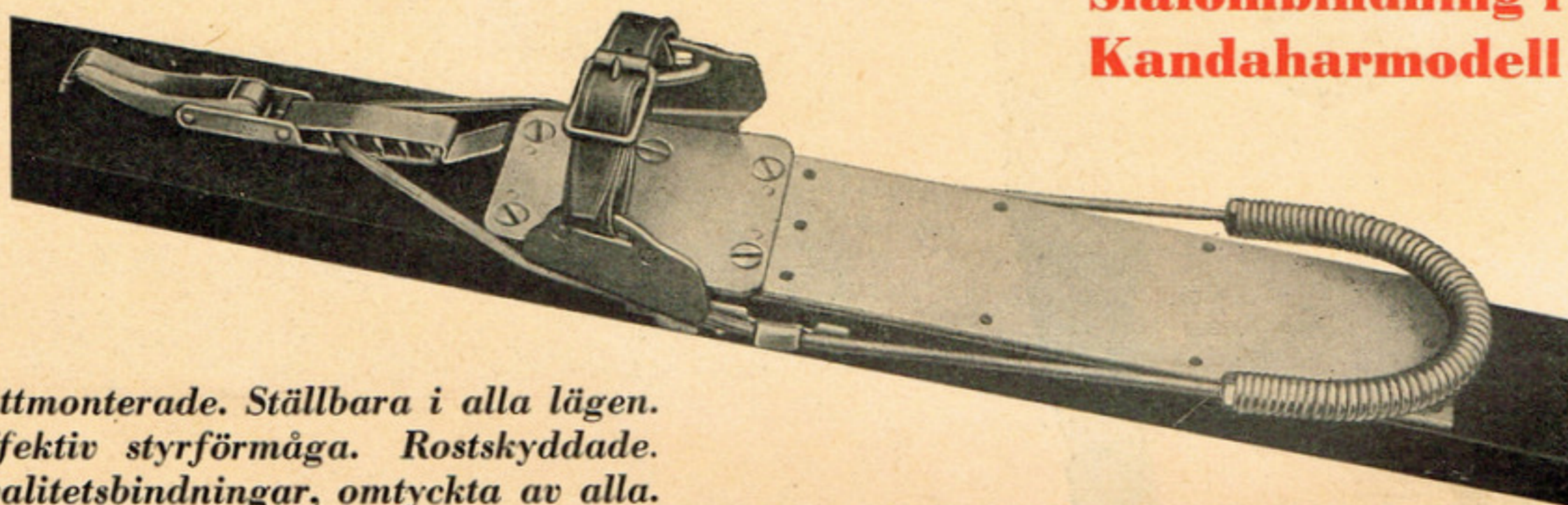
Många svenska mästerskap samt internationella storsegrar ha vunnits på skidor av vårt fabrikat.

SKIDOR och BINDNINGAR

*Sandströms Skidbindningar
finnas i följande modeller:*

**Löpbinding - Backbinding - Turist- och Fjällbinding
Slalombinding i
Kandaharmodell**

*Lättmonterade. Ställbara i alla lägen.
Effektiv styrförmåga. Rostskyddade.
Kvalitetsbindningar, omtyckta av alla.*

Bröderna Sandströms Skidfabrik A.-B.

GÖTGATAN 134 — STOCKHOLM — Tel. Växel 41 6472

NORRLANDSGATAN 31—33

Sportaffären

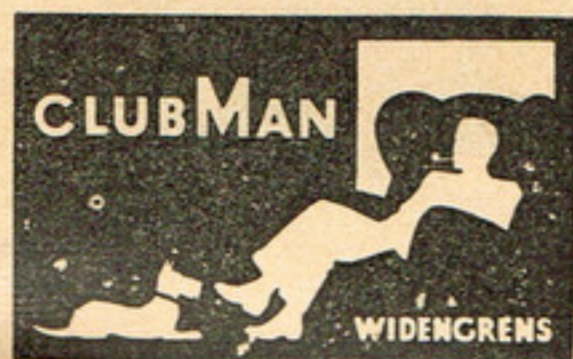
Tel. Växel 23 40 35

Specialité: VINTERSPORTUTRUSTNING

CLUB MAN

— för fritidsklädseln

Ni bär under arbetet uniform eller skyddskostym av något slag, inte sant? Och när fritiden börjar byter Ni ut den mot civila kläder — fritidskläder. Det är som sådana de omtyckta Club-Mankläderna kunna göra Er den största nytta med sina klädsamma mönster, sina goda kvaliteter och sina sällsynt förmanliga priser. Från och med i höst — välj därför ClubMan för fritidsklädseln.

— de låga prisernas lyxplagg

Widengrens

TRANÉ-mössan

är erkänt överlägsen

i stil och kvalitet

Tillverkare: **A/B TRANÉS MÖSSFABRIK**
STOCKHOLM

ALMANACK FÖR ALLA 1941

är utkommen.

Ur innehållet:

Bombflyget av Redaktör
Harald Martin.

Karolinska sjukhuset av
Professor Einar Key.

Svensk löne reglering ef-
ter index av Redaktör
Axel Brunius.

Vetenskapers namn och
betydelse av Lektor
Gösta Langenfelt.

Idrottsåret 1940 av Re-
daktör Sven Lindhagen.

Post, telegraf, telefon och
järnvägsunderrättelser
m. m.

Pris kr. 2:75

Norstedts

AKTIEBOLAGET

ERIKSON & LARSON

BORÅS

Herrkläder

Arbetskläder

Telefon & Telegramadress:

”Erlabolaget.”

PROFIL

staven

SPRICKFRI SVENSK STAV

A.-B. BRÖDERNA KJELLSTRÖM
SVEAVÄGEN 29 • STOCKHOLM • TEL. VÄXEL 23 29 95

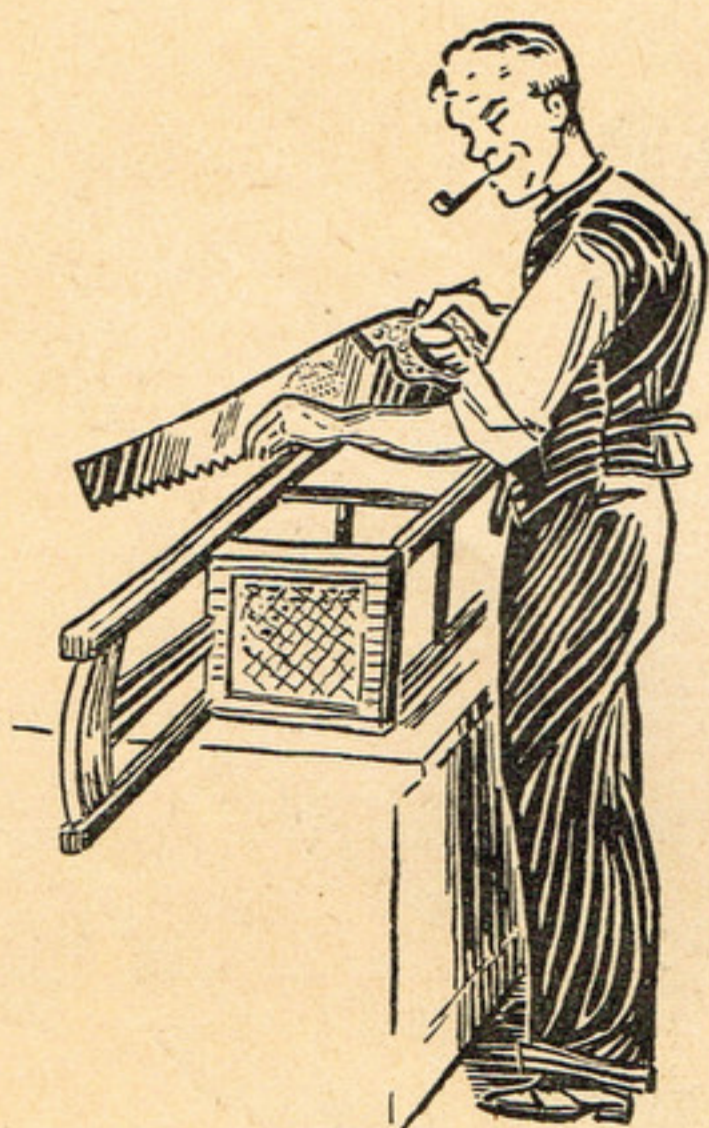
Den passar perfekt

C.Th. MÖSSAN

Säljes i branschens ledande affärer. Tillv. A.-B. C. Th. Ericson, Borlänge.

Amatörer och professionella —

alla värdera de

Sandvikens Handsåg

N:o 277

lika högt.

Den höga och varaktiga
skärpan,
Den stora fjädringsförmå-
gan och
Det eleganta och gedigna
utförandet
Tillfredsställa även de högsta anspråk.

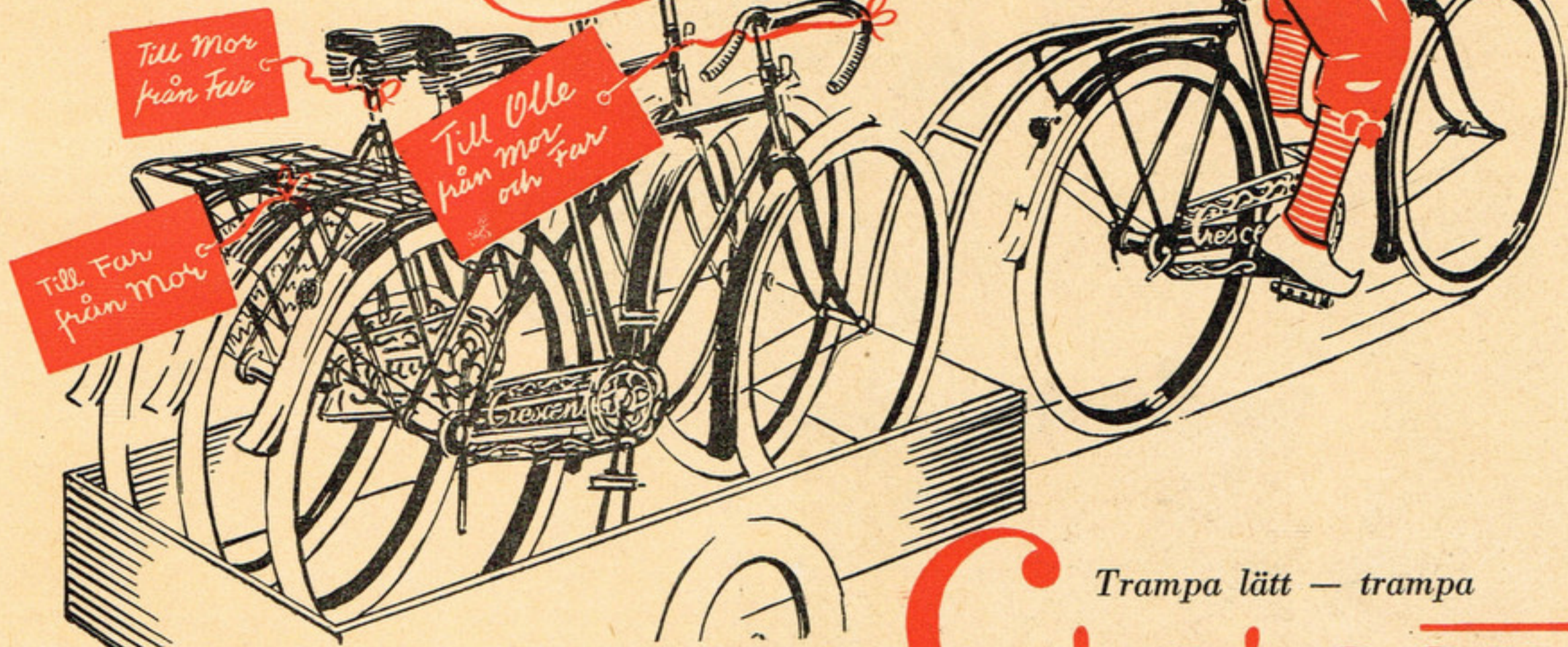

Låt Eder järnhandlare visa den.

SANDVIKENS JERNVERKS AKTIEBOLAG
SANDVIKEN

I dessa cyklingens tider är Crescent julklappen framför andra. En kvalitetscykel sådan som Crescent gör cyklingen dubbelt rolig. Med Crescent håller Ni sinnet ungt och kroppen spänstig.

I år ger man bara Crescent säger jultomten

VELOCIPEDAKTIEBOLAGET LINDBLAD
STOCKHOLM — Filialer: MALMÖ, GÖTEBORG.

Trampa lätt — trampa
Crescent

12 rätt på LIBO 1941

- 1 På stilen känns LIBO igen — den moderna, eleganta stilen som varje sportman gillar.
- 2 Tyger i varje LIBO-skjorta är av högsta kvalitet — det tål påfrestningar och behåller sin smidighet efter flera tvättningar.
- 3 Mönstren äro enligt allra senaste mode.
- 4 Färgerna äro som alltid moderna.
- 5 Kragen är specialbehandlad.
- 6 LIBO-kragen håller alltid stilen, blir aldrig sladdrig.
- 7 LIBO finns med såväl kort som lång ärm.
- 8 LIBO finns i ett flertal modeller för olika ändamål — för vardag, sport och fest.
- 9 LIBO tillverkas av ett företag som har grundlig erfarenhet bakom sig.
- 10 I varje skjorta finns LIBO-triangeln som en garanti.
- 11 LIBO säljes av sta'ns välsorterade herraffärer.
- 12 LIBO är idealskjortan för dem som vill ha stil och kvalitet till hyggligt pris.

Tillverkare: **NYA LINNE INDUSTRI A.-B. • Borås**

Att idag köpa en KABOM-kostym är mer än någonsin att handla med klokhet och tanke på framtiden. Ty KABOM representerar alltjämt den höga pålitliga kvaliteten — i tyg — i övrigt material — i utförande. Modellerna äro bekväma och smidigt anpassade efter modets krav. Passformen är resultatet av decenniens erfarenhet. Den goda kvaliteten svarar för att Ni efter årtals användning alltjämt kommer att trivas och känna Er välklädd i en KABOM-kostym.

Kvalitet — även under ytan.

KABOM

KONFEKTIONS A.-B. OSCAR MOLANDER

RENT

SPEL

Några reflexioner
kring en bok,
om idrotten.

Av fil. d:r Magnus Selling.

Att i ord uttrycka eller ange tävlingsidrottens väsen, dess ideella sida, det som gör tävlingsidrotten till en **meningsfull** livsform, är ofantligt svårt. Inte närmast därför att tävlingsidrotten är en så mångskiftande företeelse utan därför att själva den själsliga **upplevelse**, den själsrytm som hör samman med idrottsutövningen eller med det livligt intresserade åskådandet av tävlingsidrott, är så svår att gripa. Upplevelsen griper **oss**, och **rycker oss med**, men för oss är det svårt att **gripa upplevelsen**, denna blyxt-

snabba, spänstiga, på sätt och vis flyktiga själsrörelse — trots att den har en så karakteristisk egenart. Det är just **denna** som är så vanskelig att fånga i dess nyansrikedom och högspänning.

Ofta nog har det hänt att jag frågat mig: Vad är det som gör att jag tycker om idrott, tävling? Vari ligger dess tjusning, det som pressar upp själslivet i dess höjdläge, det som skapar den idrottsliga livsformen? Svaret har kommit spontant och det har alltid varit det samma: Idrott — det är "rent spel".

Utan tvekan "rent spel" — när den är som bäst, så som den bör vara. Detta friska svenska uttryck tycktes mig ur en viss synpunkt säga **allt**, därför att det, rätt förstått, säger så mycket.

Att idrotten är "rent spel", däri ligger dess stora folkfostrande betydelse. Idrotten för in ett salt i tillvaron, i denna värld av lögn, förställning, försåt, förräderi, bakhåll, nedrighet, lumpenhet och dolskhet. Tävlingsidrottens fasta spelregler sätter med ens en gräns för allt detta mänskliga d. v. s. alltför

Luxor Gold

*rakblad så vasst
rakar i hast.*

I parti: E. Lindgren • Falun

mänskliga, som förgiftar livet. Idrotten är "rent spel".

De som klarast visat oss idrottens väsen som "rent spel" är ju grekerna, hellenerna, med sina oförglömliga "olympiska spel". Nyligen har den kände holländske kulturhistorikern professor Huizinga i ett lärt och delvis mycket fängslande arbete med titeln "Homo Ludens. Versuch einer Bestimmung des Spielelementes der Kultur" (Panteon Verlag, Amsterdam 1939) givit intressanta bidrag till belysning även av idrottens väsen.

"Homo Ludens" d. ä. människan som leker, den lekande människan, lekmänniskan. En människotyp som vi enligt Huizinga påträffar bl. a. i filosofernas disputationer, i den bildande konsten, i poesi, musik, dramatik, i riddarväsen och krigskonst och just i **idrott och sport**.

Några antydningar ur det rika, alltid tänkvärda, stundom diskutabla innehållet, närmast vad som rör idrotten.

Prof. Huizinga anser att ett starkt lek- eller spelelement ingår i de mänskliga kulturyttringarna. Han "bevisar" denna sin tes genom att uppåda ett ofantligt historiskt material som han tolkar utifrån denna synpunkt. Att andra synpunkter kan anläggas är naturligtvis inte uteslutet. Som så ofta — även inom vetenskapen — får själva diskussio-

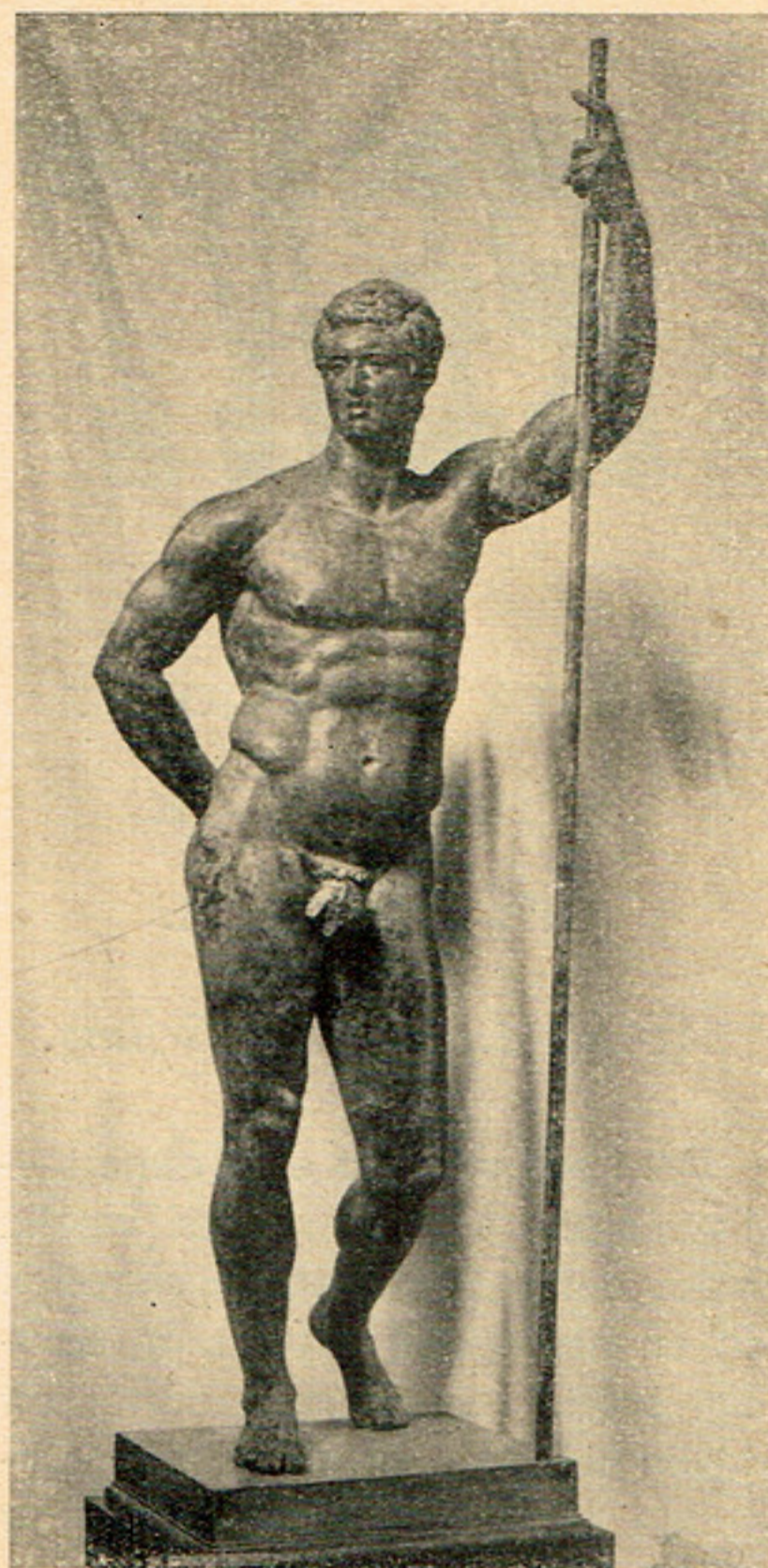
nen, f. ö. även den en av lekelement uppbyggd livsytring, ge svar på frågorna.

"Tävlingskampen i grekernas liv, eller överhuvudtaget överallt, uppvisar", menar förf., "lekens (spelets) alla formella kännetecken och hör samman med **fest, festspel**. Att lösgöra tävlingskampen från förbindelsen: lek—fest—helig handling, är fullständigt omöjligt." De olympiska spelen var ju enastående heliga festspel: här var äran, tapperheten, strävan att vara främst, **allt**. "Idén om ädel kamp är en av de starkaste impulserna till kultur", skriver förf. Jag kan i detta sammanhang ej underlåta att i förbigående införa ett skönt, just nu för oss alla mycket tänkvärt, ställe ur Lukianos' dialoger. Lukianos låter den vise Solon yttra:

"Segerprisen kunna dock blott några få vinna. Men det gäller en större vinst både för samhället och för deltagarna. Alla goda medborgare ha en annan samfällid tävlingskamp att bestå, där det ej gäller en krans av tall eller oliv eller murgröna, utan en krans, som i sig innefattar mänsklig lycka, jag menar den enskildes och färderneslandets frihet och välstånd och berömmelse, rätten att få njuta av sitt lands högtidsfester, de anhörigas trygghet och säkerhet, kort sagt, det skönaste av allt, som man kan önska av gudarna. Allt detta är sammanflätat i kransen, och det är detta som man vinner i denna tävlingskamp. Det är detta mål, till vilket våra övningar och mödor syfta."

(Citerat ur essän "Livets vädjöbana" i prof. Claes Lindskogs verkligt förnämliga bok "Känn dig själv! Antik livssyn och levnadskonst", 1934.)

Ser vi nu vår tids tävlingsidrott ur den antydda synvinkeln, som festspel, ter den sig inte som en funktion vid sidan om kulturlivet, utan kulturlivets egen puls och rytm strömmar fram i tävlingskampen. Det är den **rena**, från dunkla syften frigjorda **konkurrensen** som på idrottsplatserna och i sporthallarna blommar upp, befriad från den gifttagg som stinger. Så ser vi för vår del på den **moderna** tävlingsidrotten — ehuru egendomligt nog prof. Huizinga **här** inte längre vill vara med. Han anser att den moderna tävlingsidrotten blivit "alltför allvarlig"! Den har därför förlorat sin karaktär av lek och spel, festspel! Enligt vår uppfatt-

Romersk atlet i brons.

ning har den lärde kulturhistorikern här fel. Han visar sig väl känna till den antika och medeltida tävlingsidrotten men är benägen att idealisera den på den moderna idrottens bekostnad. Var inte den antika tävlingsidrotten "alltför allvarlig" när den tog sådana former att kämparna blev liggande på valplatsen? Har vår tids idrott förlorat festprägel? F. ö.: tävlingslek utesluter inte allvar — allvaret gör leken till strid, en kamp vars signatur dock just är: Rent spel. Professorn borde ha varit riktigt med på en landskamp — då skulle han ha skrivit på ett helt annat sätt om den moderna tävlingsidrotten — utur självsyn, inte som nu utur av dammig kammarlärdom delvis tyvärr förmörkat omdöme.

Det är synd när en författare släpper sin goda idé innan han hunnit till slutet, det är som en stafettlöpare som tappar stafetten, en brottare som inte "håller" sitt grepp, en anfallsspelare som spelar förbi målet.

Berlin-Olympiaden börjar i Olympia:
Eldbärande flickor på forntidens
kämpars väg.

Gunnar Höckert

IN MEMORIAM

På olympisk mark och rännarbana
hans lopp var överväldigande skönt,
och under segerns solbeglänsta fana
han stod där leende och lagerkrönt.

Mot honom stego blickarna och bruset
av glädjesmyckad sång och hög applåd,
och se, det sommarblonda morgonljuset
begränsade med guld hans unga dåd.

Det sjöd som av en ousinlig källas
klara språng ännu i puls och nerv
hos ynglingen från sena tidens Hellas
som fyllt i dag sitt fosterländska värv.

Medaljen, till hans bragds belöning gjuten,
låg hemvand redan i hans finska hand,
och över jublet, över festminuten
hans hjärta sjöng: Vårt land, vårt land.

Men åren runno hän, och idrottsspelen
en dag förbytte innebörd och art...
Snart stod han i det blödande Karelen
med samma höga lugn beredd till start.

Och åter var han främst i tävlingsskaran
där kulor och kartescher veno gällt
och mötte trotsigt främlingen och faran
på dödens stora, vita rikssportfält.

Och fienden slogs ned likt tomma agnar
vid varje drabbning, varje kampappell,
och döda män och döda pansarvagnar
begravde snön och mörkret varje kväll.

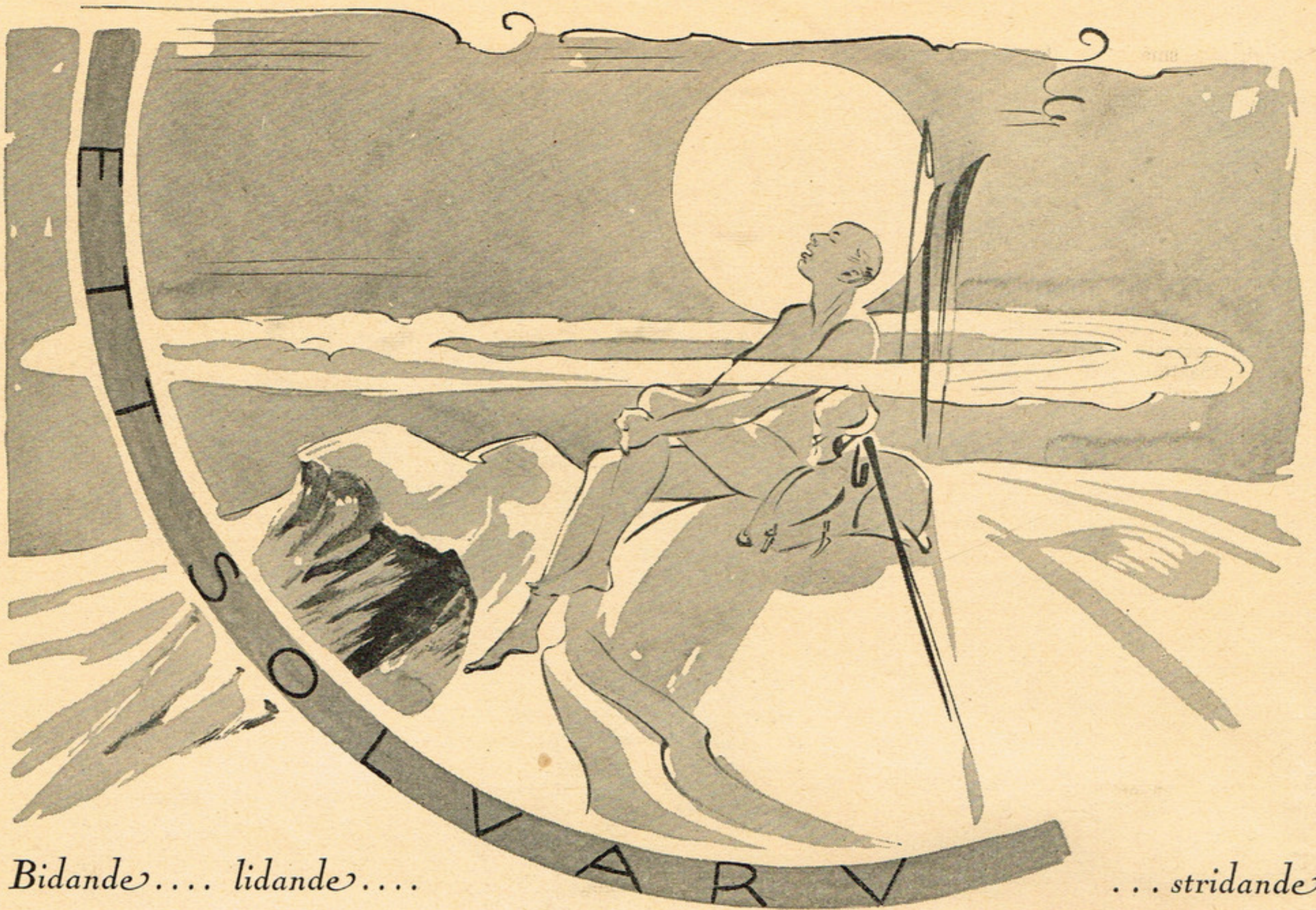
Men ännu var hans tävling ej fullbordad,
än stod han ej vid loppets fjärran mål,
fast bland hans frontkamrater mångomordad
hans djärvhet var och skarpt hans stål.

Deck — Domaren av liv och evigheter
stod väntande på löparen och höll
i handens djup sin dunkla kronometer.
Ett ljud — och över linjen mannen föll.

Mot honom sjönko blickarna och bruset
av sorgesmyckad sång och stum applåd,
och se, det vinterbleka aftonljuset
begränsade med frost hans unga dåd.

Medaljen, till hans bragds belöning gjuten,
låg dubbelt hemvand i hans finska hand,
och över tystnaden och dödsminuten
hans hjärta sjöng: Vårt land, vårt land.

Bidande.... lidande....

... stridande.

Erkki Kaila.

"Finlands folk har utan förskyllan utsatts för ett angrepp utifrån, ett angrepp som inte ens skonat oskyldiga barn.

Med rent samvete och med en endräkt, som omfattar alla folklager, har vårt folk rest sig som en man för att försvara det som för oss kristna är heligt och dyrbart" — så vände sig den 10:de december 1939 ärkebiskop Erkki Kaila till

de folk som bekänna sig till Sanningen, Föräldravörnaden, Fredligheten, Friheten, Äganderätten, Evighets-tanken. "Vi känna", ropade han ut över de frusna vidderna och de grå haven, "att vi äro kristendomens och hela den västerländska civilisationens förpost i Norden. Vi lita på att de kristna kyrkosamfundet icke skola lämna oss ensamma".

Där kom också folk till det med 50-faldig övermakt överfallna landets bistånd — ett par hundra engelska äventyrare och gentlemän och idealister — små varmhjärtade franska sjuksköterskor — några dussin svenska idrottsmän — betydligt fler redliga svenska fackföreningsmän, "vanliga kontorister", jordbruksarbetare med eller utan folkhögskolebildning och "nykter-

Skogskarlarnas hövitsman Ernst Killander önskar orienterarnas ordförande Malcolm Murray god resa norrut—österut.....

het", och så en hel del medmänniskor med håg för "lite av varje", många utan jobb — — — ej få kommande från Spanien, där de vågat livet för sina ideal.

De kommo, dessa behjärtade, och dessa gåpåare, långsamt, ty avstånden äro stora och utbildningen var ojämn. Halft i hemlighet fick de resa, med ovärderlig teknisk och ekonomisk hjälp av svenskar i "hög" och "låg" ställning — — — fast vid denna tid, i december 1939, var det icke tillåtet för tidningarna att "göra propaganda" för den väpnade hjälpen till martyrlandet.

Ett par tiotal tusen svenska krigare då, och vid nyår, skulle mänskligt att döma ha kunnat betyda rent fantastiskt mycket. Det hade bl. a. kunnat göra slag i saken för vissa "affärer" norr om Ladoga, d. v. s. förstärkningars sändande i januari till den känsligaste fronten, "Näset".

Sveriges idrott

hade hela denna vinter att "arbeta i uppförsbacke". Västanfors Idrottsförening, med halva laget under vapen, förlorade sin seriematch mot annars jämnspelet (eller obetydligt överlägsna) Upsala-Vesta med hela 16—0. Och Svenska Mästerskapen i Skididrott, som hölls i folkrikaste Norrlandsnejden, i Sundsvall, lämnade ett netto av 7.031 kronor (enl. annan redovisning 5.769) mot

40.040 vintern förut (i lilla Filipstad då) och "normalt" c:a 20.000. En dyrbar konstgjord skridskobana hade ju lagts på Stadion, där söndagsmiddagshockey spelades inför glesa läktare.

Men

det var nu så att man i december 1939, i januari, februari och mars 1940 för en gångs skull var ohägad att tänka i pengar, i poäng, tänka på förströelser och hemmaaffärer.

En liten finsk lurblås

Från landet i öster, från Sveriges gamla utmarker, från bröders kära frusna marker kommo märkliga underrättelser.

Allan Beer — eller om det var Dagens Nyheter skarpsynta, varmhjärtade fru "Bang" — förtalde oss uppför Rovaniemi om den sjufalt marathonsiga finska bondkvinnan som kom till storbygden efter att ha

Pekka Niemi till en vän i Stockholm: "För oss finska skidåkare är denna vinter en ännu hårdare tävlingsvinter än förr och desto värdefullare."

dragit två små barn på en släde tolv eller tretton mil — 5 (fem) barn hade förfrusit för henne — det berättas om hur hon vid framkomsten satt som förstenad, som känslolös, tills man lyfte bort henne, lyfte henne till en bädd där hon sedan sov i två dygn i ett sträck.

Vår norske vän Jörgen Juve, som också var utsänd som krigskorrespondent, kom efter en lång, svart, bister tid "under norr-sken och mordänglar" hem till Skandinavien uppfylld av detta obeskrivliga: dessa finska människors trotsiga, härdiga kamp. "Det går över vad vi idrottsmän trott vara gränsen för den mänskliga prestationsförmågan", var hans ord. "Att se dessa vaktlotter stå vid skorstenen på trevåningshuset i rykande snöstorm, stå i två timmar i 30 eller 35 graders köld och speja.... det är otroligt."

En svensk läkare, d:r Ivar Palmer, berättade om den finska stoicismen, *den som vill till om ett land i avgörandets stund skall överleva:*

Vi hade en man med genomskjuten arm-bågs- och skulderled och 8 revben brutna. Den sista skadan hade uppkommit på det viset, att fienden hoppat på honom och hans döda kamrater för att övertyga sig om, att de icke voro vid liv. Han var den enda överlevande, men att han trots detta icke gav ett ljud ifrån sig räddade hans liv.

Jag minns även särskilt en liten 34-årig man, som kom in med ett bukskott, vilket söndertrasat tunntarmen på inte mindre än 11 ställen. Han var vid inkomsten mer död än levande, men opererades av en av våra duktiga unga kirurger och repade sig, icke minst tack vare blodtransfusion av konserverat flaskblod, som med flyg regelbundet kom från Sverige — och en seg fysik. Under efterförloppet fick han tarmvred och måste på nytt genomgå en svår operation. Jag fann honom följande morgon vid liv men knappt mer, med infallna anletsdrag och svag, hastig puls. Blicken var dock pig och vaken och han tillkännagav vid rondan att han hade något att be "herr doktorn" om. *Han bad mig försöka ordna så, att han kunde slippa ut och slåss åtminstone den närmaste tiden, för "han kände sig så obeskrivligt matt", sade han.* När jag lämnade Finland var han emellertid på den säkra sidan och började sitta uppe. Troligen blir det en duktig och seg finnsoldat av honom igen, som inte kommer att tveka, om landet på nytt behöver honom.

På en sal låg en gammal skäggig skolt-lapp med genomskjuten, söndersplittrad arm-bågsled. Han sköts från luften med kul-spruta från ett dykande jaktplan — som tydligen haft dålig jakt — där han fredligt drog sin sparkstötting över isen av en sjö i ödemarken.

Gubben hade väl tidigare knappast gjort stor skillnad på ryss eller finne, men nu ansåg han sig veta bättre. Och när vi fingo in en sårad rysk fånge med en svår skada i huvudet, måste vi ställa vakt vid gubbens säng, ty han visade ansatser att kräva sig upp för att själv skipa rättvisa. — — —

Grundfrågan.

Storstilad militär hjälp var ju vårt nerrustade Sverige icke i stånd att lämna broderfolket — nu, ett år senare, synas vi ha "överskottskraft" av betydande mått.

Och därtill kom att en myckenhet försiktighet, ja, avoghet ännu vid jultiden stävjade de flesta ansatser att intensifiera Finlandshjälpen.

Två strömningar välde fram i folksjälen. Vi kunna enklast kalla dem Passiviteten och Aktiviteten.

Enligt den förra — den som besjälar massor av

Ett hörn av Idrättsparken, Köpenhamn, den 20 oktober: Idrottsbladets och Filmbildens Jules Berman, som har vänner i alla samhällslager, underhåller sig med prins Knud, prins Axel (som i somras deltog i Sandhamnsregattan), prinsessan Caroline Mathilde samt "vår" Margaretha om Sveriges utsikter att "göra nånting åt" den danska 3-1-ledningen.

nutidssvenskar (även en och annan idrottsledning) — är man alltid på den säkra sidan om man väntar med att

Inträdesbiljett till Stadion SÖNDAGEN DEN 11 FEBR. 1940 kl. 1 e. m.	KONTRAMÄRKE SÖNDAGEN DEN 11 FEBR. 1940 kl. 1 e. m.
LANDSKAMPEN I BANDY SVERIGE—FINLAND	LANDSKAMPEN i Bandy Sverige—Finland
Sektion Ingång från Ståretvägen	Sektion Bank Nr 17 Plats Nr 11
D Kr. 50:— (Inkl. zonen K)	D

"De hittills dyraste idrottsbiljetterna i Sverige." — Vi Stadiongäster tillskötte över 50.000 kr. d. 11 februari. Men radion, Jerring och Ella Eronen kunde 9-falt bättre!

fatta beslut, om man håller sig undan, tiger, "sköter sitt", "avstår från att förhålla sig", "inte lägger sig i, så slipper man dra sig ur", "går den gyllene medelvägen", utgår från, att "det är inte ens fel att två träta" och hur nu alla dessa älskliga fega, och falska, och ovisa, i längden ohållbara levnadsregler lära.

Till Sveriges heder må sägas att den aktivitet, den kamratliga hederskänsla, den dristighet som en gång räddade livet på den av våra förfäder som rammades av en grottbjörn — oförfärad jaktkamrater rusade till, glömska av sin egen sårbarhet! — den framåtanda, som en gång styrde en ursvensk stam till dessa våra nejder, den envishet varmed *deras* efterkommande försvarade sina jaktmarker mot vildskäggiga män från öster och söder och den påpasslighet varmed — tusentals år senare — *deras* avkomlingar säkrade den högre, redligare, snyggare nordiska kulturen genom att i

samverkan med det redbara och hjärte-goda finska folket befästa detta så heder samma nordiska livsrum — Olofsborg! Kexholm! Viborg !!! — den lever än.

Den brinner i vår vapenföra ungdom — ej alltid kanske med vitgnistrande och blå lågor, men i form av en stilla värme som vidmakthåller *liv och kraft.*

Den manade den gamla trotjänarinnan "någonstans i Sverige" att till *FINLANDS-insamlingen* avstå en *hel årslön* — kost och logi hade hon. Och då Sveriges äldsta, Anna Kristina Larsdotter-Skatt i Lekåsa den 10 mars på sin 105:te födelsedag fick emottaga en insamlad gåva på 275 kronor, lät hon den oavkortad gå till det kämpande Finland.

Norden var med.

Dessa två strömningar lupu genom hela Norden.

Vagnslaster och tågsätt med livsmedel rullade från Danmark över Malmö, Mjölby, Krylbo, Vännäs, Haparanda över till Finland. Norrmän i 50-tusental skickade det käraste de hade, sin ryggsäck. Nordlandets fiskare försakade tuggbussen och piptöbaken och lagade sina strumpor ett tag till, för att kunna skicka 2, 5 och 10 kronor till mat och kaffe åt de vita finska kämparna; på samma sätt fabriksarbetarna i Rydholm och bondflickorna långt neråt Hallandsgränsen — jag gick där själv med bössan och fylldes inför dessa unga kvinnor med *aktning.*

Hilding "Moggl" Gustafsson, Reymersholm och Sverige, välkomnas av sin söta fru efter hemkomsten från Köpenhamn.

Nils Middelboe, K. B., Nordens hittills främste bollspelare, 7 år kapten för Chelsea, gick linjeman på Stadion "Finlandsdagen".

Här vilar sig ett par landsvägströtta soldater i ett sympatiskt dalsländskt dike, 12 man av 600 friska. "En viss arméfördelnings" fälttävlan.

Norge gav dussintals millioner och hundratals män — från det överraskande oanfrätta och tappra lilla Danmark kommo fler frivilliga! — och Sverige försvarade omsider Norden med kanske 8.000 bra karlar. Vartill lades det ej riktigt kända men anade världsrekordet i ekonomisk hjälp till ett grannfolk: vidpass 400 millioner svenska kronor.

— Men det utmärkta, nu stoppade norska bladet Tidens Tegn skrev i medio december dessa tänkvärda ord:

Denna krigsföring, mot ett folk som inte har gjort en katt för när, sitter hela den civiliserade världen och ser på. President Roosevelt med sina höga humanitära ideal, ledaren Hitler — bälverket mot kommunismen — statsminister Chamberlain (de små staternas varma beskyddare) och inte minst Norden, själva symbolen för broderskap och kulturgemenskap, alla sitter de och ser. Bevars, allesamman är de förargade in i själen — det fattas inte protester. Roosevelt har t. o. m. antytt för de amerikanska vapenfabrikerna, att de bör motstå frestelsen att sälja flygmaskiner till Sovjet. Och vi norrmän ha tagit hand om ett par hundra finska flyktingar i norr — ingen skall kunna säga om oss att vi lämna en broder i sticket.

(och halvt om halvt om Sverige:)

— — — Vår förargelse är inte värre än att den låter sig behärras, men naturligtvis skall vi samla pengar till Finlands Röda Kors. Den nordiska gemensamhetstanken låter sig inte kuvas av kriget . . .

Varpå dessa ord — fortfarande av den sarkastiska "Trotter" i Tidens Tegn den 7 december 1939 — minnesrika med hänsyn till vad som inträffade 4 månader och 2 dagar senare:

"Vi i Norge har vårt på det torra, vi har ju ingen här eller flotta att tala om. De som har anklagat regeringen för bristande förutseende, må alltså medge att de tagit fel.

Ingen regering har kunnat vara mera förutseende. Vi är ett avvärnat folk och ingen kan begära att broderskapskänslan ska sträcka sig längre än till flyktingar."

Detta samvetsvakna norska "vi gör för lite — ve oss!", det grep in i våra själar — antingen vi läste Tidens Tegn eller ej. Ty nog är det så, att röster ljuda från själ till själ direkt, utan förmedling av ljudvågor och synintryck. Visst låg en bävan över Norden . . . Nog förnummo vi — på något dunkelt vis — i december fältpastor Hans Åkerhielms bekymrade uppåt-vädjan i tidningen "Den Frivillige" långt bort i snököken:

"Herre, led det underverk, som heter Finlands kamp, till seger! Och Herre, gör ännu ett under: ruska liv i vårt svenska folk, så att de höra din röst och följa din Andes befallningar! Amen."

Vi läste i Bladet strax efter jul denna hälsning från den livligt skrivande kärke Helsingfors-kamraten Enzio Sevon:

11/12 39 kväll.

Broder!

Hälsningar från skyttegravnen i första eldlinjen. Hård dag, många timmar under regn av gränater och ihållande artillerield plus maskingevär och -pistoler från närhåll. Livet är ett tärningskast,

Härnösands-junioren Wikner och — t. h. — Kalle Pahlin konditionsträna utan skidor men med stavlar hos Gösta Olander i Vålådalen.

för mig föll "sexan upp" hela tiden i dag. Ja, en femma också, en skräma i högra kinden och en granatskärva i fickan. Annars allt väl.

Finland blöder på vintervita drivor, blöder för hela Västerlandet. Vi har all "beundran och sympati" ända upp i halsen. Aktiv hjälp tigga vi inte heller om, gränspostens roll har alltid varit svår. Minns Du vaktposten i Viborgs Slott 1938 — — —!

Då började en längtan pina oss att i vår krets se en skara finska kämpar, bestrålas av deras kynne och, uppleva den samlande stridsleken blått mot gult — — — ja det var helt enkelt så. Då vi nyårsdagen stodo några hundra och sågo AIK:s svarta manskap ila fram på Stadionisen mot Huga — lite Sylvesternatt-trötta Huga — då funno vi en stor behållning i tanken på ett fullsatt, svart, hänryckt, pånyttfött Stadion där en lång rad finska bandyspelare körde fram på sitt höftmjukt storglidande sätt — finsk flagga på blå tröja, Björneborgarnas Marsch i luften . . . och så de hejiga tagen och klingande skotten i "det friskaste av nordpojksspel".

Vi hade i dagar och nätter tänkt så mycket, drömt så mycket, läst så mycket, fruktat och hoppats och avstånds-medlidit — — — här var livs-

Idrottsbladets militärstafett den 1 september: roddare och löpare från K. Göta Trängkår växla.

levande finska kämpar inte "en nåd att stilla be om" men en sak som vi krävde . . . på det vi ej måtte "förtäras" och undergrävas av passivitets- och underlåtenhetsgrämlse.

Som en löpeld spred sig de nästa två, tre dagarna budskapet att det krigande landet inbjudits att — först av alla i krigens deltagande folk — nu rycka in i idrottsborgen till landskamp, bandy alltså; och överallt motogs detta besked med den största hänförelse.

Det bekom oss väl, så som det riktiga gör hos sunt folk, att Svenska Bandyförbundet hade stipulerat: "varje levande själ i Stadion betalar minst 5 kronor" . . . och "alla dessa entréers summa skall ogravrad överlämnas till Finlands Röda Kors — här skall alltså ett svenskt och ett europeiskt rekord ställas upp" . . . det var "enda möjligheten": en applåd med händerna räckte ej till, och här voro många äldre, många familjefäder, många oersättliga som ej gärna kunde gå i fält för broderlandet.

Och strax arbetade för den unika matchen den 11 februari 1940:

Bandyförbundets egna, som 5 år tidigare på 38 timmar kastade upp jättelandskampen på Flaten-sjön milen från Stockholm; Olympiadens generalsekr. Kristian Hellström; Ligiadens generalsekreterare Agne Holmström; Svenska Flaggans Dags och "hela Stockholms" Ernst Killander; Sexdagarsloppet David Jonason;

"Idrottens Dags" Ivar Arnö;

Alla I. B.-evenemangs Nisse Engdahl;

Radions Sven Jerring; Filmens Gunnar Skoglund;

skådespelartennisens Jules Berman . . . han flög förresten till Paris och talade i världsradio, "Paris Mondial" för den enastående idrottsliga kamratmanifestationen;

höga ovärderliga krafter i svenskt samhällsliv; och "hela Sverige".

Allt för en bandymatch, som var ett enda högt flammande bevis för att "den materialistiska historieuppfattningen" är falsk, att broderlighet och hederskänsla kunna vara mäktigare drivkrafter än förvärvsbegäret, att Finland trots språklyfta och i någon mån rasklyfta dock är vårt, liksom vi med full ömsesidighet är Finlands,

»I riks- marschens tecken».

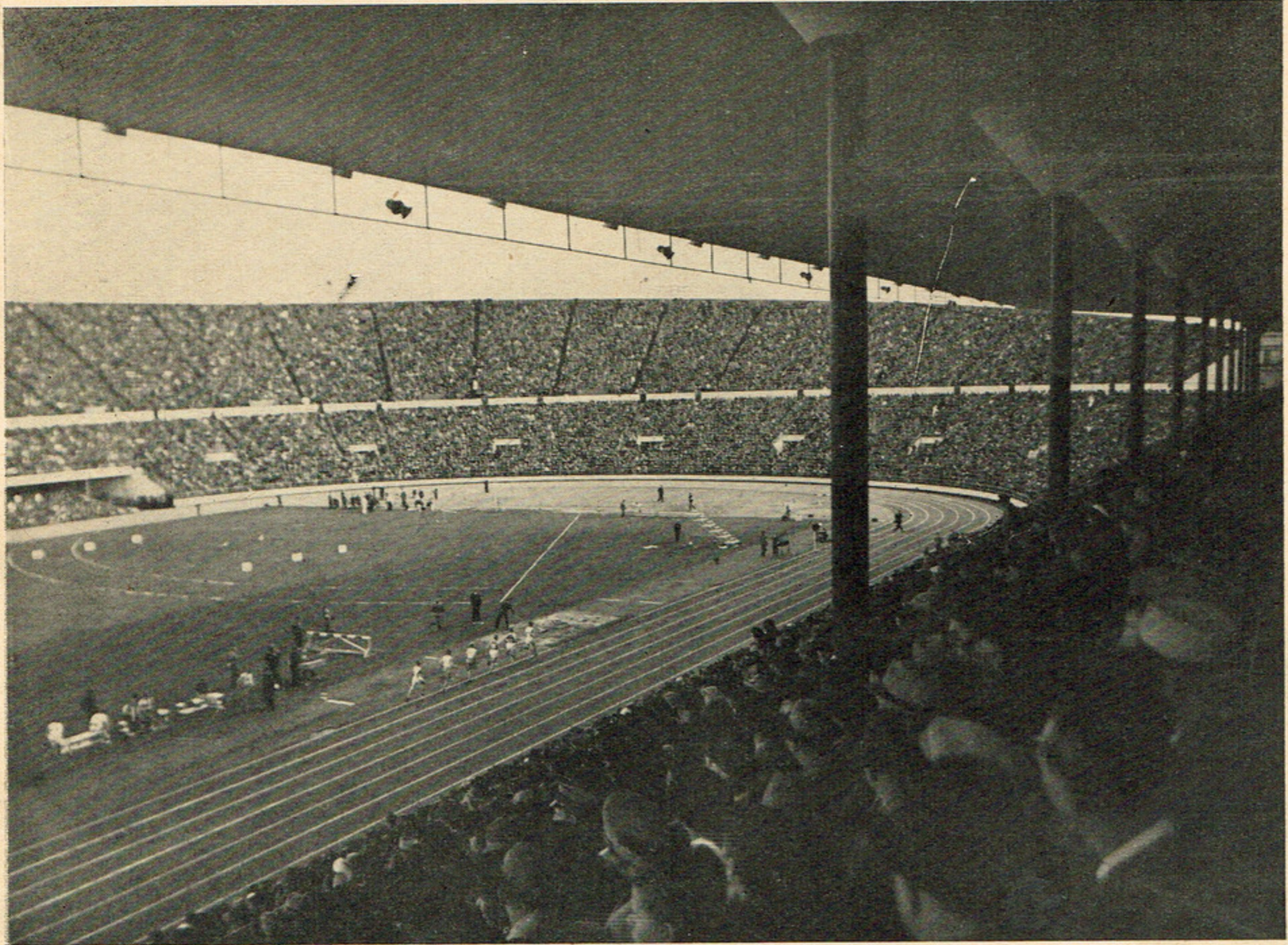
1. En novembermorgon 1939 lockade Erik Pallin och St.-T. oss ut till en "stad-till-stad"-marsch. (Tre-åringen Leif orkade inte till Djurs-holm . . .)

2. Den 15. september 1940 sträckte man ut lite bättre på Bellevues milbana Råsunda-Albano . . .

3. . . . och den 22 — i sköna Söderhamn — var tiden nere i 1.01.15 och Svenska Gångförbundet närmade sig den halva miljonen i marschprov. Armarna, tempot och stilen drevs succesivt upp.

Mäktiga, mjuka Helsingforsstadion var fyllt av finsk publik då den 8 september fredslandet Sverige mötte och segerrikt kraftmätte sig i fri-idrott med krigarländerna Tyskland och Finland.

att de 700 fredsåren oss emellan — ett världshistoriskt unikum! — skapat en samhörighet som i grunden är lika rasande livskraftig som lemmarnas i en organism.

En match, ett möte som vi törstade efter.

Tusentals bandyvänner, Finlandsvänner, mänskovänner — från AIK:s gamle bandykaptan av 1908 Magnus Cleve och hans flottister och ner till den minsta scouten i Karlstad sålde 5 kronors "radiobiljetter" och togo bred kollekt till matchen den 11 februari.

Anordningar gjordes i alla svenska landskap. — "Tag lilla Skillinge, i den bandy-förgättna avkroken söder om Tomelilla, sydväst om Simrishamn: där hade vår vän Knut Svensson och hans mannamannar samlat bygdens folk till Finlandskväll — för 5 kronor paret fick gubbarna och gummorna (och de yngre) komma tillsammans till kaffe och kakor, paketauktion, musik och dans, choklad och smörgås.... nästan allt var skänkt, och 1.200 kronor gick till postgirokon-

tot 2301, bandylandskampens folkära jättekonto.

En "framåt" svensk krigare: Gustav Adolf, Riksidrottsförbundets ordförande, svensk mästare i sabelhuggning 1936, 37 och 40. Denna hårda idrottsman vann häromåret på Västernorrlands regemente officersmästerskapet i skidlöpning 3 mil på 2.35.

Så blev det att först Bandyförbundets utskottsordförande Killander, därpå själva förbundsordföranden Almkvist kunde överlämna till ministrarna Erkko och Wasastierna inalles 488 tusen 209 kronor till Finlands Röda Kors.

90.000 hade vi siktat på....

Mynt och män

— framförallt män! — är detta vårt andra svenska ödes-års krav.

Så jag upprepar det: vi voro djupare och hårdare glada över att konungen, kronprinsen, olympierna Edström och Clarence och 7.000 svenskar och svenskor tillika med Norges och Danmarks resligaste boll-män trotsade den arktiska kylan i Stadion den 11 februari.... att de kommo... togo emot.... än att de betalade.

Det var en praktfullhet att se den tjur-tunge vikingen Max Viinioksa i spetsen för blå laget köra vänskapsvarven under samfällda 70-manna-

orkesterns finska krigarmarsch. Jublet när fänrik Salo under en "Upsalakvart" i slutet av andra halvlek dräpte in en reducerande boll — Einar Ask och Gunnar Hyttse hade gett hemmalaget ledningen med 2—0 i första halvlek — överträffades blott av den stilla hänförelsen då den benådade Ella Eronen sargade och grep och uppenbarade.... hon läste "Vårt land" från södra altanen.... hon var i det ögonblicket Finlands modersröst:

— — vårt land är fattigt — skall så bli för dem som guld begär —
— — men detta landet älska vi —
för oss med moar, fjäll och skär
ett guldland dock det är!

(Forts. å sid. 56.)

Majken Åberg, Sveriges starkaste slungbollflicka. — Pappa Arvid var på sin tid en av landets bästa släggkastare.

Collings

Svenska

LÖPNINGENS HEMLIGHET

Efterträning

Åke

Bror

Gösse

Henry

i november

Svenska stjärnlöpare från Strandberg på sprintersträckorna till Henry Palmé på marathon, från Stenpelle—Wennström—Håkan Lidman till Lidingö-Lasse och Nisse Ollander — ha alla inskrivit sina namn på idrottshistoriens blad, och under år 1940 ha de svenska medel- och långdistansarna nått så utmärkta tider, att folk frågar sig vad detta beror på. Liknande var förhållandet när finnarna dominerade löpningarna från och med 1500 och uppåt. Då sökte många att få en titt bakom den finska löpningens kulisser — få veta något om finnarnas träning, samt hur de tränade in sin segrarstil. Nu är det i viss grad vår tur att dela denna ära med våra bröder i Finland — en ära som vi knappast drömt om skulle vederfaras oss.

Vi ha nått detta mål tack vare:

- 1) Idrottsmännens uppoffrande träning.
- 2) Tillgodogörande av teoretiska lärodomar samt bättre vetenskap om hur finnar och anglosachsare träna.

Teoretiska lärodomar.

För att vi skola kunna tränga närmare problemet löpning, är det nödvändigt att vi först gör klart för oss vad löpning egentligen är?

Vad är det för rörelser som åstadkomma att kroppen förflyttar sig från en punkt A till en annan B? Många svara väl på den frågan att rörelserna bestå uti, att människan tar ut ett steg framåt — flyttar t. ex. vänster fot från en punkt A till en annan B. Är höger fot kvar i marken, när vänster fot når B, kallas förflyttningen för gång, men är den i luften kallas det för löpning. Det-

ta att "ta ett steg" är missledande, ty man får för sig att det är frampendlandet av benet som är det primära i rörelsen — i kroppens förflyttning framåt. Så är dock inte fallet. Låt oss tänka efter hur det kommer sig att kroppen följer med benrörelsen framåt, med andra ord sättes i rörelse samt att denna bibehålles. Det är två huvudkrafter:

Tränaren kontrollerar nu att foten (den vänstra) slås — inte "faller mot" marken.

Märk den fina sträckningen (efter avspårken) i höger höft och knä!

- 1) Kroppens egen tyngd samt
- 2) Det frånskjutande benets sträckkraft.

Kroppens egen tyngd? Läsaren förstår denna detalj bäst, om han ställer sig i upprättstående ställning med god hållning d. v. s. raka ben (tårna rätt framåt), rak bål och med huvudet rätt över bälgen (utan framskjuten haka). Låt så den raka kroppen falla framåt. Det tillgår så att ni skjuter fram höfterna men låter bälgen följa med i denna rörelse, och i ett visst moment tvingas ni ta ut ett steg för att inte falla framstupa. Det är "kroppens egen tyngd" som framtvingat denna benrörelse, och momentet inträffar just som kroppens tyngdpunkt passerar fotbladen. Det är i detta moment som benet skall ge kroppen en stöt framåt i löpriktningen, och det är serien benstötter som underhåller kroppens rörelse (något liknande kan man tänka sig att en flygmaskin skulle kunna drivas fram med: en serie raketexplosioner i maskinens akter.)

Första grundprincipen: STÖTEN.

Man måste nu som teoretiker fråga sig hur dessa stötter skola bli effektivast. Ett villkor är ganska klart, och det är, att när jordens motstöt träffar kroppen i höften måste de "svara". Det får således inte bara vara höfterna som stötas fram utan även bälgen måste påverkas i riktning framåt-uppåt. Genom att hålla bälgen i förut angiven "lutning" och genom harmonisk växelverkan av vänstra och högra bålhalvans muskelgrupper ernås ett effektivt utnyttjande av benstöten. "Stöten" uppstår genom

tre på varandra följande rörelsemoment:

- 1) höftledens sträckning,
- 2) knäets sträckning (benet blir rakt),
- 3) sträckning i vristen (löparen går högt upp på tå).

Skär sträckningen i nämnd ordning blir stöten effektivast. Den saken är ingen nyhet, ty den har varit ett idrottsaxiom i över ett årtionde, men vad jag vill beteckna som en nyhet är stötens s. a. s. förutsättningar.

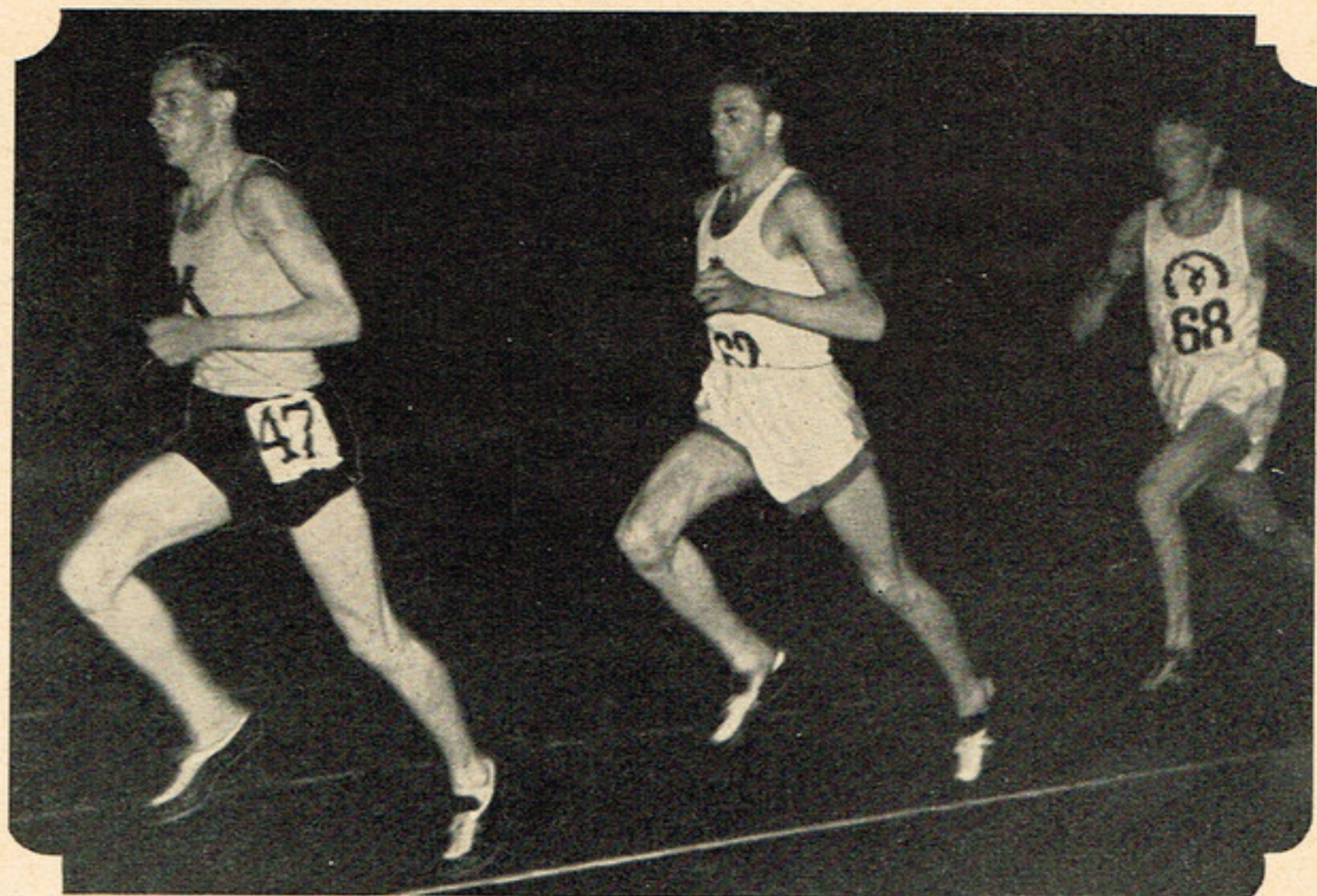
Svaret ger sig ögonblickligen! Stöten skall utföras med fart. Fart? Ja, läsaren bibringas kanske den uppfattningen att löparen skall vänta — vila på steget — tills "stöten" insättes. Så har undervisats, men metoden är felaktig, ty löparen utnyttjar inte då den kraft han kan få genom att benet får fart bakåt innan foten tar mark.

När löparen alltså har dragit fram (och uppåt) knäet får inte benets tyngd ensam sköta om att foten närmar sig marken, utan lår och höftmusklerna måste hjälpa till härmed. Ju kraftigare löparen ingriper och "driver på", driver ner foten i marken, desto snabbare och därmed effektivare blir bensträckningen — stöten. Stötens styrka bestämmer steglängden. Det är således fel att genom framslängande av underbenet eller genom "tänjning" söka öka steglängden.

— Vi betrakta sålunda Nurmis överdrivna höfttänjning à la gångare som ett fel. Han tyckte sig vinna ett par tum i varje steg på att vänster höft följde vänster ben fram etc. — men han får ej ta illa upp om vi uttrycker saken så att "snålheten" här bedrar "visheten": i nästa moment tar vänster fot mark, och vänster höft är då framdragen en smula. Löparen ha

En vacker och befriande bild — 'Spånga' och Henry i triangelmatchen Stockholm—Göteborg—Skåne 1937 — som visar sträckningens (eller "stöten") början (n:r 71) och slut (n:r 72).

Då världsrekordet på 3.000 m. föll: Kälarnes och Häggs stil överensstämma utom i en detalj. Gunder har "fällt" fram bålen en aning för mycket så att stöten ej ger maxialeffekt, Lasse Nilsson har kommit ur rytmen i den hårda farten och tänjer i steget för att orka följa med.

l a r sig nu fram på denna höft . . . vad vi kallar "stöt" förekommer ej.

Se i stället på "Spånga"! Han är den som tydligast avstår från att "sega" och "tänja" fram de resp. höfterna. Han håller höftpartiet samlat, och får maximal effekt i "stöten" — genom vars "snärt" han vinner de tum som Nurmi "tänjde" sig till, medan han vinner i trivsel och "ekonomi": han får ett moment av samling under luftfärden, eftersom höfterna få ro. . . ja inte i roddarnas mening, utan tvärtom!

Faktiskt äro "Spångas" steg — vilka för ögat verka så "pinnande" och små — lika långa som Nurmis "maximala" kliv, som av Wide förnummos så förödande!

Andra principen: RYTMEN.

Nu gäller det att fläta in dessa viktiga detaljer på så sätt, att de med rytm gå in i varandra.

Jag förfäktar därför den åsikten, att benets rörelser skall liknas vid ankarhulets i en klocka. Detta hjul går aldrig runt utan svänger fram och tillbaka, tar ideligen nya tag om ett kugghjul, som i sin tur driver urverket. . .

Och benen skola som ankarhulets pendla fram och tillbaka, aldrig stanna, och ideligen ge kroppen nya stötar framåt. . . Urfjäders har sin motsvarighet i benmuskulaturen.

Om benen ständigt äro i rörelse, behöver löparen icke offra kraft på att upprepade gånger sätta igång benrörelserna, utan den kraft som åtgår användes utslutande för att underhålla rörelsen.

Finnarnas travande . . .

Är nu detta något nytt? Både ja och nej. Edvin Wide förfäktar t. ex. att löparen skall sätta i fötterna markerat i banan, och det är ju en anvisning i rätt riktning, men kraftkällans ursprung påpekas ej. Då är engelsmannen Brown

lyckligare, när han påvisar, att "benet har rörelseriktning bakåt när foten tar mark". Och se vi på finnarnas rytm i benrörelserna, detta ideliga "travande", så ha de åtminstone i praktiken visat något som de inte teoretiskt velat blotta. . .

Den svensk som först löpte med en naturligt och rivande rytmisk benrörelse var Spånga-Jansson — sedan följde Kälarne m. fl.

Arne Andersson, som oftast använder sig av gångarnas teknik när bålen passerar det stödjande benet, kommer automatiskt in i den nya stilen om farten blir tillräckligt hård. Så hände t. ex. i Helsingfors under trelandskampen.

Henry Kälarnes stil har ett visst särdrag — det verkar som om Henry vore stel. Orsaken? Liksom Arne Andersson har Kälarne svårt att falla in i den rytmiska stilen om farten icke är tillräckligt hög. Vid närmare eftertanke är detta naturligt, ty den rytmiska rörelsen fordrar en viss hastighet. Vad som också påtalas är Henrys "stelhet" i ryggen. I själva verket är det den väl utvecklade bälmuskulaturen (skogsarbete!) som Henry har att tacka för att han så effektivt kan utnyttja benstöten, men som på mången verkar osmidig.

Teknisk summering.

En sammanfattning av den nutida svenska löpskolans stil och teknik och dess särdrag ger till resultat:

1) Benen äro i ständig rörelse. Något vilomoment förekommer icke.

2) Steglängden är helt beroende av benens stötkraft. "Att tänja sig" är ett tekniskt fel genom vilket rytmen störs och löparen förlorar herraväldet över löpningen.

3) Bälmuskulaturen måste vara så väl utvecklad, att den kan "svara mot" benstöten, m. a. ord utnyttja densamma så att bålen ryckes med framåt.

4) Balansen måste vara perfekt. Att svanka eller fälla bålen för mycket framåt är ett sätt att motarbete stöteffekten.

5) Den så gott som upprätta bålställ-

ningen är nödvändig för "urfjäders" (höft- och lårmuskulerna) arbete. Dessa muskelgrupper kunna nämligen genom den så gott som uppräta bålställningen starta ur gynnsammaste lägen, då deras tur kommer att aktivt ingripa.

6) Hos löparen skall finnas en känsla av s a m l a d k r a f t under stötens utförande — ej ett försök att tänja sig. Den förra mekaniska och o c h p s y k i s k a (!) tekniken föder kraft och snabbhet i rörelsen, medan den senare stör rytmen, men ändock kan ge ett intryck av en viss elegans.

Eric Ny löpte vackert, men han saknade kraft för att bli verkligt effektiv. Lennart Strandberg i full form — som då han löpte 100 på 10,3 eller ett tag i somras, då jag såg honom i Stockholm — har i sin finish både elegans och kraft, och en stiligare löpning än den Kälarne och Hägg visade under världsrekordloppet på 3,000 meter har världen icke skådat. Ty i det loppet var Kälarnes stil och teknik så fulländad att muskelkraften helt kunde utnyttjas utan att några bromsande rörelser uppstodo. Den effektiva stilen fordrar kraft, och den alstrar skönhet.

Tränings svåra problem . . .

Om stil och teknik undergått vissa justeringar under de sista åren, så har träningen gjort det i ännu högre grad. Och vad som är det roligaste härvidlag är, att vi kunna tala om svensk skola. Den har naturligtvis många beröringspunkter med den finska och den anglosachsiska, men den inrymmer samtidigt så många särdrag, att den kan kallas för svensk.

All träning måste bygga på den s. k. arbetslagen, som säger: "Arbetet (träningen) utvecklar organen, ytterst till formen, innerst till funktionen". Vill jag bli snabb skall jag träna snabbhet, vill jag bli uthållig måste jag träna uthållighet.

När anglosachsarna skola tillämpa lärosatsen sker det alltid under mottot: "Mätta med allt". Amerikanerna äro stora undantag från denna regel, ty de skola ju alltid vara värst! Men de ha råd att genom en onaturlig forcering och specialisering söka få fram ett bra resultat. Det går på de kortare sträckorna, men sedan är det stopp . . . När den svenska löpträningen fullt fattats av våra sprinters, kan vi konkurrera med amris även här. Det har Strandberg visat.

Den svenska och finska skolan är mycket närbesläktad. Största skillnaden är att finnarna löst den hårda träningen med hårdhet, vi genom härdning. Vi arbeta oss fram mot uppgifterna mera "lekande lätt" (men under allvar och möda), finnarna under plåga. Det är inget fel på någotdera systemet, ty vad som passar finnen passar inte alltid oss, och vad som passar oss passar inte alltid finnen. Det är många vägar som leda till Rom!

Barrstigarnas hemlighet . . .

Det är ingen konst att fylla ett julnummer med löpträningsråd, men nu måste jag hålla mig till den svenska

specialmetoden. . . Jag vill då först framhålla:

Cirka 90 procent av löpträningen bedrives på skogsstigar, mjuk ängsmark eller fotbollsplanernas gräsmattor.

Och detta är "principen III: NATUREN"!

Varför väljer vi skogens stigar framför löparbanan? Av många skäl, men ett av de viktigaste är för att bevara mjukheten och smidigheten åt muskulaturen. En hård muskel kan nämligen aldrig utveckla någon snabbhet, och genom ständig träning på hårda banor bli musklerna hårda. Ni skulle ha sett omklädningsrummen vid universitetet i Los Angeles. Det liknade mera en sjukstuga. Där lågo studenterna på bänkar och kurerades med elektrisk värme, massage, insmörjningar m. m. Den gamla kinesiska lagen att läkaren skulle få betalt efter folkets friskhet (inte för behandlade sjukdomsfall) erinrade jag mig då jag såg detta, och gladdes när D:r Frostell häromåret tyckte att ben-skadorna reducerats till nästan inga alls.

Löpningen på skogsstigar, mjuk ängsmark och gräsmattor befrämjar alltså snabbheten. Men skogsstigen ger löparen så många varierande uppgifter att lösa, att icke den mest uppfinningsrike tränare skulle kunna hitta på dylika variationer under en banlöpning. Se bara här: En trädrot att hoppa över, en backe att sprinta uppför i korta kvicka steg, en buske att väja för, en sank mosse att ta igen sig på under joggning, en lång härlig jämn sträcka att ila fram över i snabbast möjliga takt . . . ja skogen ger mera än vi ana. Ty samtidigt som vi fysiskt träna oss skänker löpningen i skogen oreflekterad glädje och en sinnets jämvikt, som inte är det minst viktiga. Jag sätter skogslöpningen främst bland träningsdetaljer, och utan att pojkarne kommit på dess rika möjligheter till variationer, skulle de icke ha nått de resultat de gjort.

Under en löpning i skogen tränar löparen både uthållighet och snabbhet! Det är en verklig konst att finna ut en löpform, som samtidigt kan tjäna flera ändamål utan att stjåla kraft från kroppen. Jag har givit anvisning härovan om hur löpningen skall tillgå. "En trädrot att hoppa över, en backe att sprinta uppför o. s. v."

Banstilen . . .

Hur ofta se vi inte hur löpare få råd att de måste träna in banstilen på bana. Min uppfattning är den, att det går lika bra att träna in den detaljen på skogsstigar. På de mjuka barrstigarna kan löparen hålla på mycket längre och nöta in rytmen i steget än på de hårda banorna, som verkligen äro till nackdel för löpare som inte lärt sig den rätta stilen och tekniken.

Den finska skolan . . .

Nog har man fått grundligt i sig "de finska storlöparnas hårda träning"! Två till tre gånger dagligen. . . Ja, Nurmi plågade sig så, och det är en fördel att kunna träna flera gånger om dagen, men då måste träningens intensitet regleras. Det får inte förekomma att löpare träna hårt någon gång under dessa tre träningstillfällen.

A andra sidan kan våra svenska pojkar inte för sitt civila arbete träna mer

än en gång om dagen. Träningen måste då ta hänsyn till pojkarne arbetsförhållanden. Om Kälarne t. ex. kört ambulans en dag med många uttryckningar och spring i trapporna kan det ju inte bli tal om annan träning än lätt gymnastik och en promenad i skogen, då och då avbruten av en lätt löpning för att mjuka upp muskulaturen. . . . Att kunna anpassa träningen efter idrottsmannens arbete är i praktiken ett av den svenska löpningens särdrag.

Princip 4: FÖRTROENDET.

Det kanske allra viktigaste är dock under vilka former träningen sker. Kamratskap heter trollformeln. Samt hjälpsamhet. Och trohet.

(Här tillåter sig redaktionen ett inpass vid pressläggningen: samverkan mellan löparen, hans kamrater och hans lärare-övervakare (i detta fall, praktiskt taget, med artikelförfattaren, Gösse Holmér) är här den mäktiga hävstången.

Olympiasegraren "Kalmar" Björneman har ett och annat att säga härom på annat ställe i detta nummer.)

För våra svenska löpare lyfter jag på hatten. För deras träningslust, för kamratskapet, för att de lärt att livet inte bara är idrott. Och när jag hyllar dem härför, så är det för att påpeka för de yngre att den svenska löpningens stora hemlighet i själva verket är — KAMRATSKAPET.

Gösse Holmér.

— Tack för hjälpen, säger Henry till Gunder. Utan dej hade det inte gått!

*Glimtar
av guldhåriga
ljusblå
Sofia-sylfider.*

"Så skall den pånyttfödda gymnastiken inom få mansåldrar utdö om läkare och gymnaster icke vetenskapligen nära den, men jag beder till Gud att framtida läkare och uppfostrare måtte var efter annan utvidga och förbättra dessa mina försök."

Per Henrik Ling i företal till "Gymnastikens allmänna grunder".

"Vi måste sluta upp med att tänka oss kroppen som en sorts led-docka, sammansatt av en mängd olika delar."

"Kroppen är en organisk helhet, där inte den minsta rörelse kan utföras, utan att det inverkar på det hela."

Elin Falk.

Vi stockholmare hade för halvtannat år sen besök av en framstående finsk idrottsledare, som höll föredrag på Grand Hotell om de vackra Olympiska Spel som 1940 skulle hållas i Helsingfors.

Vår store finske vän skulle till tack visas något som *Stockholm* kunde vara stolt över.

Vi nämnde genast att *Sofia-flickorna* skulle ha en uppvisning i Stadshuset före sin Amerika-färd.

"Sofiaflickorna? — ?"

"Det är en liten trupp 14-åriga flickor från en folkskola på Söder. En gymnastiktrupp som är beundrad och älskad i hela Sverige."

" — — — ? — — — "

"Du måste verkligen se dem. Jag skulle tro att det märkligaste och vackraste Sverige kan uppvisa just nu på

Märta Björklund och Ruff Ohlin i "sista paret ut". Östersund d. 7 juli 1940.

idrottens och kroppskulturens område är brottaren *Cadier* samt *Sofiaflickorna*. Och därefter kanske bandyspelaren Ask och gångaren Mikaelsson. Och vår orienterar-här."

— Eric v. Frenckell kom till Stads-
huset. Sofiaflickorna kommo, sågos och segrade.... segrade med sin förtrollande, fascinerande rytm, sin härliga dristighet, sin lätthets outtröttlighet och sin älskliga naturlighet — först och sist med sin rörelseskönhet.

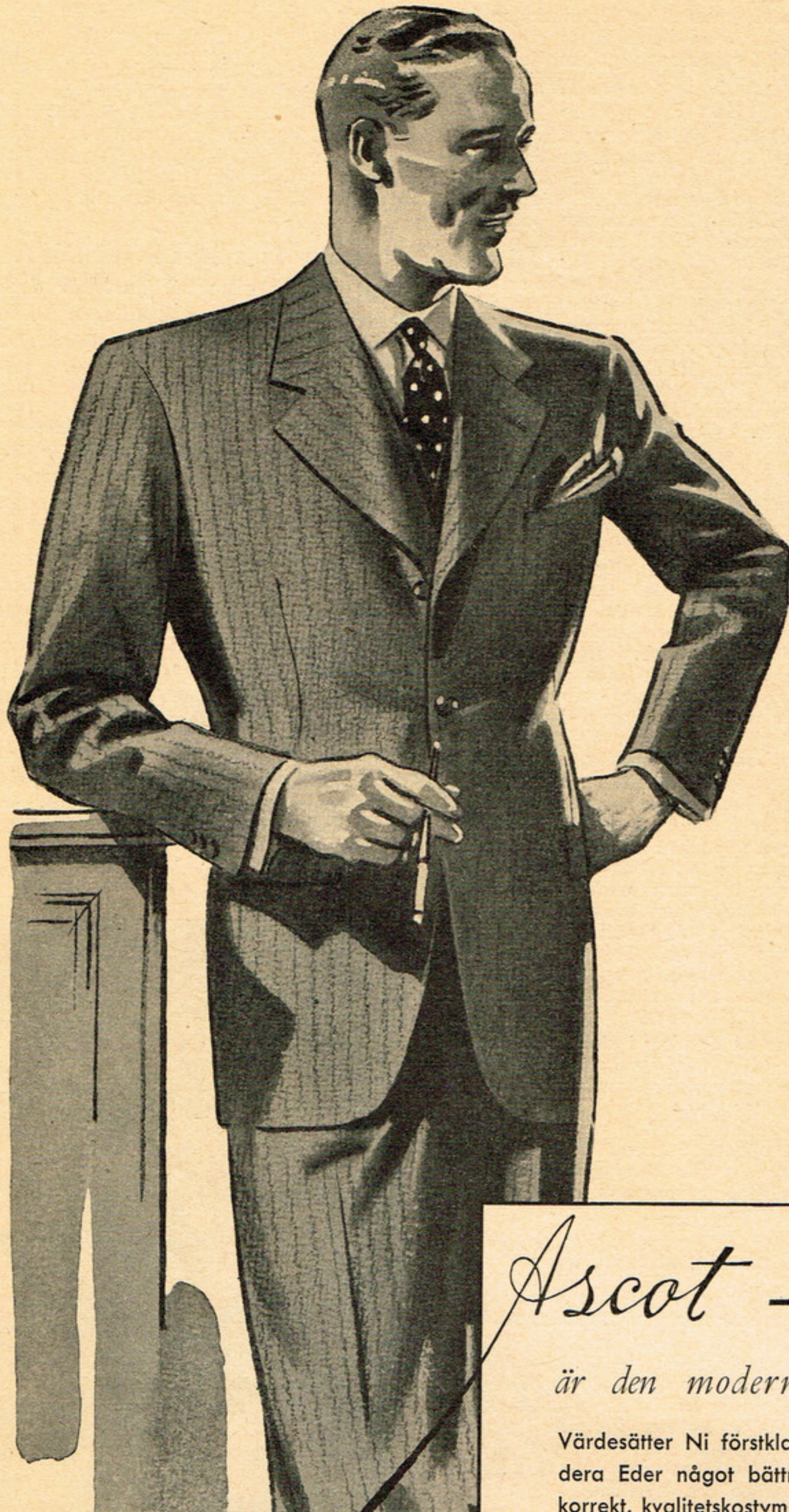
"Hela Sverige" och en god bit av östra Amerika har fångslats av dessa 12 eller 14 flickor som under sin geniala ledarinna Maja Carlquist förnyat den Lingska gymnastiken — på ett sätt som

helt visst skulle ha gjort mästaren Per Henrik lycksalig om han efter sin 101-åriga vila kunnat få uppleva "de blå älvorna" i en gymnastiksal eller på Stadions gröna matta, på taket av en amerikansk skyskrapa.

Det som fångslar är det fina samspelet mellan lemmarna och mellan kropp och själ, mellan ledare och trupp: inga hårda "huggiga" ord, inga hårda presande ryckiga rörelser — men lättaste "pendling", säkraste balans, effektivaste stötkraft.

Det är ett märkligt faktum, att "Sofiaflickornas rörelseidé", d. v. s. Elin Falks och Maja Carlquists, i stort sett sammanfaller med den så framgångs-

Köp kvalitetskläder och Ni
behöver inte köpa så ofta...

Ascot -etiketten

är den moderna herrkostymens adelsmärke

Värdesätter Ni förstklassiga kläder, kunna vi icke rekommendera Eder något bättre än en Ascot-kostym — en modern, korrekt, kvalitetskostym från

CARL AXEL
PETTERSSON

52 Kungsgatan

Götgatan 30

En paradisk dag vid Vålån.

rika nya svenska medeldistanslöpnings: se därom Gösse Holmérs klarläggande längre fram i detta nummer!

Den andre av våra ledande idrottsinstruktörer, William Kreigsman, är en förklarad entusiast för rörelseformen "Sofiaflickorna": rytm, snärt, ledighet, avkoppling av hinderlig spänning — — — ja här måste vi ånyo hänvisa till den Holmérska artikeln, dess påvisande av huru Åke Jansson gått ifrån den Nurmiska "segande spänningen".

*

Ja. Vi idrotts- och effektivitetsvän-

ner och frihetsdyrkare betrakta "modellen Sofia" som ett formligt evangelium.

Lätthetens, det oskyldiga framåtböljandets ljusa evangelium har på förunderligt kort tid sköljt fram över vårt folk — — — se därom också Martin Jansson-eleven Håkan Lidmans vittnesbörd i detta nummer! Håkan beskriver hur den obekymrade framåtandan brusar fram i våra på bortaplan kämpande landslag i fri idrott: detta humör sjunges fram i bussen till tävlingsplatsen!

Sofiaflickornas framtoning är som sång . . . jubelsång av lärkor, som i sirliga bågar på flinka små vingar svinga sig mot ljuset . . .

Så verkar denna gymnastik som en uppenbarelse — och gjorde det helt visst även på sin "förebådare" och tillskyndare Elin Falk (från 1911 gymnastikinspektris vid Stockholms folkskolor), vilken på sitt klarsynta, lite 80-talstorra sätt uttalade sig om sitt "förnyade" Ling-system — ett naturligt, ledigt, med minsta möjliga spänning utfört, hela kroppen genomböljande s. k. rytmiskt rörelsesätt i god hållning: — — — "Ett sådant rörelsesätt skulle bli kraftbesparande och ändamålsenligt, således även lämpligt för det praktiska livet och kunde läggas till grund för all fysisk fostran och kultur. Dessutom skulle på

grund av kroppens och själens intima samhörighet ett dylikt rörelsesätt även kunna skänka själen den avspänning och frigörelse, som nu i vår jäktade tillvaro mer än någonsin behöver beaktas."

*

— Detta var några inledande orienterande anmärkningar.

Huvudsaken i dag: *Sofia-truppens egen blick på saken.*

En gymnastikens genius utsändes till Anders och Maja Carlquists ljusstrålande residens högst uppe i Stockholms ljusaste stadsdel, Klippgatan 6. Och nu få vi se vad hon erfar . . .!

T. T.

Samvetsfrågor till Sofia "fröken".

Hur, var och när föddes idén till Sofiaflickorna?

Efter Berlin 1936 — vi hade svetsats ihop, och det var min dröm att få föra "idén" vidare.

När och var gjordes första officiella uppvisningen?

I Blå Hallen för folkskollärarkåren, närmare bestämt den 21/12 1936. Det var förresten då Sofiaflickorna upptäcktes. För första och enda gången i mitt liv ringde jag upp en pressman, Oleg i Sv. D., som jag för övrigt icke alls kände, och bad honom komma och se småflickorna från Berlin. Han kom, och han skrev "I går såg jag Stockholms, Sveriges, ja säkert en av världens på sitt vis märkligaste gymnastiktrupper." Och så var Sofiaflickorna upptäckta.

På vad sätt kom Berlin-resan till stånd?

Svenska Gymnastikförbundet utlyste en tävlan om bästa skolgruppen i Sverige i åldern 11—12 år. Jag tog ut mina bästa i 5 och 6 klassen, och det blev vi från Sofia. Borgarrådet Oscar Larsson, hovjuvelerare Andersson och grosshandl. J. P. Ahlén, de båda senare nu döda, hjälpte mig att få pengar till resan, och på detta sätt kunde de små töserna få full och likartad utrustning, blåvita bomullsklänningar, blå blazer m. m., och "die kleinsten aus Schweden" väckte stor beundran var de kommo, på Unter den Linden, på thé på Kroll, på Tempelhofer Platz eller var de nu visade sig.

Resultatet av resan?

Resultatet — ja, det var bl. a. ut- och inläningar i en ständigt rinnande ström till Sofia folkskola.

Hur uppkom tanken på amerikaresan i fjol?

1936 på hösten var en svensk-amerikansk gymnastiklärarinna, Signe Brunnström, anställd vid New York University, på besök i Sverige. Hon höll föredrag på G. C. I. och förklarade att den svenska gymnastiken är avkopplad i Amerika. "Den amerikanske studenten vill inte göra höger och vänster om på befallning, och när vetenskapen lär "ingen onödig spänning", då passar ej svensk gymnastik för dem". Efter föredraget uppmanades hon att besöka Sofia folkskola — och skrev sedan till mig:

En härlig sport! En utmärkt pjäxa!

Abisko är den idealiska skidpjäxan men är också utmärkt som promenadkänga. Tillverkad av brunt grönländsläder, becksömsydd och försedd med skidklack.

Abisko Special — för krävande skidåkning — har speciell skidklack och randförstärkt sula.

Abisko Extra av extra mjukt sportläder, helt fodrad med kalvskinn.

ABISKO finns både för herrar och damer samt i en särskild modell för flickor och gossar.

Abisko

Tillverkare:
Carlsson & Åqvists Skofabriker - Örebro

SPLITKEIN

— *skidan som vinner*

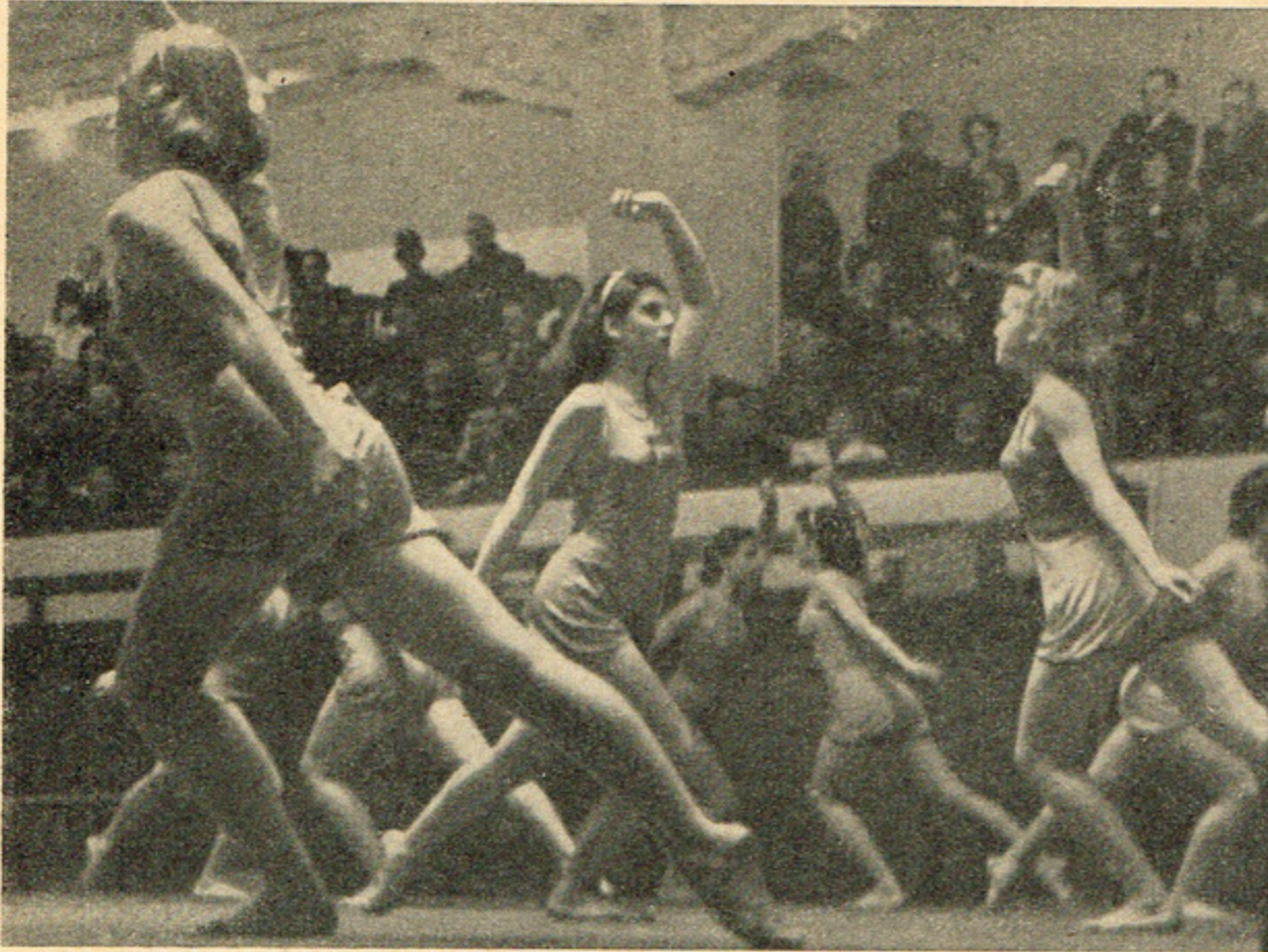

— **blir årets bästa julklapp**

SPLITKEIN—IDEALSKIDAN för alla — finnes i alla välsorterade sport- & järnaffärer

Tillverkare: **A.-B. J. NÄSLUNDS JERNHANDEL, Skidfabriken, Örnsköldsvik.**

Partiförsäljare: **A.-B. WILH. DENNINGHOFF — STOCKHOLM — GÖTEBORG**

Inga-Sara Svensson, Gudrun Sjögren, Ingrid Rundström och fler i grekisk pose ("pyrrikää"). Köpenhamns Idrottshus, november 1939.

"När jag såg Edra flickor, trodde jag det var en dröm, och jag sade till mig själv, är detta sant, kan svensk gymnastik verkligen gå en sådan utveckling till mötes?! Jag skulle vilja ta Er över till Amerika, bli Er impresario och visa denna gymnastik för Amerikas studenter." Detta brev erinrade jag mig när jag läste i tidningen att även gymnastik skulle förekomma på Sweden Day, på Worlds Fair i N. Y. Och så fingo vi uppdraget.

Hur möjliggjordes den dyrbara resan?

Dels genom bidrag från Svenska Betyrelsen för Expo och dels av donatorer, som gävo från 100:— till 2.000:— kr. Fantastiskt att jag hade 26.000:— kr. när vi reste.

Några särskilt anmärkningsvärda erfarenheter från den resan?

Det glödande intresset för den gymnastik vi visade — universitetsungdom och pedagoger, allmänheten, läkare och filmkoncerner, alla voro entusiastiska, vilket de visade på allehanda sätt. Jag har bl. a. brev från amerikanska läkare, som jag gömmer som en skatt.

Roligaste resan?

Till Amerika förstås, men också till Norrland med Vålådalen som slutmål.

Intressantaste personlighet Ni mött?

Främst sätter jag Elsa Brändström, som vi träffade i Amerika.

Minnesrikaste uppvisning?

På Sweden Day för 30.000 svensk-amerikanare på Court of Peace.

TEATER-amatörer

Ny, stor 154-sidig katalog, innehållande pjäser, sketcher, revyer, cabareter, maskeringsartiklar m. m., har nu utkommit och erhålles gratis och portofritt.

DANS- och BASAR-

arrangörer återfinna i samma katalog massor av idéer och tips. Skriv i dag.

Varuhuset STURE MALMGREN

Kristianstad 24.

På taket, 25:e våningen, till vårt hotell i New York för hotellets gäster, sista kvällen i Amerika. Det var i skymningen som svagt upplystes av skyskraporna, som stod som levande gigantiska jättelyktor runt om oss. Vi hörde sorlet från världsstaden därnere, vi sågo pirarna endast ett par stenkast från oss, där atlantångarna lågo med sina fasadbelysta kolossala skorstenar, vi kände oss så oändligt lyckliga över allt underbart vi fått uppleva, och vi skulle nu resa hem efter väl förrättat värv — allt tedde sig som en fantastisk saga, en fest utan like.

Och så på Lingiadens kongress....

Tillämpas denna gymnastik allmänt i Stockholms folkskolor?

De dagövningar som nu användas ha rönt så stort inflytande av dessa idéer, att man väl kan säga att "Sofiaflickornas gymnastik" snart är verklighet vid Stockholms folkskolor.

Föräldrarnas inställning?

De äro glada och tacksamma förstås.

Gymnastikkollegerna då?

Jag har många efterföljare, som med glödande entusiasm gå in för saken och besökare i min skola, inte minst manliga, äro hänförda. "Så måste gymnastik vara, och en sådan arbetsglädje ha vi aldrig sett."

Och motståndarna?

Motståndare. Ja, visst finns det så'na! Men de tunna av, motståndet brytes när de se Sofiaflickorna!

Hur bedrivs träningen?

Från början två gånger i veckan, numera endast en gång på grund av ökat skolarbete.

Flickornas syn på "en uppvisning till"?

Alltid lika roligt!

Blir det inte besvärligt till slut?

Tvärt om! Själva gymnastikformen, som bygger på ett naturligt rörelsesätt, utgör ett medel att fostra barnen till naturliga människor och ett hjälpmedel att trots all uppmärksamhet och alla

framgångar bibehålla dem enkla och anspråkslösa, vilket också intygas från alla håll. Elsa Brändström säger bl. a. i ett brev: "Sofiaflickornas mönstergilla uppträdande och fullkomliga naturlighet har överallt väckt sympati och beundran."

Vad är det som gör att såväl större som mindre barn få intresse för denna gymnastik?

Att de få röra sig på ett sätt som de förstå, d. v. s. naturligt. Att de få vara i ständig verksamhet och på ett sådant sätt som de gilla, d. v. s. med en mångfald av färdighetsövningar i en ständigt stegrad svårighetsgrad eller som barnen själva uttrycka det, "rörelser som det är något med". Detta ger dem den självtillit, den självaktning, den initiativkraft och gymnastiska färdighet, som tillsammans skänka glädje.

Hur förklarar Ni allmänhetens intresse?

Denna gymnastik är skönhet, mod och kraft, allt i enkel, naturlig förening, som står i varje människas förmåga att rent intuitivt uppfatta.

"Kör" Ni alldeles ensam med truppen?

Min son Bengt, K.F.U.M.-gymnasten, äger i hög grad rörelse- och formsinne, desutom är han utomordentligt tekniskt kunnig och förstår denna gymnastik, varför han är mig till ovärderlig hjälp. — Och så Gösta Olander... hans film "Sofiaflickorna i Vålådalen" är ju en enda lovsång till rytmen — den har verkligen hjälpt oss.

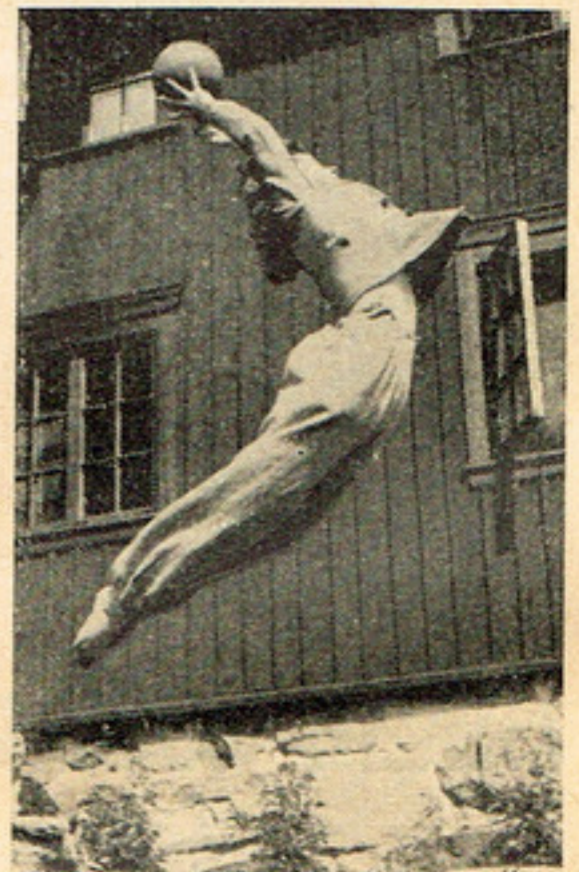
Vilket pressomnämmande har Ni satt mest värde på?

T. T.-orden förstås! Hans recension över Sofiaflickornas film, allt däri, men i synnerhet (här tar fru Maja upp ett tydligt hundrafaldigt läst tidningsklipp): — "och en enastående lektion i det som ger allt arbete, all idrott, allt liv dess effektivitet och dess behag: rytmen eller längre uttryckt den intuitiva förståelsen för vågrörelsen mellan vila och fresta, mellan sats och slung, mellan förtrolig avspänning och obekymrad fullhet".

Vilket var den största händelsen i ert gymnastiska liv?

Ungrarnas uppvisning på Lingiaden. Deras gymnastik var rytm och Ling alldeles som vår och gav mig belägg för mitt påstående att denna gymnastik passar för alla.

ÖRAT.

Smidighet, kraft, yppersta precision — Karin Blomquist som "ungerska"!

Skidor och fjäll

Av Kalle L.

Han sitter vid fönstret och ser emot skyn.

Han är dödstrött på rutade ark där siffrorna kräla som paddor i dyn eller gråmän på fängelsemark.

Han är ju en fånge från nio till fem, en gänglig och blek kontorist.

Han sitter och väntar på dags att gå hem

och han tycker att allting är trist.

*

Men plötsligt hans öga får varmare glans.

Han reser sig hoppfullt, bestämt.

Nej se, några flingor i yrande dans vid nordvindens spelande skämt.

Nu kommer en vinter till surmulen värld.

Med näsan mot glasrutan tryckt han följer var snöflingas hisnande färd. och hans själ är nu med i dess flykt.

Nu jäser det liv i ett stadsplågat bröst. Det är inte så dumt, eller hur! Och han myser belåtet — han vallat i höst

sina skidor med hemlig mixtur.

Ja, kanhända det fryser så snön ligger kvar.

— Jag skall ringa till Jocke och Jim.

Och sån tur att jag pjäxorna halvulatat har —

alla grejor i högönskelig trim.

Sedan vintern gått över i solig april och semestern ger stadsbarnen fritt kan han fara till Lappland precis som han vill

i de skyhöga jättarnas mitt.

Han kan tumla sig vild uti rykande snö, han kan frossa på renkött och sik.

När han talar om "jaure" då menar han "sjö",

han är svartbränd och lycklig och rik.

*

Och skymningen sänker sin våtkalla hand

över staden där människor möts.

Där maskinerna sno bak fasadernas brand

medan ungdomen sakta förnöts.

Kanhända du säger: — Vad tjänar det till,

kan jag inte få dö nu i kväll?

Så, bota ditt svärmod, du kan om du vill

ty receptet är — SKIDOR och FJÄLL.

Han ser huru skogen där reser sig vass bakom kyrkan och järnvägsstation.

Och han tänker på skidbanans svåraste pass

nedför älvbrinken strax bortom bron.

Där skall bliva en dans över snöskugans blå

upp mot Urbergets höga kalott.

Man skall visa en värld hur en gosse kan stå

i en löpa där ingen har stått.

TREVLIGA JULKLAPPAR

Militärskjortor	6.50	9.50
Militärslippar	2.50	3.75
Militärkragskyddare, ylle	3.50	6.75

5 Hamngatan 5

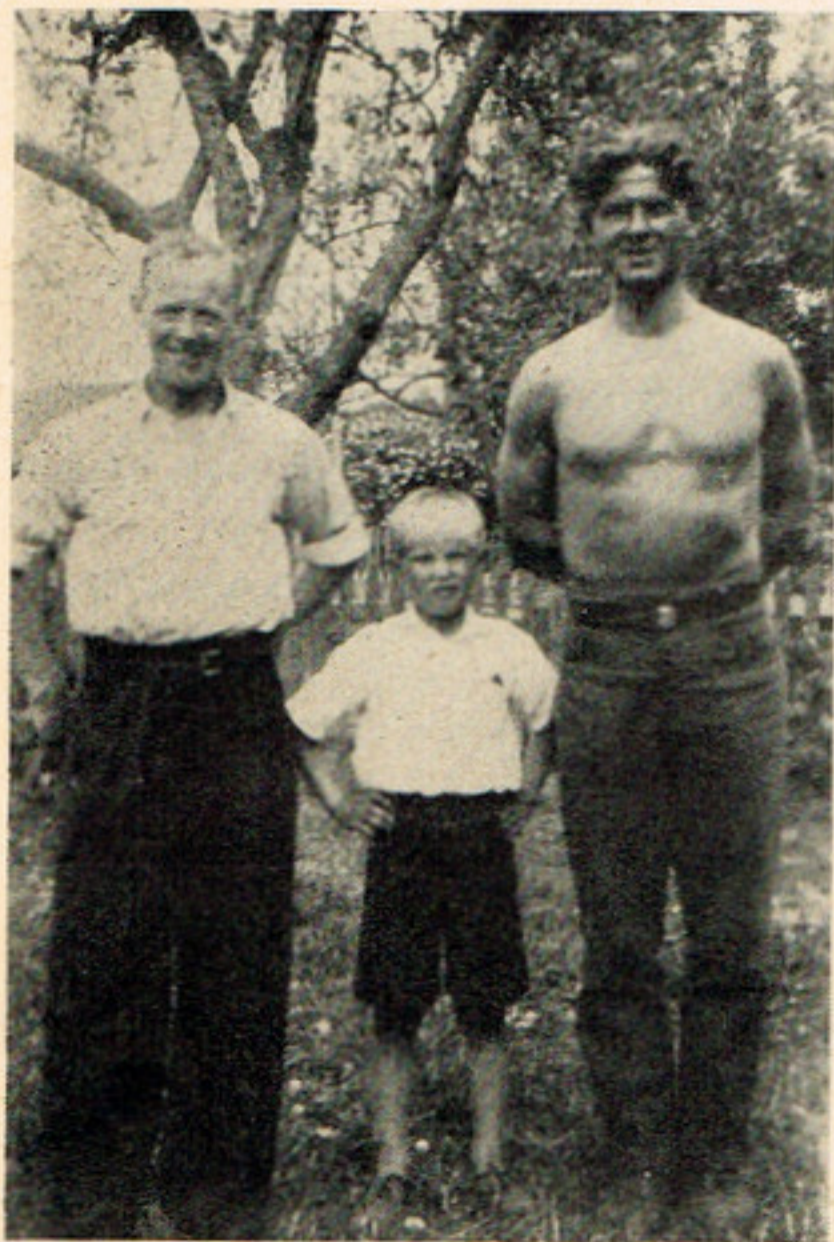
elegant förpackade

Läderbälten	4.50
Landstormskoppel	7.50
Flanellpyjamas	11.50

EINAR DUSÉN berättar om årtiondets fotbollvärkning.

Det hände en solbelyst julidag år 1912, det svenska olympiaåret. En spenslig och undernörd yngling anträdde södergående expresståget för att bege sig till Småland för att praktisera. Då jultiden nalkades, talade man om för den magre ynglingen att om man inte sov på halmbestrött golv under julnatten blev det dåligt med "aringen" under det kommande året. Likaså fick man inte nämna vare sig varg eller räv vid dess rätta namn. Den senare måste man kalla för "Bällfot" om man skulle få ha hönsen

Trinde Mulle, atletiske Masse och lillbrorsan — en godbit för Dusén om 10 år!

i fred under året. Jag lärde mig alltså en hel del Smålands-kultur. Även förkovrade jag mig i det dåvarande yrket, det att tillverka upplysningsmaterial. Som hette fotogen- och elektriska lampor!

Jag blev i detta landskap både älskad och hatad. Dock mest älskad*). Jag älskades för min rättrådighet som fotbolldomare. En gång (det gällde Karnellska vandringspriset i fotboll mellan Husqvarna och Jönköpings IS), då det salomoniska 0—0 var uppnått, sattes efter matchen en slaktarkniv under min aristokratiskt böjda näsa. Den som höll i skäftet var en JIS:are, som inte var nöjd med utgången.

— Gosse, sade jag lugnt, hade jag varit lika slö under matchen som den där kniven är, skulle jag hållit mig undan. På söndagen var jag där igen i svenska mästerskapet mellan samma lag. Det var Anton Johansons påfund. Anton var sådan!

Oskarshamn var en rolig stad. Vid förra världskriget låg tyska kryssaren Albatross internerad där. Gamle skämtaren Västerviks-Nisse gästade staden samtidigt med mig för att starta i tiokamp. Jag skulle döma fotboll mellan Oskarshamn och Husqvarna. Detta var i mitten av september. "Vi ska friluftsbada", sade Västerviks-Nisse. Badhuset var stängt. "Vi kan ju hoppa i bakom Albatross", sade Nisse. Vi gjorde så. Själv kunde jag inte ta ett simtag. Detta märkte Eskil Rossing från Husqvarna (han sitter visst i Smålands Idrottsförbund nu), varpå han medelst en båtshake drog upp mig. Troligen för att matchen Oskarshamn—Husqvarna inte skulle behöva inställas i brist på domare.

Res i Sverige, se Ditt land!

Författaren, som dagligen åker tåg och genom detta kommer i kontakt med mycket folk, fick en junidag ett gott tips av en konduktör.

— Du, Dusén, sade han, ni har dåligt med reservmaterial i Norrköping inom fotbollen, och vad Din klubb Kamraterna beträffar, så ha de ju inga effektiva forwards. I annat fall borde ni ha varit i Allsvenskan nu.

— Stämmer, sade jag.

— I Emmaboda, nere i mörkaste Småland, finner Du ett par prima fotbolljus vid namn

*) Kvinnan bör dock utelämnas i detta sammanhang!

Erik och Oscar Holmqvist, och dem ska Du försöka värva, för de är värda att visas upp för en större fotbollpublik. Lägg det på minnet, broder Dusén.

Så hände det sig sommaren 1939, att jag kände mig en smula "krasslig" och hade behov av stärkande bad. Dock inte av Albatrossstypen. Mitt semester mål blev Ronneby Brunn. Liksom lantbrukare som besöka städerna ha en massa ärenden åt grannar att utföra i staden, hade jag dylika på landsbygden åt min klubb Norrköpings-Kamraterna.

En semesterpackning är inte så omständig. Tandborste, ett par skjortor, månadsransonen plus några andra smågrejor i en väska och man är startfärdig.

Löste sedan en rundresebiljett kring Småland—Blekinge m. fl. landskap, där det kunde tänkas växa bra fotbollspelare. Innan avresan gjordes en liten privatundersökning i adresshänseende, och genom detta kom jag i kontakt med de två smålandsbröderna, varvid det gjordes upp om ett personligt sammanträffande i Emmaboda, där fadern, smålandshusaren Holmqvist, 70 år och spänstig värre, skulle möta vid tåget. — För att han skulle känna igen mig överenskommo vi om att jag skulle dekorera mig med AIK:s, Örgrytes och Kamraternas samt Husqvarnas klubbmärken.

Smärre skogsbränder och mycket sten var vad man fick skåda på väg mot Emmaboda. Samt en skogssträcka som var sönderbränd av sulfittlut som fick rinna ut direkt i naturen. Industriens förbannelse på landsbygden!

I Emmaboda togo varken Masse eller Mulle emot. De representerades av det "äldre förståndet". Alltså pappa Holmqvist själv. Grabbarna arbetade nämligen på var sitt håll vid denna tidpunkt på dagen. Oscar emballerade gravstenar och Mulle skodde hästar! Jag blev emellertid omedelbart igenkänd av den gamle smålandshusaren, som bjöd mig hem till bostaden. Och där träffade jag hela släkten. Om vi resonerade fotboll? Notera det, ärade läsare!

— Pojkarna kan herrn få träffa kl. 6 i kväll hemma hos oss eller om han vill att dom skall gå upp på hotellet, sade Holmqvist. Roligt om pojkarna kunde beredas

Stadigt virke i smålänningar! Se bara på Masses & Mullers mamma och syster.

plats uppe i storstaden, så de kunde få komma ut och se sig litet omkring och förkovra sig i sina yrken. Och då kan de ju visa vad de kan i fotbollväg. Si Erik är gräsligt kvick, åså kan han behandla bollen lika ömt och fint som en moder sitt nyfödda barn. Och vad Oscar beträffar så ä han en fin målsportare och bra på huvudet. Å redaktörn ska tro att de ha va'tt mycke folk här som velat att dom ska spela för

den å den klubben. Halmia, Halmstads Bollklubb, Sleipner, Finspong, Husqvarna, Nybro å Kalmar. Men di ha inte lovat någon än. Emmaboda ramlade f. ö. ur sin serie, och det är ju inte roligt för pojarna å hålla på när det inte är någon träningsordning på dom andra spelarna.

På kvällen träffade jag tillsammans med de i hela smålandspresen så omskrivna fotbollbröderna. Det var ett par pigga och in-

telligenta mannar, som visste vad de talade om när fotbollresonemanget väl kom i gång.

— Kan redaktörn skaffa oss ett bra arbete däruppe äro vi villiga att spela för Norrköping. Det tar vi varandra i hand på. Saken ansågs alltså klar, och efter en emmabodanatt bar det alltså iväg på semesterresa till Ronneby. Semestern bestod till en tredjedel i att ringa hem till goda vänner, de som hade anställningsmöjligheter, att

SEGER

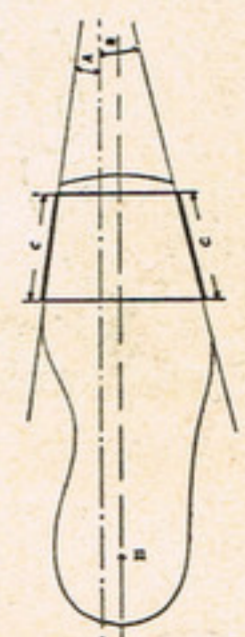

Djärvt handlande, snabbt tänkande och tekniskt kunnande — drivet till det yttersta, ger seger. Avancerad utförslöpning i alpin stil kräver mycket av sin utövare, men det kräver också utrustning av toppklass. Skidkängan måste sitta som en handske på foten, sulan som gjuten i tåjärnen — det måste vara en "normerad" sula.

"Normerad" sula innebär, att sulan är skuren så, att kängan alltid ligger exakt i skidans linje och att den är skuren att motsvara fotens anatomiska byggnad. Endast en sko med normerad sula ger fullkomlig skidkontroll. Ledande skidskofabrikanter i Österrike och Schweiz ha antagit denna norm. "Slalom" är den enda svenska skidkängan med normerad sula.

Slalom

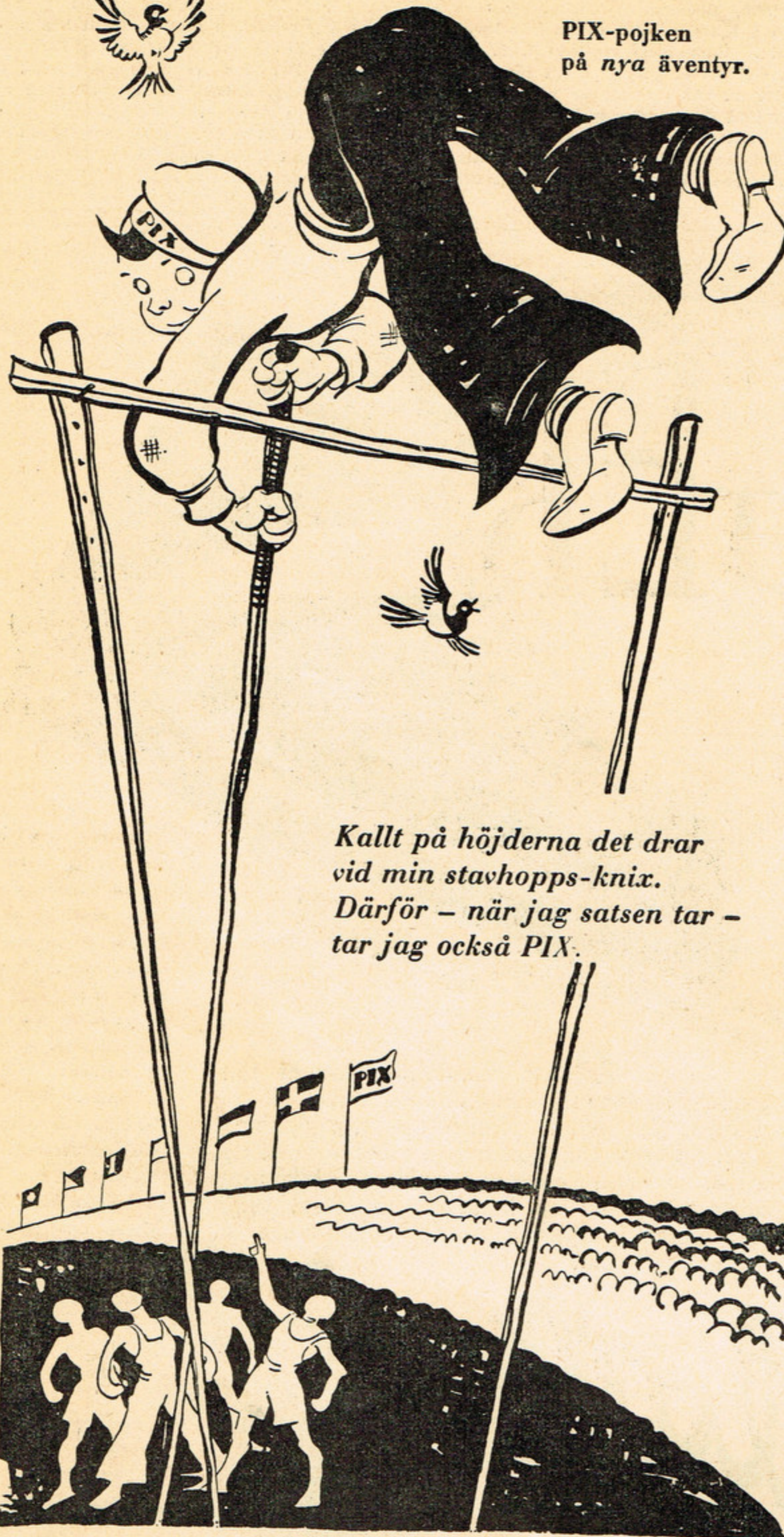
TEKNIKMODELL
för avancerad
utförslöpning

SKOFABRIKS A.-B. KRONAN · ÖREBRO

PIX-pojken
på nya äventyr.

Kallt på höjderna det drar
vid min stavhopp-knix.
Därför – när jag satsen tar –
tar jag också PIX.

Pix är populär

ordna jobb. Utöver detta är Ronneby en förtjusande brunnsort med härligt bad och en hänförande grönska.

Kom så hem till Norrköping frisk som en nötkärna. Efter någon vecka började jag dock känna mig en smula nedbruten. Husqvarna hade uppträtt på "Emmabodamarknaden" och försökte lura till sig de båda fotbollbröderna. De lockade med jobb på en räkborstfabrik (eller om det var skurborstar?), och paret Masse—Mulle började vackla inför all denna "tagelormslockning".

Fastän jag tidigare endast eldat i en fotogenkamin tog jag ut körkort och lånade både en bekant och dennes bil. Och for åter till Emmaboda. Jag träffade Mulles mamma och syster. Aldrig har i modern tid en småländsk kolportör talat mer fagra ord till kvinnor än jag gjorde denna eftermiddag, och resultatet av denna "väckelse" blev, att Norrköpings-Kamraterna fingo en vänsterinnet och SVERIGE en högerinnet! Som påbröd fick dessutom Norrköping en ypperlig center. Efter detta förklarades jag "fågelfri" i Husqvarna! Men dess gevär går som väl är till hela landets försvar just nu. De få nöja sig med att "resa borst". Ty sådant går ju dock att få från borstfabriken,

Emmabodas stolta fotbollslag år 1938: Masse och Mulle 3:dje resp. 4:de från vänster. Av de stående.

när inte Mulle och Masse kom dit och gjorde kvastar av materialet.

Vad som mest gläder mig är att populärfigurerna Masse och Mulle äro präktiga pojkar i sitt arbete, som de f. ö. trivs med. Det sura snacket om en tillfällighetsplats ska vi lämna därhän. De ha en fast och bra inkomst i Norrköping. Inte på fotboll utan på sina dagliga yrken!

När ni turistar på somrarna, följ då mitt och Turistföreningens råd: "Res i Sverige, se Ditt land". I detta finnes det nämligen många goda fotbollspelare. Reser Du och beser t. ex. Alperna kanske Du hittar en italienare. Den blir aldrig spelklar för Din klubb. Vilket en smålänning kan bli!

God Jul, alla smålänningar i förskingringen!

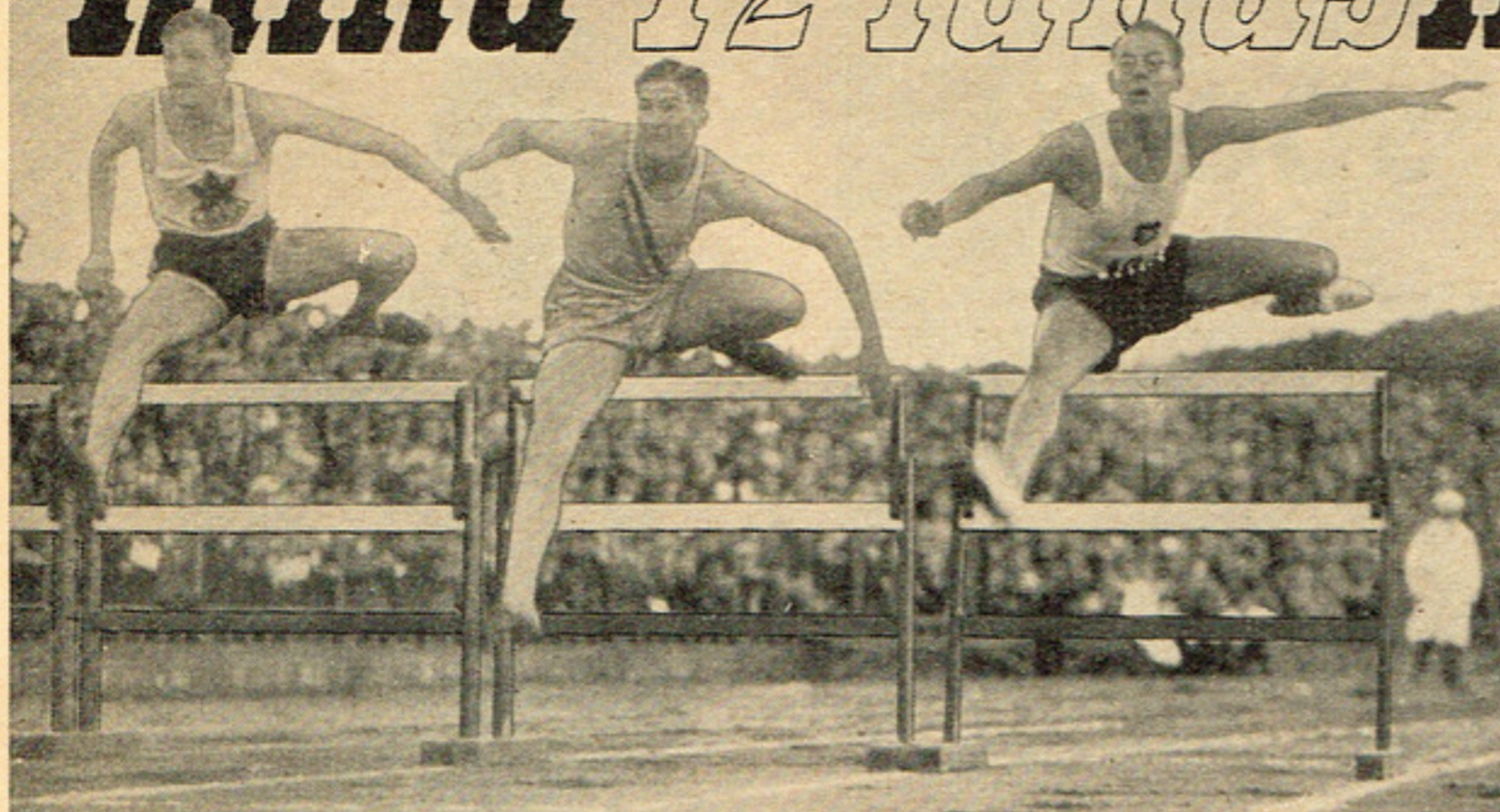
Östgöten Dusén.

Livets lag.

Kamratskapet är en hög sak, en av de saker som gör livet värt att leva, men en annan och nästan viktigare sak är att komma på rätt plats. I det civila livet faller det blott den kortsynta och slöa vanemänniskan in att förbli på en utsiktslös plats blott därför att "man är så buss med kamraterna", när det erbjuds en plats där man vida bättre kan utveckla sina anlag och resurser. Och skapa lyckosammare och bättre.

Sammalunda i ett idrottsspel som fotboll. (T. T. i "STADION".)

Mina 12 landskamper

DÅ HÅKAN GICK UPP I VÄRLDSELITEN: Amerika-tävlingarna på Slottsskogsvallen 1936. Fr. v.: O'Connor, Kanadas champion (14.7 — utklassades), Forrest Towns, U. S. A., världsmästaren, vann på 14.3 med Lidman en bröstlängd efter på samma tid.

1934—1940.

Av Håkan Lidman.

ungerska danser 5 och 6 och så uttagningen till landslaget. Stolthet och undergivenhet, berusande övermod och tacksam glädje i kaotiskt virrvarr.

Nå den första landskampen? Blev den begäendet av den heliga akten, klappade inte hjärtat litet fortare? Måste man inte känna sin egen ringhet vid tanken på denna plikt mot Fosterlandet?

Intet av allt detta inträffade. Kanske hade man litet svårare än senare om åren att taga blicken ifrån den blågula flaggan på tröjan. Men för övrigt — ingenting.

Och orsaken? Jag vill tillskriva det den hårda nervuppfostran i "gänget". Samt den starka inlevelsen av S. M. dagarna före. I viss mån kan det också bero på tillfälligheten. Jag drogs i samma veva med en rätt besvärande ljumskskada, men den retade mig faktiskt mer, än den slog ner humöret. Och denna ilska kom mej att glömma stundens högtidlighet och det allvarliga hotet från goda konkurrenter. Den landskampen lärde mej mycket om svensk landskampsanda.

Den lärde mig värdet av den lös-släppta glädjen, sången och skämtet i

En beställning skall ju effektueras. Om möjligt genast — i annat fall snarast möjligt. Och under alla omständigheter till den tidpunkt som beställaren-kunden åsyftar.

T. T. har beställt den här artikeln av mig. D. v. s. inte riktigt denna, ty han önskade en benämnd "Elva gånger i svenska landslaget", men jag har tagit mig friheten att utöka antalet med ytterligare en. Vännen T. T. tappade i sin statistik i somras bort landskampen mot Finland 1939. Jag har personligen litet svårare att glömma den, då 20.000 rekordhungriga, finndödarinställda åskådare och — främst av allt — ett 30-tal laddade och laddande, kampsugna idrottskamrater, ja, bröder, gav den lilla extra gnista, som stannade klockorna på 14,2. Och gav mig min åttonde landskampsseger, som blev nio mot Norge samma år och tio i årets oförglömliga trekamp.

Detta för att rättfärdiga rubriken.

Och tankarna flyga tillbaka, snudda vid bilden av en äldre, men ändock ung

Litet lek med bollen skadar ej...

man, som med en yngling vid sin sida vevar fram en filmremsa, stannar här och där, funderar, resonerar, dissekerar, ja profeterar. Martin — Du har med Din omtanke, Ditt aldrig svikande intresse och Ditt arbete stor del i alla dessa mina oförglömliga minnen från Landslaget. Och Dig, Torsten*), vill jag också resa en tacksamhetens vård. Dina alltkännande, trollkunniga fingrar ha aldrig lämnat oss i sticket när tävlingarnas mångfald och hårdtrampad stybb sugit musten ur muskulaturen eller då otur eller oskicklighet någon gång slitit sönder densamma.

Och vidare gå tankarna, fara med på den första utlandsresan till det brittiska imperiets huvudstad, där kamraterna i klubben, "gänget", började min "uppfostran". Det var hårda bud, men när de stormarna ridits ut, var jag faktiskt mogen att tåla vad som helst. Jag tillåter mig en parentes: Det är min absoluta övertygelse att Örgrytes framgångar på kolstybben i mångt och mycket kan hänföra sig till den järnhårda nervuppfostran som de yngre nytillkommande få i detta gäng. Alla kanske inte står pall och försvinner på ena eller andra sättet, men återstoden håller för påfrestningar. Och det skapar en sammanhållning som saknar sitt motstycke.

White City, röd kolstybb, tyskt, engelskt, franskt och skotskt deltagande gav en inblick i vad representation vill säga. Och Ansvar.

Mitt första S. M. De sista hektiska meterna, publikens jubel, kamraternas översvallande glädje, banketten, Brahms

*) Torsten Bergman, Göteborgs och en av Sveriges allra bästa massörer, därtill en idrottsentusiast av renaste vatten.

... och mjuk som en vidja skall en "staketräv" vara (obs. de raka knäna!).

ögonblick, då krafttärande spänning hotar de svagares nervsystem. Och ökade åter vetskapen om vad verkligt kamratskap är.

Segern i Norge över Norge var ju en stor sak för mig som var debutant. Men ödet ville att jag skulle få vara med om en ännu större, och detta t. o. m. samma

Tag hem spelet — *med Pingvin*

Högtidsdräkten väljes för flerårig användning och då har Pingvin sina givna fördelar! Pingvin — den för idrottsmän speciellt skurna högtidsdräkten uppvisar den säkra stil och rytm i linjerna, som ger rätta känslan av trivsel och otvungenhet. Lägg därtill det malskyddade kvalitetstyget, som ger extra hållbarhet och Ni har den moderna, eleganta högtidsdräkten, modell 1941. Tag hem spelet med en högtidsdräkt av kvalitetsmärket Pingvin — finns i landets alla ledande herrkonfektionsaffärer.

KÄNN FESTENS RÄTTA GLÄDJE I HELA
SVERIGES POPULÄRA AFTONDRÄKT —

PINGVIN

GÖTEBORGS KONFEKTIONS AB • GÖTEBORG

år. Vi skulle möta Tyskland. Att vi inte hade någon chans, det hade jag fått reda på i dagspressen, så den saken var ju klar redan på förhand. Men även en årsdebutant har rätt att vara optimist. Och jag tänkte för mig själv att "inte skall dom få poängen i våran gren!" Lärdomar kunde jag dock inte undvika. Denna gång var det vikten av ordentlig uppmjukning, som gick upp för mig, tyvärr dock för sent. Och jag skall aldrig glömma hur bittert det kändes att ha släppt en tysk före mig i en landskamp. Men söndagen kom och med den solskenet. Och jag tillhörde en av de mer eller mindre sinnesrubbade 20.000 människor som skreko sig hessa, då vårt duktiga stafettmanskaps gav oss den erforderliga marginalen för seger. Då förstod jag även att ett svenskt friidrottslandslag i all sin individualism är en enda stor enhet. Och jag fylldes av en het önskan att det skulle dröja länge innan jag var tvungen att lämna denna enhet.

1935 kom och därmed ett stort landskampsår både för landslaget i sin helhet och för mig personligen. Jag hade fått ytterligare erfarenheter genom utlandsresor både till London och Paris och hade stora förhoppningar på att bli Stor Grabb. Programmet var dock i allra svåraste laget. Vi hade ju en femlands- och en trelandskamp. Dessutom återstod ännu en sak för mig; att vinna en landskamp. Men optimismen är det sista som lämnar en människa, och även jag räknar mig till det släktet. Så blev det alltså femlandskamp i Berlin, då Tyskland skulle taga den blodiga revanschen för fjolårets nederlag. Vi veta alla hur det gick. Känns tongångarna igen? "På andra dagen kommo svenskarna." Men nog låg det allvar i luften när svenska landslagsmän svuro att inte släppa en tysk förbi sig i söndagens strider på kolstytben. Och det vittnar gott om de edsförbundnas hårdhet, att endast en man ej kunde hålla sitt löfte. Men så var han debutant och hade emot sig en tysk europamästare. Han gjorde dock vad han kunde och gick från en tippad jumboplats till en tredje, slående en så god man som Szabo, Ungern. Och så visade det sig att det svenska stålet ännu inte glömt bort konsten att bita hårt, även om det sker på fredligare vädjobanor. Där skapades en tradition, som sedermera visat sig hålla streck — med det oundvikliga undantaget. Nämligen att goda representanter från ett sexmiljonersland slår goda representanter från ett sextiomiljoners (senare ännu mera) förutsatt att de förra äga andens ysterhet, skämtsamhet och den dessa egenskaper följande förmågan att "nyppa

I "flygande fläng" mot målet: utomordentlig kamerastudie av Lidmans otroliga tånjningsförmåga (bilden från SM-finalen år 1938).

till" i rätta ögonblicket. Och den traditionen är inte den sämsta.

De i femlandskampen underkuvade magyarerna gävo sig dock inte utan ytterligare strid. En vecka senare hade vi dem nämligen här i Sverige för att pröva dem i landskamp litet mera på tumanhand. Riktigt ensamma blevo vi dock inte, ty Norge deltog även. Det blev ingen trelandskamp i dess vanliga bemärkelse, utan landskamperna räknades var för sig. Vi vunno naturligtvis båda, även om det tydligt märktes att den verkliga gnistan hade lämnats kvar i Berlin. Detta framgick även på korta häcken, där jag vann mitt livs hittills knappaste seger. Reaktionsförmågan var till den grad avtrubbad, att jag faktiskt blev borttåt tre meter efter i starten och lyckades nå min synnerligen gode vän och trätobroder Kovacs först precis på målsnöret.

*

1936. Olympiska Spelens skugga låg över allt träningsarbete. Hela min person, mitt arbete och levnadssätt var präglad av denna det Tredje Rikets stora fest. Uttagningstävlingar med bästa tid 14,4 gav stora löften inte minst för mig själv. Och jag reste ner med den fasta föresatsen att göra furore. Spelens väldighet med alla dess detaljer — och detaljer som aldrig klickade — imponerade dock utan att förstumma. Själv förvånades jag över min oförmåga att på banan fatta att det var olympiad. De gånger jag beträdde den olympiska banan hade jag en rogivande känsla av "holiday" — fridag och semester — och det fanns ingen plats i mitt sinne för de 100.000 åskådare, som befolkade läktarna. Jag har många gånger sedan funderat över detta utan att kunna finna någon förklaring.

Olympisk final, sedvanlig långsamhet i starten, jämnt inlopp och därefter en

halvtimmes väntan på placeringen. Den kom — och solen gick ned i moln över årslång förberedelse och unga, svikna förhoppningar. Så här långt efteråt kan jag erkänna, att min fjärdeplats i Berlin var den hittills största misräkning som jag haft. Felet låg säkert i den årslånga förberedelsen för just denna final. Det kan icke hjälpas att en sådan förberedelse måste så småningom medföra högt spända förväntningar, annars skulle ju förberedelserna i och för sig verka meningslösa. Desto större blir sedan besvikelsen när de drömda framgångarna icke gå i uppfyllelse. Den gången svor jag att jag aldrig skall låta mina förberedelser rikta in sig på en enda tävling.

Landskamp mot Norge — överlägsen svensk seger efter beräkning — det olympiska festruset höll fortfarande de tävlande i sin gastkramning. Rätt allmän var den övertygelsen att landskamperna mot vårt västra broderland spelat ut sin roll i svensk fri idrott. Så småningom skulle vi komma att korrigera den uppfattningen. Svensk idrott behöver även en avkoppling i landskampandet.

*

Året därpå blev ett stort idrottsår med alla ett efterolympiaårs goda resultat. Personligen ett nedgångsår med de första sämre intrycken av ett exercisspass. Jag skriver med beräkning "pass", ty detta var ämnat att bli min årliga spis. Som väl var, stod de europeiska häcklöparna på så låg resultatnivå att jag trots detta lyckades taga de landskamps-poäng, som detta år anförtroddes mig.

Holland stod först i tur och den kampen togs som en uppmjukning någon månad före S. M. och den verkliga Landskampen. Denna var också verkligen minnesvärd. Om möjligt än mera

nederlagstippade än åren förut, reste vi ner till Berlin, men lyckades än en gång kasta tillbaka tyskarna. Kuriöst är också att vår seger denna gång vanns med ändå större poängskillnad än förut. Som tack för goda landskampssegrar, hade Svenska Idrottsförbundet ordnat en landskamp för oss i Europas stad n:r 1 — Budapest. Det var sent på hösten och säsongen var strängt taget redan över. Samtliga tog det mera som semester och hade inte väntat att finna en samling revanschhungriga magyarer, som dessutom sporrades av chansen att besegra Europas bästa landslag. På lördagen väcktes vi brutalt ur semesterstämningen och fingo lämna idrottsplatsen i den bittra vetskapen av, att vi endast lyckats få tre segrar i lördagens grenar. Vi saknade de stimulerande bussresorna till tävlingen, men de fingo på söndagen ersättas av extra djämlig "pick-me-up"-stämning i omklädningsrummet med de, som hade gjort ifrån sig på lördagen, såsom primus motor. Början gick inte riktigt bra, men det hela vecklade ut sig i rätt riktning efter det att den i hast organiserade hejaklacken på läktaren funnit

gensvar på banan genom dubbelsegern på 1.500 m. Sedan "gick det vägen" och ungrarna fingo nöja sig med vetskapen om att ha kämpat tappert. Epilogen varade i dagarna tre, och det finns väl ingen idrottsman från den tidens landslag som inte önskar återupptaga landskampsförbindelser med Ungern...

*

1938. Tidig inryckning i exercisen, bättre anpassning än året förut, fast ännu ingen möjlighet att skaka av den irriterande känslan av stumhet i muskulaturen, kunde skönjas. Året kulminerade i landskamp mot Tyskland och E. M. i Paris. Den förstnämnda utkämpades i Stockholm och gav oss vårt hittills enda nederlag mot Tredje Riket. Det var det oundvikliga undantaget från traditionen och det hoppas jag man förlåter oss, om vi lovar att inte upprepa det.

Värre var det att göra sig gällande i E. M. För min personliga del reste jag ner till Paris dagen innan jag skulle i elden, och för första gången var det utan någon som helst förhoppning på seger. Höstens manövrer tycktes mig alltför tunga för att jag skulle kunna

hysa någon större sådan. Deltagandet resulterade också i en "given" andra-placering, natten användes till att konstatera om Paris var sig likt, och morgonen därpå lyfte trafikplanet till Amsterdam med 1 st. beväring i Svenska Armén.

*

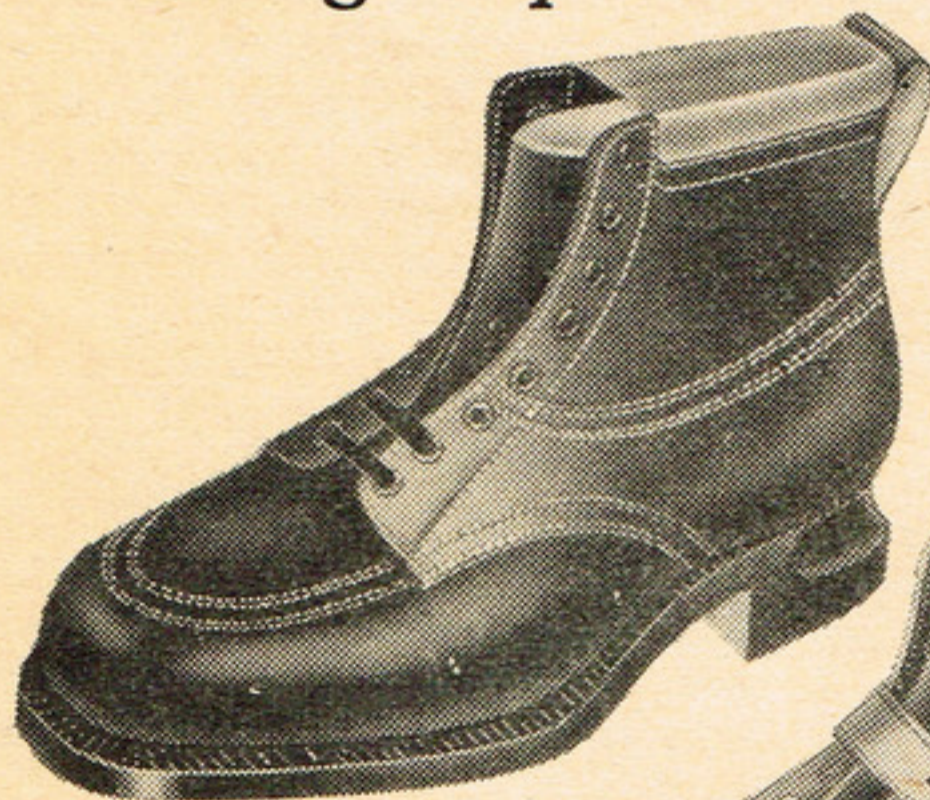
Två landskamper voro uppgjorda 1939, men detta år fick Tyskland nöja sig med att figurera i den minst intressanta. Det var mötet mot Finland, som upptog intresset. Längre, alltför länge hade denna landskampsförbindelse varit bruten, men äntligen var bannet löst, och vi kunde åter möta vår mest naturliga motståndare. Träningen måste läggas på annat sätt än förut om åren, hette det, allt i akt och mening att möta finnarna rustade till tänderna.

Vi lyckades inte. Ännu hade vi inte lärt oss konsten att skapa högform mitt i sommaren, det visade sig sedan, då resultaten kommo. Finnarna kommo däremot med samtliga mannar i högsta trim och därtill besjälade av samma anda som finska landslag förut visat sig äga. De voro bättre.

För att än en gång återgå till min

SPORTKÄNGOR

med högsta prestationsförmåga

Piggelin, randsydd sportkänga. Skålad klack och filt kant. Prätig, bekväm känga.
25/27 28/30 31/33 34/36 37/40 41/43

13⁸⁵ 15⁸⁵ 17⁸⁵ 18⁸⁵ 22:- 24:-

Finnes även i durschsytt utförande. Extra prisbillig.

11⁸⁵ 13⁸⁵ 15⁸⁵ 17⁸⁵ 20:- 22:-

Becksömsydd gedigen sportkänga av fettat sportläder. Med vristrem. Filtkant. Prisvärd.

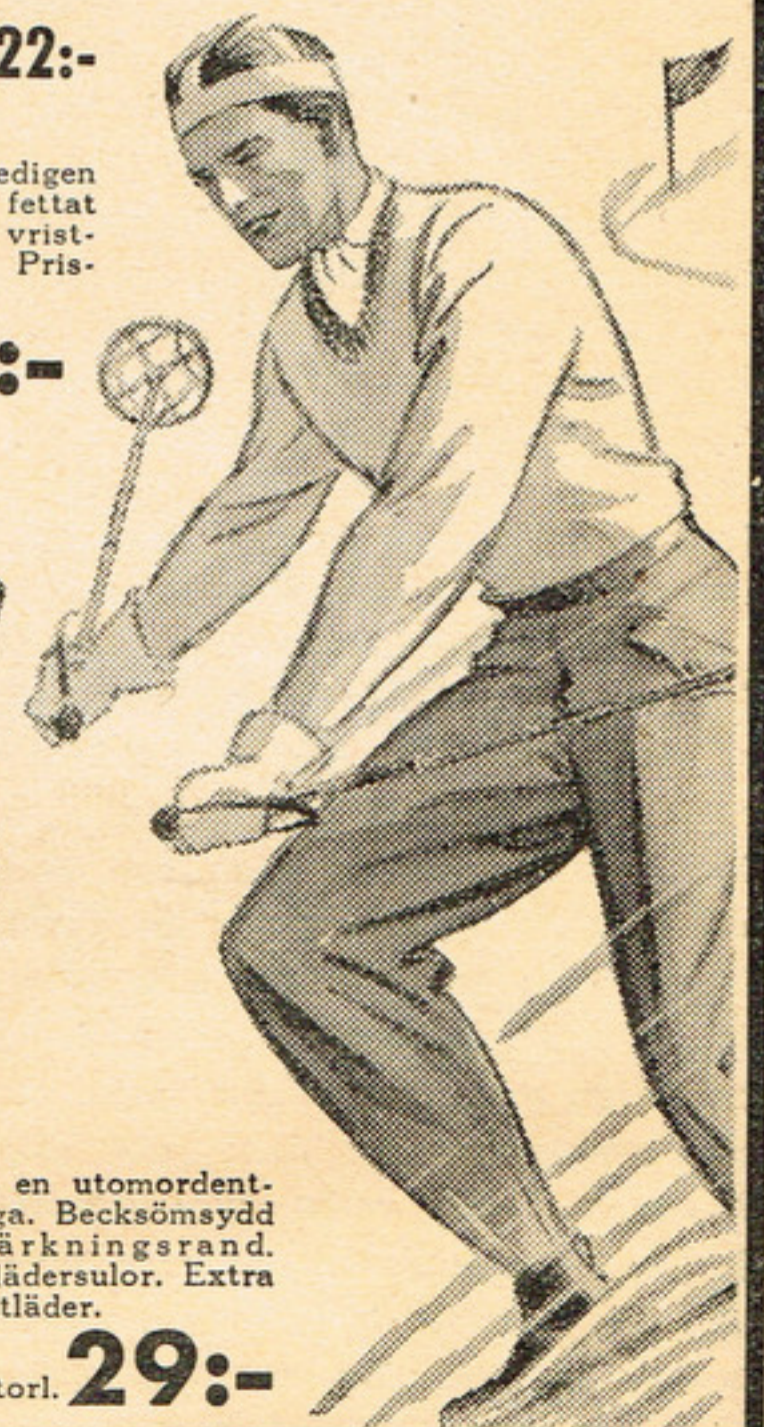
27:-

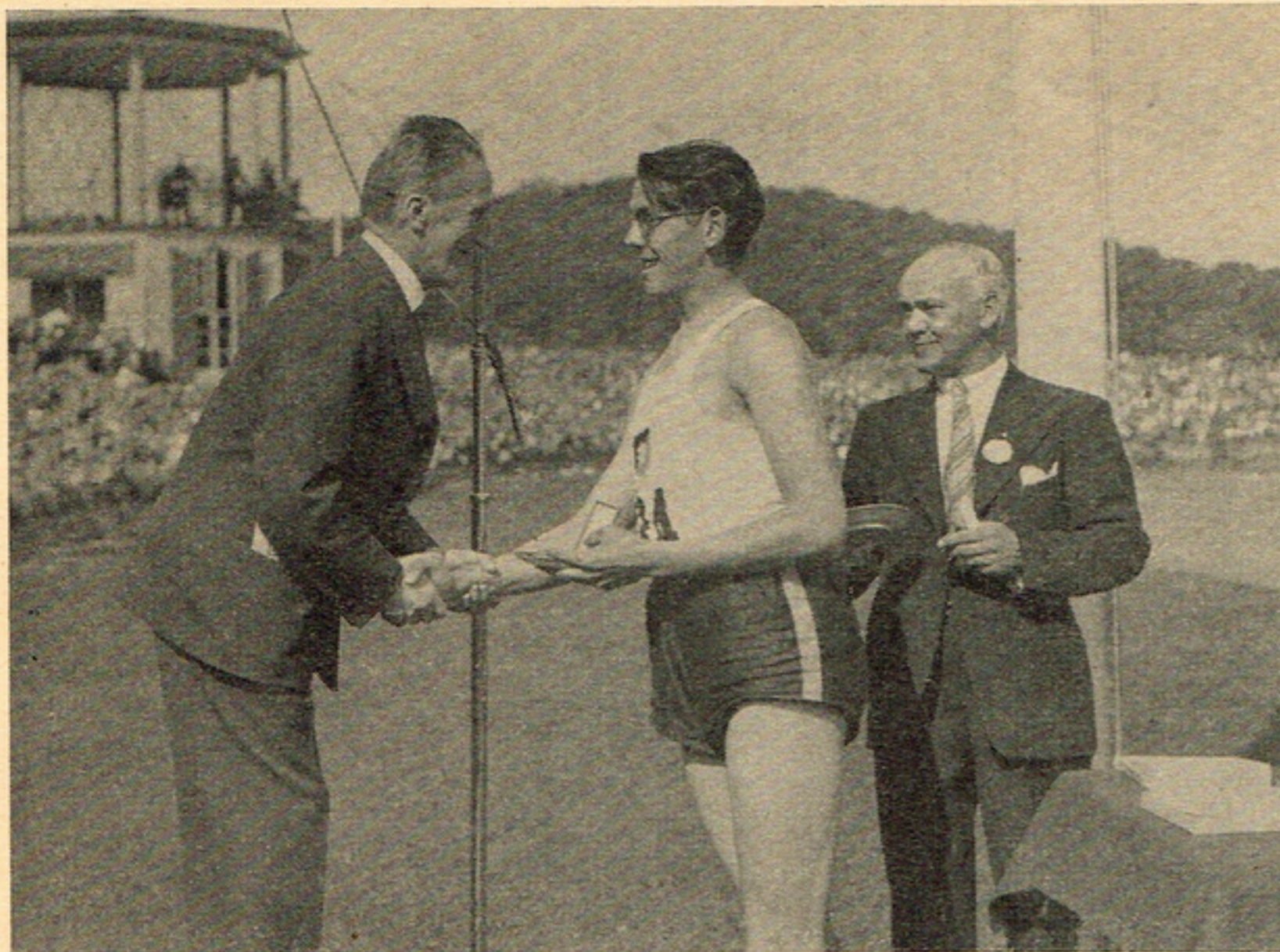

S-kängan — en utomordentlig sportkänga. Becksömsydd med förstärkningsrand. Dubbla kärnlädersulor. Extra kraftigt sportläder.

Damstorl. 26:- Herrstorl. 29:-

OSCARIA

Som segrare på Slottsskogsvallen: prisutdelare är Sveriges allra förste 10.8-man på 100 meter Harald Andersson-Arbin.

egen ringhet, så hade jag större tur. Hela vårsäsongen hade jag gått in för att göra en bra säsong, men så blev jag utkallad mitt i juni månad. "Nu är väl allting förkyllt", tänkte jag, men försökte dock att inte tappa taget utan beslöt sköta min träning i fält. Mina föresatser ljödo dock allt svagare och svagare i mitt inre sedan jag väl installerats på regementet, och träningen inskränktes till tre gånger eller så under en månads tid. Jag kom ut från det militära, där jag dock på intet sätt förtagit mig, ungefär en vecka före landskampen — och gjorde 14,2.

Resultatet tillskriver jag helt omständigheterna. Hetsen från åskådarläktaren, kamraternas tillit, önskan att "göra något" för att rycka med alla, allt bidrog till att skapa det rätta psykiska underlaget för ett rekord. Och så den omständigheten att jag just då var rätt snabb. Den träning jag underkastat mig den sista månaden före loppet var visserligen inte mycken, men helt snabbhetsinriktad. Och då jag var rätt stilsäker, behövdes det inte så mycket.

Landskampen mot Tyskland rann ut i sanden och orsaken var världsomfattande — kriget. In i det längsta hoppades vi att det skulle ordna sig, och väskan var faktiskt färdigpackad när meddelandet om inställandet kom. Vi fingo Norge i stället och den landskampen var lätt men behövlig. Vårt broderland är på frammarsch.

*

Det gångna årets enda landskamp är väl i alltför färskt minne för att jag skall behöva öda många ord på den.

Blott en sak vill jag framhålla. Materialet i detta vårt landslag är i många fall helt nytt, men jag är av den uppfattningen, att de nya pojkarna helt och hållet förstått idén med laget. De ha bättre än jag vågat hoppas vuxit in i sina uppgifter och alla efter sin förmåga eller över den även löst dem. De ha ett stort ansvar, ty det är de, som sedermera skall överflytta denna fränhet och framåtanda till kommande årgångar.

Hur kan det då komma sig att denna anda är gemensam i ett lag, som är så individuellt betonat och består av så många olika människor med så olika kynne?

Jag skulle vilja förklara det så: Landslaget är icke ett trettiotal vältränade pojkar, vilka var och en för sig söker motsvara det förtroende ett folk hyser för dem. Landslaget är en helhet, något stort och fruktansvärt, ett vapen i Moder Sveas hand, en yxa, som många gånger prövats och befunnits bita gott. De 30 representanterna är bara eggen, bakom vilken döljer sig en massa lika gott stål, som vid slipningen kommer fram och kan bita lika bra. Slipningen ändrar ju inget i själva verktyget.

Detta vårt svenska anfallsvapen består av många smådelar. Den största och förnämsta är Sammanhållningen eller Kamratskapet. När svenska idrottsrepresentanter är på krigsfot, slänges alla personliga hänsyn eller fördomar och pojkarna äro som en enda stor familj. Allvaret är bannlyst på ditresan, och skämtet och glammet sitter i högsätet. Detta att kunna foga sig däri är en stor sak, ty tids nog kommer allvaret och spänningen att blanda sig i leken. Då gäller det att sinnet är

ungt och friskt och kan ta upp den dubbla striden — mot goda konkurrenter och mot sig självt. Ty många gånger är den sista striden den svåraste.

Men när man tack vare känslan av stödet bakom ryggen, känslan av goda kamrater och vänner, väl övervunnit sin nervositet, då har man ett försteg över konkurrenten, som inte nog kan uppskattas. Det förkättrade kortspelet har sitt värde just i sin avledande egenskap.

Denna glada sorglöshet, plötsligt avbruten av en nervanspanning av högsta mått, kamp, kamp man mot man i en strid, som man känner mer, mycket mer än den personliga äran, kamp för kamraterna ja, varför inte, för sitt land, den högtidliga avslutningen efter vunnen seger, klumpen i halsen, *Du gamla, Du fria*, som man då vet betyder något för mer än alla sånger i världen, och så denna kamratglädje igen, nu säkert mångdubblad, då man vet att man Lyckats — detta är något att träna och arbeta för. Detta mer än något annat gör, att gamla kämpar som Sten-Pelle, Wachen, Lindblad och andra hålla på så länge. Ty när allt detta är slut, då har man lämnat den aktiva delen av sin idrottsbana, som man sätter högst: syntesen av Idrotten.

Håkan.

Håkan Lidmans "rekordlista".

Svenska mästerskap: 110 meter häck 1934—40 (7 år å rad!).

Svenska rekord: på 110 m. häck: 1938 — 14.3; 1939 — 14.2; 1940 — 14.0. — 200 m. häck: 24.4.

Europarekord: 110 meter häck 14.0.

Fyra i Olympiaden 1936.

Tvåa i EM 1938 (efter Finlay).

Landskampssegrar:

År	Land	plac.	tid
1934	mot Norge	2	14.9
	" Tyskland	3	15
1935	i "5-lands-kampen"	1	14.8
	mot Norge o. Ungern	1	15
1936	" Norge	1	14.3
1937	" Holland	1	14.7
	" Tyskland	1	14.6
	" Ungern	1	14.8
1938	" Tyskland	1	14.6
1939	" Finland	1	14.2
	" Norge	1	14.4
1940	" Finland—Tyskland	1	14.4

Detta är Håkan "privat": i sitt dagliga värv som avdelningschef hos firma Ferd. Lundkvist.

"Ett stycke SVERIGE murus."

Historien om
en fotbollplan
på hälleberget.

Av CEVE.

En av Sveriges mest hedervärda idrottsplatser. Knippla Idrottsklubbs.

"Ingen är för gammal att lära", sade Manne Torgersson, där han stod framme på scenen i *Knippla Idrottsklubbs* klubb-, teater-, biograf- och danslokal, nu fylld av en förväntansfull publik.

Orden voro riktade till undertecknad med anledning av vårt besök på öarna i yttersta skärgården, och Manne hade så rätt, så rätt.

Det var en upplevelse

för oss att komma hit ut och få en titt bakom det allra trägnaste och svåraste fotbollarbetets kulisser... att få prata fotboll med denna fiskarebefolkning, som ena dagen ligger ute på havet bland sill, minor och makrill, andra kvällen klickar boll på kajen hemma i fiskeläget... om allt går väl!

Allt det primitiva, det omedelbara, det tjusiga i fotbollen är samlat här ute på öarna. Man finner här något av fotbollens urtillstånd, uppblandat med modern framåtanda och rationell drift. Man får se lysande exempel på den trotsiga svenska anda, som bryter igenom alla svårigheter med skapandets fantasi och entusiasmens dynamiska viljekraft.

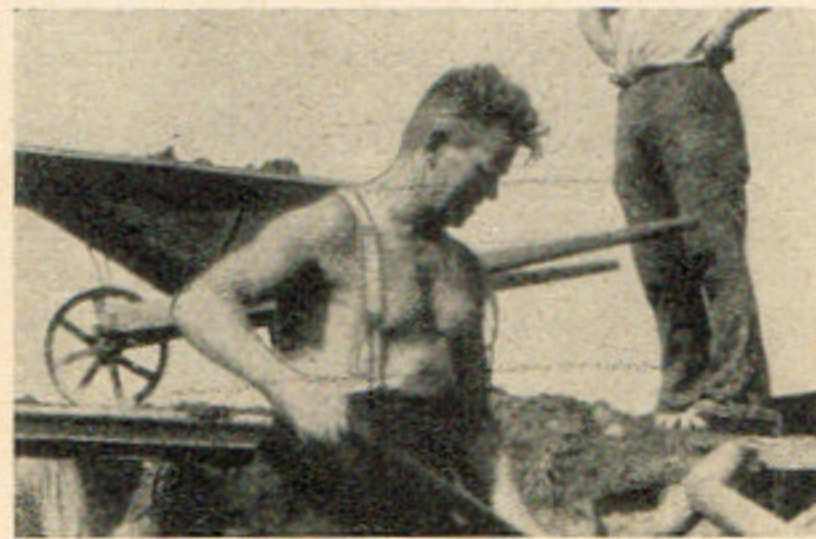
Folk på fastlandet ute i fotbollens förgårdar äro stolta över sina paviljonger och planer, som de ofta högst egenhändigt snickrat ihop eller plöjt fram i obygd. Men vad är detta mot klubbarna i Göteborgs skärgård, vilka ej blott ordnat allt detta utan också *skapat själva marken*, som man trampar på. Hälsös plan t. ex. är en flik av Kattegatt, som man fyllt med sprängda berg. Om man sparkar för högt över det västra målet och om "bollfiskaregänget" inte är påpassligt och om vin-

den är riktigt elak, kanske kulan flyter iväg bortåt Jylland....

Knipplas plan från Kungälv!

Men Källö—Knippla har otvivelaktigt rekordet. Om någon för fem år sedan sagt göteborgarna, att man skulle bygga en fotbollplan på denna, den klipigaste av alla de bebodda öarna i skärgården, skulle han blivit internerad eller åtminstone utskrattad. Där fanns knappast en så stor plätt, att bollen kunde studsas rätt upp och ner. Berg, berg, berg i vilda formationer överallt! Och i bergskrevorna odlades potatis. Ön var lika fattig på jord som Saharas öken på dricksvatten.

Lyckligtvis var man icke lika fattig på företagsamma och idérika män. Varvsägare Sigward Carlsson och handlanden Manne Torgersson funno på råd. Det fanns en badvik norrut, på vars vassiga strand man roat sig med bollkickning, och de fingo i sitt huvud, att här skulle man göra en idrottsplats. Bergen låg visserligen i vägen, men hade inte ön

KUNGSÄLVSJORDEN KÖRS I LAND PÅ KNIPPLA. Det blir böter på 10 kronor för den som "maskar".

gott om starka armar, och hade kanske inte fastlandet gott om dynamit?

Sigward Carlsson blev arbetsledare för grabbarna, och han stod i med sin sprängning, stenhuggning och -bärning varje ledig stund i flera år. Sigward är en sådan där ung, seg, driftig vikingatyp, som är född till ledare och skapare av storverk. Karl'n är ej över 30 år men har jämte en kompanjon eget varv, där det arbetas för högtryck. Stapelbäddarna rymmer just nu tre båtar, och för blott kort tid sedan levererade han en av den bohusslänska fiskeflottans största och modernaste fartyg. Sigward var i flera år Knippla-lagets kapten och stöttepelare, en god bollspelare. Och under hans ledning började verkligen "planen" bli en plan. Nu ligger den där djupt insprängd i bergknallarna runtom och med ena kortändan vilande på en jättelik fyllning av granitblock åt sjösidan.

Men Knippla hade ingen jord, så den måste *fraktas i prämar från Kungälv* nedför Nordre älv över fjordarna och ut till yttersta havsbandet. 90x50 meter skulle ha fyllning, så man förstår att det var ett drygt jobb. Nästa vår skall planen invigas...

Bara bortamatcher — inga hemma!

Knippla I.K. firar nu liksom Höno, Björkö och Hälsö 15-års jubileum, och trots att man ej haft spelplan, har klubben år efter år kunnat ställa upp fotbollslag och delta i Skärgårdsserien. *Hammen* har varit till stor glädje för grabbarna. Efter ombyggnaden erbjöd den en jämn, fin grusplan, stor som en balsal, och där har seniorerna om kväl-

SIGWARD CARLSSON,
bollspelare, viking, "bas".

larna kickat medan juniorerna såsom "boll-Källar" fått fiska upp kulorna mellan smackarna.

Och nu har Knippla under årens lopp spelat över 200 matcher borta men ingen enda hemma!

Och ändå tvivlar man här i landet på fotbollspelarnas intresse för sin idrott! Säg mig någon annan idrottsgren, där man kan peka på en motsvarighet till Knipplas prestation!

Fotbollmanager, författare och "finansminister".

Själen i Knippla är Manne Torgerson, lagets manager och öns allt i allo. Manne har spelat bandy och stått i mål men ett hjärtfel har tvingat den 45-åriga mannen till viss försiktighet. Det är en originell typ, denne Manne, och fråga är, om han inte kommit på alldeles fel plats här i livet. I varje fall är hans lilla kontor bakom den alltid folkfyllda specerihandeln lika mycket centrum för fotbollstaktiska uppfinningar som regitekniska teaterdiskussioner och arrangemangs-strategiska överläggningar. Under nattens tysta timmar, då ön legat försänkt i mörker och de tätliggande husen liksom till skydd krupit ännu närmare varandra inför västanstormarnas rasande frontanfall, har det lyst i Mannes krypin, och revyernas visor och kupletter ha i kapp med versfötternas jämna tramp marscherat upp på manuskripten, inspirerade av vågornas vanmäktiga brottning med graniten och vindarnas väldiga bärsärkagång bland "gatorna".

Då har Manne varit i arbetstagen och grunden har lagts till en ny festtillställning.

En femtedel av befolkningen i klubben.

Knippla har c:a 500 invånare och 100 av dem äro medlemmar i K. I. K. Detta säger en hel del om intresset, fast kanske 50 proc. av medlemmarna (= fiskaregubbarna) ännu aldrig sett en fotbollsmatch(!)

Men i väntan på planens invigning

bjuder Manne T. ön på mycket annat roligt. Man har skaffat sig ett riktigt fint klubbhus med scen och läktare och stort dansgolv, och där har man basarer, sommarfester, danser men framför allt revyer.

Klubben håller sig med egen revyförfattare (Manne), egen dragspelsorkester, egen manlig skådespelaretrupp (= fotbollspelare) och egen kvinnlig sångkör, som för resten spelar teater också. Den festföreställning, som vid vårt besök på ön, gavs för befolkningen och andra, var tillräcklig att övertyga oss både om sällskapet och kuplettförfattarens talanger. Auditoriet, c:a 150 personer, var helt enkelt stormförtjust.

En speciell "skärgårdsstil"

har fotbollagen här ute kommit fram till. De små och i allmänhet ojämna planerna omöjliggör nästan all dribbling, och trängseln försvårar kombinationsspelet i allra högsta grad. Vidare för varje hårt sparkande nästan ofelbart till att

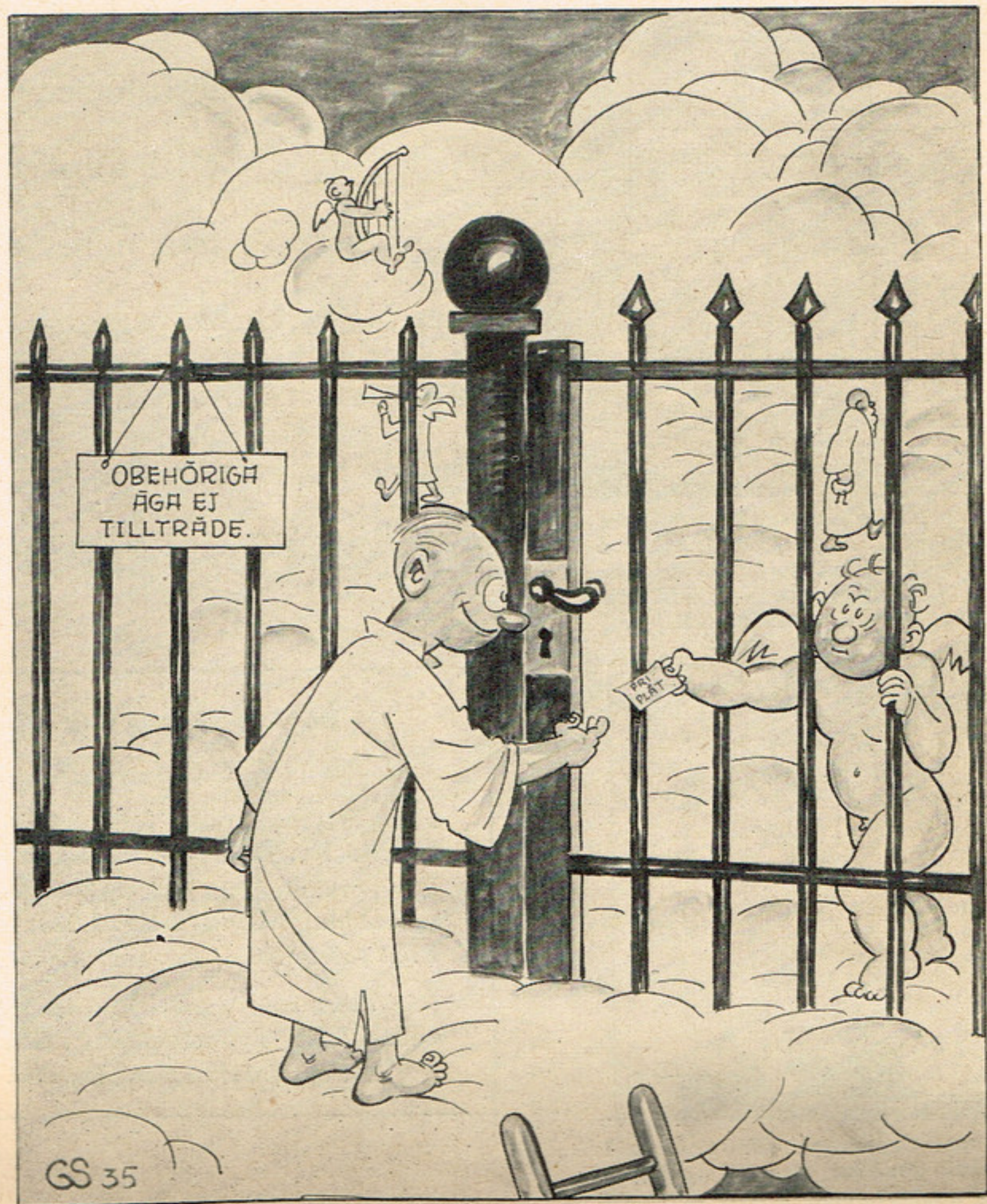
bollen far över linjerna upp i bergen eller ut i havet. Skärgårdslagen ha därför sökt uppnå effekt genom spel under direkta passningar, och åtskilliga spelare, t. ex. Knipplas vb. Astor Johansson och ch. Arne Larsson, ha uppnått en rent förbluffande färdighet häruti. Taktiken är ungefär densamma, som Gais hade på "Bajadären" Holmbergs tid.

Över huvud taget har tekniken utvecklats betydligt. Vid den blyxt-turnering, som vi hade tillfälle övervara på Hälsö, visade t. ex. Öckerö-laget ett alldeles utmärkt spel. Hälsös vy. Sven Olsson och Björkö's vy. Gunnar Kristensson fäste vi oss också vid. Men så länge fiskarpojkarne måste tillbringa mera tid på sjön än på landbacken och klubbarna inte kan spela mer än ett 15-tal matcher om året, ha göteborgsklubbarnas värvar knappast något att beställa här ute.

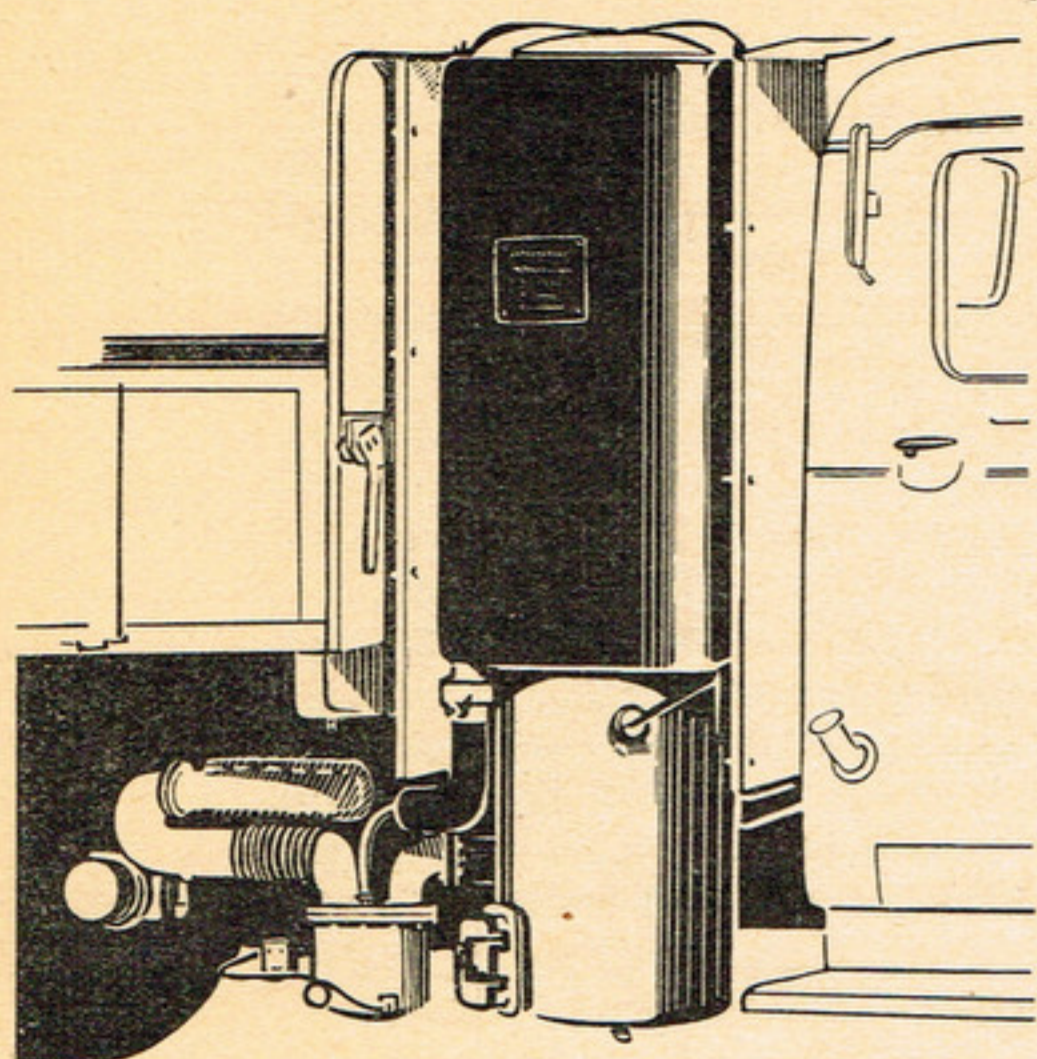
Men vem vet hur det blir, när Knippla får sin plan färdig?....

Ceve.

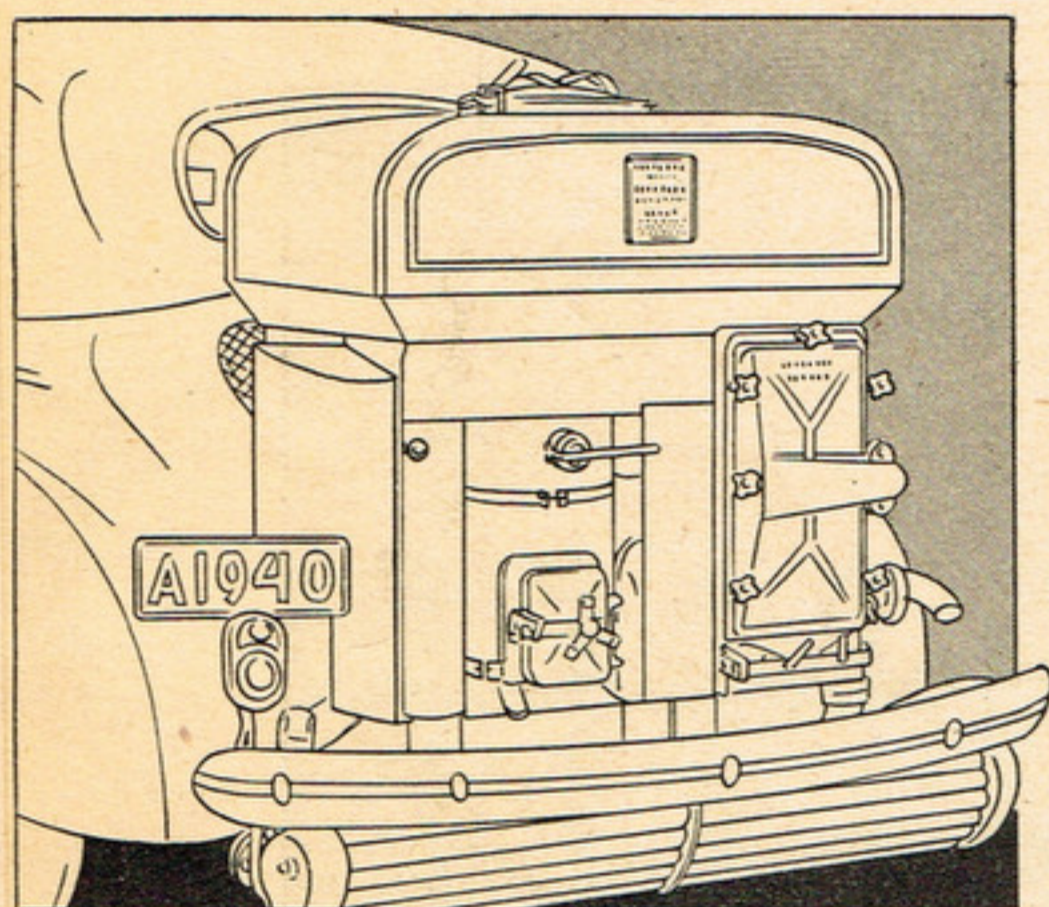
Friplåts-fäktaren vid Himlens port.

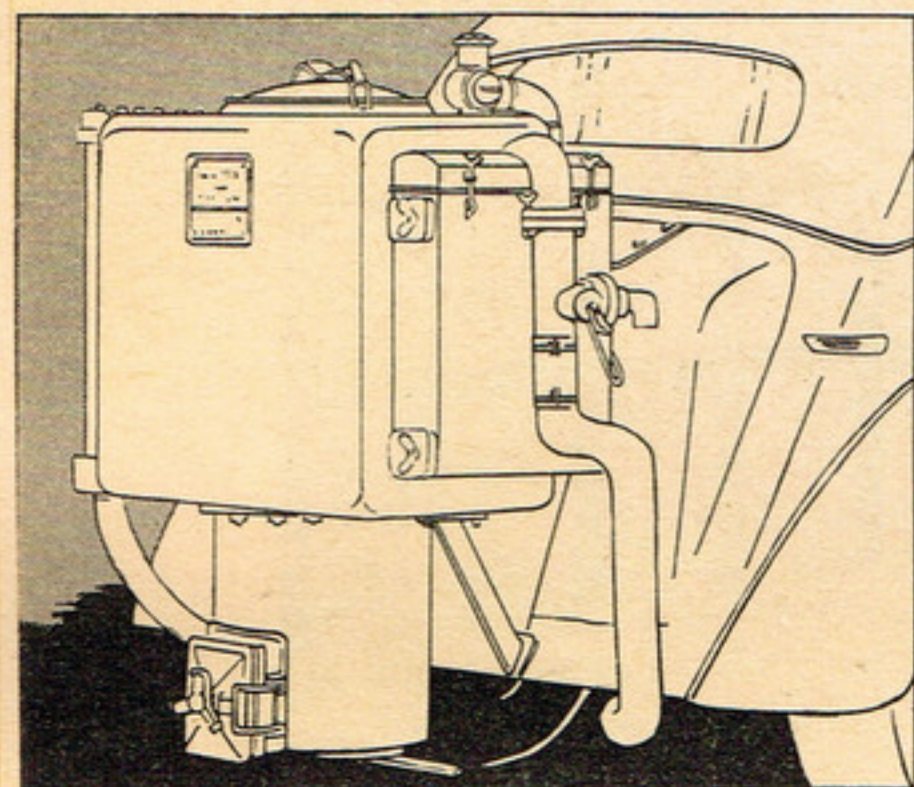
Sveriges förnämsta gengasaggregat

G. M:s gengasaggregat för G. M:s lastbilar tillverkas i tvenne olika storlekar. Typbeteckningar: GMS-5 och GMS-6.

G. M:s koffertaggregat är ytterst lättmonterat. Inga förändringar å karosseriet behöva göras, heller inte några hål upptagas i stänkskärmar. Typbeteckning: GMS-T.

Ett specialaggregat för Opel och Vauxhall-modeller med en cylindervolym understigande 3 liter är General Motors sista nyhet på gengasområdet. Aggregatet är elegant utformat och väger endast cirka 100 kg. Typbeteckning: GMS-O.

Den svenske gengasbilisten har skänkt General Motors gengasaggregat (system Svedlund) sitt obetingade förtroende, emedan dessa i tillförlitlighet, ekonomi, lättskötthet och livslängd äro av högsta kvalitet. Vid sin Stockholmsfabrik tillverkar General Motors fyra olika typer av gengasaggregat för person- och lastbilar. De byggas av hundra procentigt svenskt material. Vid verktyg och maskiner stå samma yrkeskunniga svenska män som sedan över ett decennium ställt General Motors automobiler i främsta ledet med avseende å kvalitet och tillförlitlighet. Deras öga är skarpt, deras händer säkra. De ha utbildats till att bygga det bästa gengasaggregat som finnes i vårt land.

Äger Ni en G. M.-vagn, så visar detta att Ni har högsta anspråk på kvalitet. Låt dessa anspråk även vara avgörande för Edert val av gengasaggregat. Köp och kör det svenska GM-aggregatet på en General Motors vagn.

Nya lägre priser

å GM-gengasaggregat

För lastvagnar: Typbeteckningar: **GMS-5** och **GMS-6** Kr. 1.675:— och 1.850:—.

För personvagnar mellan 3—4,5 lit. cyl. vol. Typbeteckning: **GMS-T** Kr. 1.825:—.

Fritt fabrik Stockholm, exkl. emballage och montering.

För Opel och Vauxhall-modeller med cyl. vol. under 3 lit. Typbeteckning: **GMS-O** Kr. 1.150:—.

Fritt fabrik Stockholm, exkl. montering.

GENERAL MOTORS

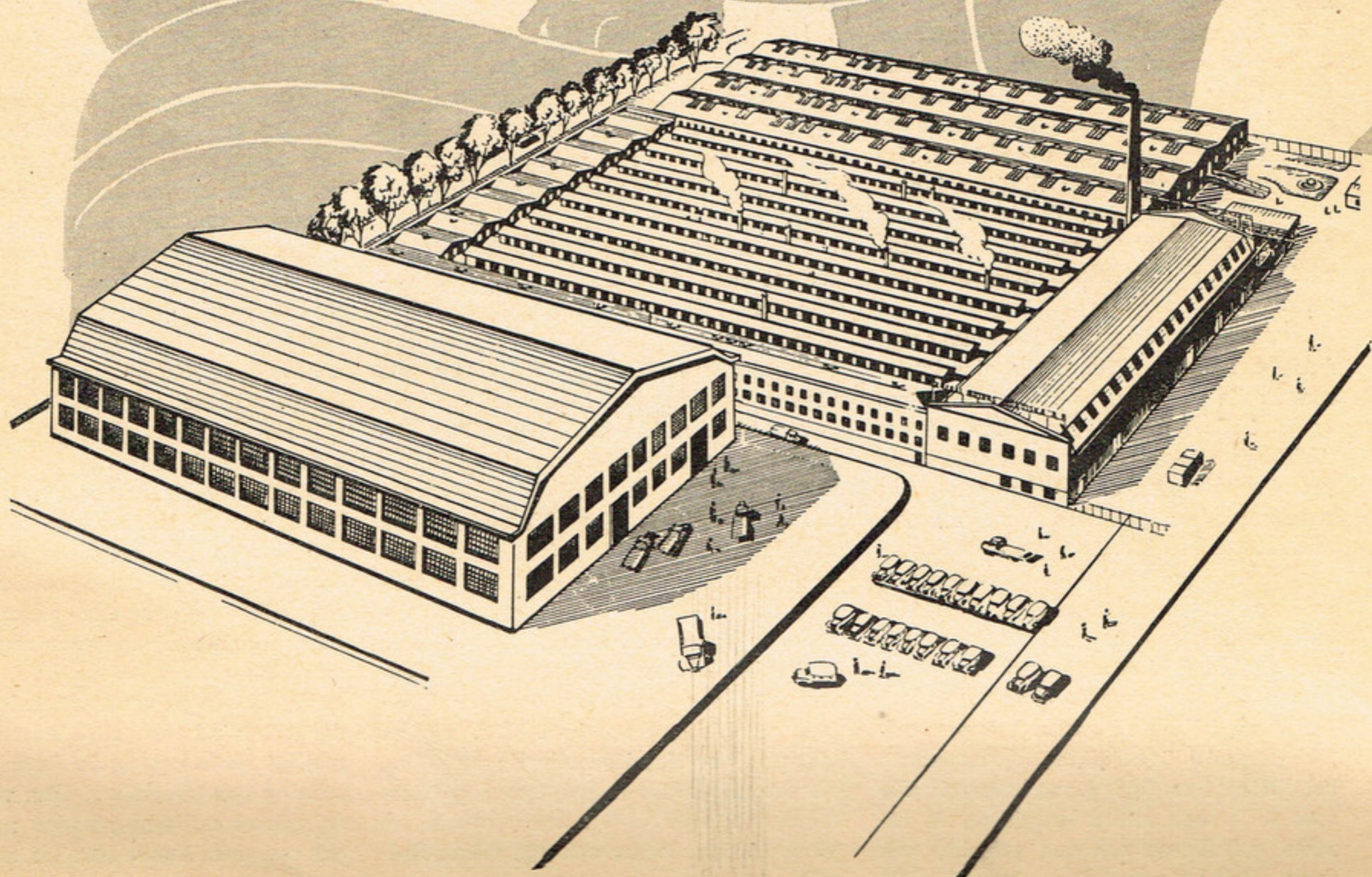
Världens förnämsta bilar

Kvalitet och endast kvalitet har gjort General Motors bilar till världens populäraste. Kvalitet ligger emellertid icke blott i utförande och material. Kvaliteten i General Motors produkter bäres upp av en stor organisation, stora experimentella resurser, modern maskinpark, sakkunskap i såväl tillverkning som service.

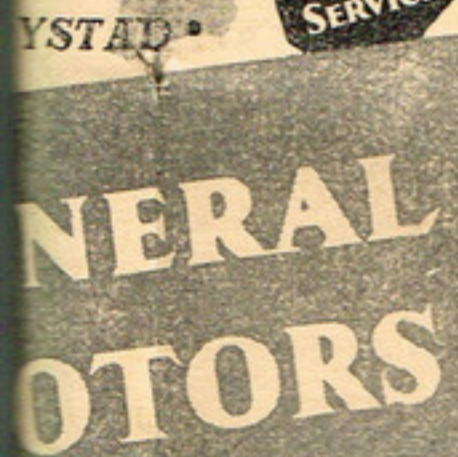
Från General Motors bilfabrik i Stockholm, sedan snart 15 år Sveriges största, har initiativet utgått till en riksorganisation för rationell, sakkunnig service och en pålitlig reservdelstjänst.

Denna service — ansvaret för vagnens eller aggregatets störningsfria funktioner på lång sikt — är jämte kvaliteten för ägaren av en GM-produkt en garanti mot ekonomiska besvikelser och personligt besvär.

General Motors automobiler äro världens förnämsta. General Motors gasaggregat erkänns av en mångtusenhövdad köparskara som Sveriges förnämsta. Med produkter och service av högsta kvalifikation är General Motors i Stockholm en nyckelinstitution i det svenska transportväsendets tjänst.

NORDISKA A.B. STOCKHOLM

En sommar i löpar- sällskap.

Av KALMAR.

Det är träningsdags på Stockholms Stadion. Kolstybbsbanorna ligga nästan orörda, endast borta vid höjdhoppsgropen sargar Ödmarks spikskor den jämna, svarta ytan, och tätt intill, likt mindre bombnedslag slår Fernströms kula sönder marken kring 14- och 15-metersgränserna.

Inne på gräsmattan rusar Arnberg lätt nuddande över sina häckar. Lidingö-Larsson flyter envist, metodiskt och oavbrutet längs gräskanterna av stadionsmattans ytterområden. Lilla tunna och ännu alltför bleka Olle Jonsson joggar varv efter varv, och polisens Olle Rislöf fullföljer bestämt och ihärdigt sin del av träningsprogrammet.

Antalet tränande är aldrig stort, ty det är endast de nästan eller absolut Stora pojkarna som få njuta fördelen av denna intima och inspirerande träningsplats under överinseende av Gösse Holmér.

Då hans namn nämnes, måste det omedelbart sammankopplas med trenne andra — Kälarnes, Spånga-Janssons o. Hellströms, sannolikt de tre mest intensivt tränande idrottsmännen i vårt land. Naturligtvis finnas de på Stadion i sina röda överdragskläder, övervakade som alla de övriga av Gösse, men ofrivilligt med än större kärlek och än fastare omsorg.

Hade dessa mina intryck samlats upp från en bekväm plats på Stadion-läktaren skulle de aldrig blivit nedskrivna, ty då hade de varit mer eller mindre tillfälliga minnesbilder, utan tillräcklig grund och erfarenhet. De äro emellertid resultatet av den intimaste kontakt, som kan vinnas idrottsmän emellan; *personlig samvaro under en hel sommars träning tre gånger i veckan, i avklädningsrum, på banorna, i badstun, och någon gång från den gemensamma hemmarschen efter slutfört arbete.*

För att hålla den gamla kroppen, och för den del även själen, i någotsånär kondition, har jag denna sommar liksom så många andra dragit på de utnötta spikskorna och den urblekta och snart utslitna over-allen. Inte för att

En löpares Stadiongymnastik: Henry Kälarne tänjer.

träna som i unga dagar, utan endast för att söka bibehålla spänst och kondition.

I år har träningssällskapet varit det förnämligast tänkbara, och det har varit en stor glädje att få återuppliva den egna aktiva tiden genom att följa dagens stjärnor i deras i många avseenden så olika tränings- och förberedelsearbete.

Det är icke någon tillfällighet att intresset varit störst för de tre klubbkamraterna — Kälarne, Spånga och Hellström — utan endast något mycket naturligt. Från läktaren hade jag sett dem många gånger i de hårda tävlingarna, men som människor, vilka förbereda sina uppgifter, hade jag aldrig kommit dem in på livet. Många av deras kamrater äro lika pliktrogna, lika uppoffrande och hängivna i allt det enahanda, som ingår i den dagliga träningen.

De tre ha dock lyckats bäst, och som triumvirat äro de säkerligen ganska ensamstående — olika som typer, skilda som människor, men lika i ett mycket viktigt avseende; i en okuvlig ambition, då det gäller att bygga upp den bästa möjliga formen, och i sin absoluta tro på sin lärare, ledare och vän Gösse Holmér.

*

"Låt mig försöka att ge en bild av dessa tre praktpojkar. Icke efter tävlingen eller de stora segrarna, det har andra skildrat, utan en bild av dem från avklädningsrum och träningsbanor. Bilder, som aldrig varit avsedda att utformas, utan endast så småningom vuxit fram hos en tränande kamrat som aldrig observerat dem för skrivandets skull — endast undermedvetet samlat hägkomster, som i någon mån levandegjorts nere i Smålandsskogarna på kvällarna under ett par fullkomliga semesterveckor . . ."

Det var en av de första dagarna i juni, en vacker försommarekväll. Det var femton år sedan jag sist beträdde Stadions helgade stybb med ett par spikskor på fötterna. "Helgade" förefaller måhända läsaren som ett överdrivet och oriktigt uttryck, men det är så en gammal idrottsman känner det, då han i den gamla utrustningen åter står på sin ungdoms vackraste kampplats.

Mot mig kom den mörke Kälarne efter nyss avslutad träning. Ryggsäcken med de vanliga grejorna låg slängd över ena axeln. Gången var icke särskilt spänstig, ty den gamla benskadan gjorde sig alltjämt påmint. Det var under den tiden, då det gång på gång meddelades att Kälarne skulle springa — och lika ofta ställde han icke upp.

Det var då tidningarna lät oss veta, att Kälarne troligen aldrig skulle kunna återvinna sin forna kondition, och då man sakkunniga emellan viskade om, att han sett sina bästa dagar som Sveriges store löpare.

Vi hälsade på varandra, talade om väder och vind, och så hänsynsfullt som möjligt rörde jag vid det ömtåliga ämnet träning och kondition. Han var just då en människa, som pinades av ovisshet och som icke kunde låta bli att taga intryck av pressens kommentarer. Jag

skall sent glömma det uttryck av både smärta och okuvlig vilja i hans ögon, då han sade: "Dom tror, att jag är slut, men jag skall visa något annat. Jag skall visa att 5 000 meter icke är min bästa distans, ty jag tror, att jag kan göra än bättre på 1 500 meter. Det tar tid att taga igen allt det jag förlorat i träning denna vår, men jag skall icke ge tappt — nej så förbanne mej jag det ska."

Sedan den dagen har jag sett honom minst 2 gånger per vecka i träning under tre månader. Sett huru vilja och träningsförmåga hjälpt honom till en kondition, som han väl näppeligen själv trodde vara möjlig, endast hoppades på i de drömmar, som varje idrottsman måste kunna drömma för att nå tillräckligt långt.

Men jag har även sett något annat — hur blicken ljusnat under hand, hur den skvallrat om ökat självförtroende, hur hela personen utstrålat en friskhet och tillfredsställelse, som kan kännas av den, som varit allvarligt sjuk och märker hur livskraft och spänst återvänder, men även av den som nått de idrottsliga segerhöjderna och så oväntat slungas bort från dem, utan att själv vilja det — som kämpar för att åter nå dit, men till synes utan resultat. Så märker man överraskande och oväntat de gamla pålitliga tecknen inom sig — innan någon annan anar dem! Tecknen som skvallra om ny fullkomlig kraft. Det är då man kan le det leende för sig själv, som utstrålar trygghet och återvunnen själv tillit.

Så har den gode kämpen Henry Kälarne vuxit sig starkare och starkare under sommarens veckor. Över motgångar och nederlag har han gått mot de stora segrarna. Allt har han delat väl med sin närmaste trätobroder Spånga. Den inbördes respekten har varit påtaglig, och det bästa beviset härför kom under S. M., då båda voro mycket illa därän inför den kommande uppgörelsen.

Trots denna respekt och konkurrens har jag aldrig sett dessa parhästar annat än som de bästa vänner — sida vid sida ute i Lill-Jans-skogen, axel vid axel tillsammans med Hellström, då växel-dragningen började nötas in under många, hårda Stadionvarv.

Inför rekordförsöket på 2 000 meter i juli hade väl Kälarne hoppats vara i sådan kondition, att han skulle vinna. Spånga ville något annat, och detta tvingade Kälarne till än hårdare kamp med sig själv. Den starka kroppen utsattes för än bistrare träning, och då jag såg honom i fullkomligt avkopplande vila på massagebänken 2 dagar före rekordloppet på 3.000 meter, kunde jag aldrig påminna mig ha sett en kropp, som givit ett så starkt intryck av samlad

BROR HELLSTRÖM från Österåker blir att räkna med: vinner den 19 april 1936 klass II i D.M.-terrängen. Drottningholm.

styrka, balans och obändig kraft. Där fanns intet av Nurmis kantighet, ej heller mycket av Owens eller Mäkis förunderliga mjukhet, men det var *en krigare, på sitt sätt trimmad till fullkomning, klar att slåss med glädje — och vinna med stolthet.*

Det finnes något mörkt och vildmarks-skyggt hos denne underbart löpande jämtpojke, vilket gör att han ej släpper människor in på sig. I hans korthuggna tal skönjes betänksamhet, *men även mycket av lidelse*, då en bitande replik från några av triumviratet naggat hans löparära.

En man med vilja att utföra det han föresatt sig. En förebild i träningsvilja och kraft för svenska idrottsmän — för män.

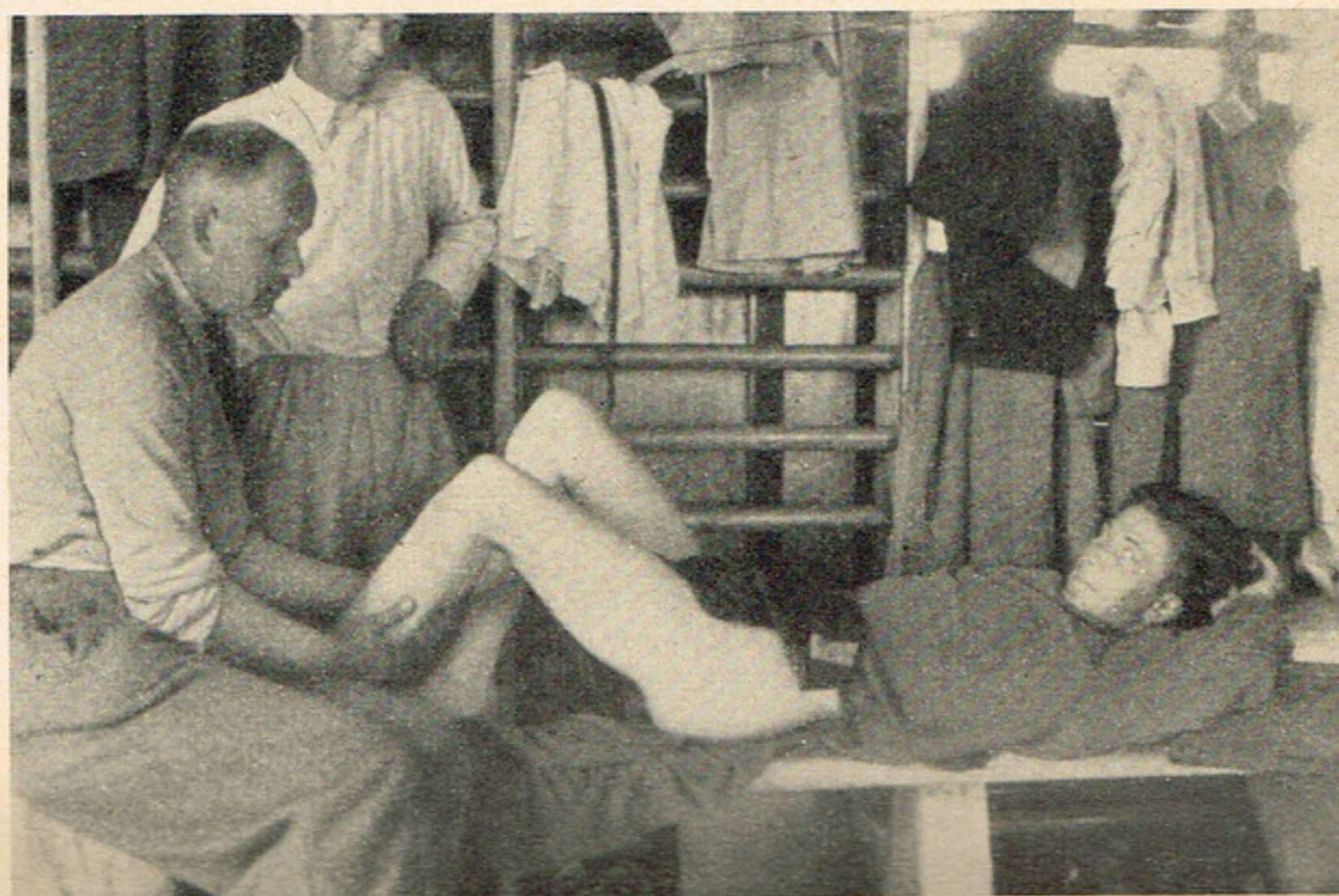
.....

Vid sidan av Kälarne kan den tunnare och vekare *Spånga-Jansson* till en början synas blek, såvida man ej intresserar sig för problemet, hur han, med sina till synes mindre goda resurser, kan utföra vad han gör. Då man känt honom någon tid lär man sig tycka om honom, och man överraskar sig med att önska honom framgångar, då man borde vara neutral i sin inställning. *Spånga vinner icke endast tävlingar, han vinner mer och mer som människa.*

Hela hans natur är försynt och i grunden säkerligen ganska vek. Han kan vara lika försynt som hans litet försiktiga, skygga och tassande löpning — en smula bakom de stora pojkarna. Men så med ens, då det verkligen gäller, kan han blixtra till, överraska, mobilisera oväntad kraft — och vinna.

I sin träning är han ett föredöme. I sitt umgänge med kamrater och vänner en tillgång; i sitt tävlande nästan för ambitiös, för gripen, för pressad — ibland nedtryckt av uppgiften. Han hör till den typ av idrottsmän, som behöver ett vänligt ord före en tävling, en god hand att hålla i, en vän att tala med, lugn och ro så att han förhindras att tänka för mycket på den kommande uppgiften. Hans ambition är så stor, att han alltid rädes att ej kunna ge arrangörer och publik full valuta. Visst vill han vinna, men först och främst önskar han att publiken ej skall bliva besviken på honom.

Ingen betvivlar att de tidningsmän, som alltför ofta kritisera och undervisa

Vacker kamratbild från 1935: hemma i Kälarne! Henry Jonsson som just vunnit D.M. i terräng för Jämtland—Härjedalen över Hjortling, Castor (i bakgrunden), får uppmjukning och goda råd av Norrlands dåvarande idrottsinstruktör Holmér.

Spånga, handla i bästa avsikt, men jag önskar att de kunde se effekten på den som utsättes för deras många gånger teoretiska visdom. Hur skulle ni själva känna det, om ni fullgjort en uppgift på ett rekordmässigt sätt, men ändå finge höra, att man icke riktigt kunde trivas med er eller godkänna er? Några människor ha förmågan att bli rasande och strunta i kammarvisdom, men andra kunna det ej.

De bli nedslagna, ledsna och tycka att de likaväl kunna sluta att arbeta — springa, när de ej bli korrekt bedömda. Det är ett dåligt sätt att animera denna människotyp till bragder genom att begära att en man skall både göra loppet, vinna och sätta rekord — eller spela alla tre huvudrollerna på en gång. Räcker det icke med att de utföra de två väl — vinna och sätta rekord; och därtill då och då plocka hem mycket värdefulla landskampssegrar?

Då jag tänker på denna kritik, som sätter ned humöret och försvårar handlandet hos en pojke av Spångas kynne, kan jag icke önska honom något bättre, än att han någon gång finge höra de spontana utropen av tacksamhet och beundran från radiolyssnande pojkar — "någonstans i Sverige" som jag fick det lördagen den 8 september under kampen i Helsingfors. Det skulle hjälpa honom över många av de perser hans välmenande undervisare bereda honom.

Spånga är en hederspojke, som vill göra sitt bästa — som gör det, och säkerligen alltid kommer att göra det.

Hellström har haft nackdelen, eller måhända fördelen, att växa upp som idrottsman mestadels dold av de båda stora kamraterna. Trots då och då goda prestationer har man icke riktigt haft tid med honom, men desto mera tid

Spånga-Jim gratuleras av Kälarna efter dubbelsegern på 1 500 m. i landskampen mot Tyskland 1938.

har han själv fått för egen träning och förberedelse. Linluggen från brandkåren har heller aldrig gjort mycket för att tränga sig fram i rampluset i förtid.

Han har arbetat och studerat sig själv, följt i de båda storas fotspår, uppmärksam, lyhörd och vaken för alla de goda råd, han fått av instruktören, som lett hans utveckling.

Så vitt jag förstår, har han rätta ödmjukheten inför uppgiften. Aldrig självsäkert överlägsen, men envist samlad. Aldrig utan respekt för motståndaren, som han normalt bör slå, utan medveten om att under en tävling kan allt hända.

Hans träning är ett mönster av noggrannhet och följdriktighet. Hans tränare behöver aldrig pressa honom — det är snarare så, att han alltid pressar sig själv mera än Gösse begär, och "för säkerhets skull" ser man honom ofta göra ett par extra varv. Men aldrig offerar han effektiviteten på fåfångans altare. Man kan se honom följa en andraklassa-

re på träning, då farten passar honom. Så händer att den andre ökar. Det är kanske då inte roligt att skenbart vara "den sämre", att bli efter. Men Bror Hellström är karl nog att då "ta stryk" när hans fart skall vara "just så"; därför är han också en man för S. M.-seger och landskampstriumf! Han har byggt upp tålmod.

Under en hel sommar har jag ej hört ett skrytsamt ord komma över hans läppar. Sina framgångar har han tagit med lugn och tacksamhet, ty han är en man, som arbetat hårt och länge för de stora segrarna, och vet vad de kostat.

Han kan avnjuta den lycka och glädje de skänka honom, men han synes vara klok nog att undvika allt som heter självgodhet och självförhävelse, likt de män, som verkligen fått kämpa för framgångarna. Flabbet och den skrytsamma självgodheten ligger bättre till för dem, som från början fått för mycket till skänks av en givmild natur. De bli stora i egna ord, men sällan i handling. Varför kan den sistnämnda typen av idrottsmän icke lära mera av den andra?

Hellström har icke nått sin topp. Han kommer alltjämt att överraska, ty en man med hans träningsvilja och flit måste göra det. Det är en pojke, som man måste önska framgång. Framgång för hans egen skull och för den svenska idrottens. —

Om jag under den gångna sommaren fått tillhöra den på Stadion tränande eliten som fördetting och därvid lärt mig att beundra de olika idrottsmännen, så har jag kanske än mer lärt mig förstå och värdesätta det arbete, som utföres av Gösse Holmér.

Det är icke enbart så att han är en mycket skicklig tränare, han är framför allt en pojkarnas buttre vän, som innerligt vill deras och den svenska idrottens bästa. Han kan deras fel och förtjänster. Han förstår dem — och vad bättre är, han förstår att få dem att tro på sig själva, att lystra, lyda och arbeta med allvar och tillförsikt.

Han krusar aldrig för den, som ej vill följa hans råd, men dem som tro på honom ger han ökad tillit, säkerhet, kampvilja och förmåga att segra både med huvud och fötter. Icke minst viktigt är det, att han söker få sina pojkar att tänka.

Framgångar ha vunnits av triumviratet Kälarna, Spånga och Hellström samt många andra, men ett är säkert, framgångarna hade icke varit så stora, om det ej funnits en man som Gösse Holmér bakom dem. Även han skall hedras och väl tackas.

Kalmar.

★ Hedersgåvor och tävlingspriser ★

VIKING-UR

— med boett av **Boliden-guld!**

Söker Ni ett verkligt förnämligt ur kan Ni inte finna något lämpligare än de berömda Viking-uren med boett av Boliden-guld! De äro stämplade med Viking och "Boliden-guld" i boetten och utgivas i numrerade exemplar. Verken äro samma som i Viking-uren, använda bl. a. under byrådirektör Sandströms Golfströmsexpedition i stället för marin-kronometer.

VIKING-UR
i Boliden-guld
— den verkliga hedersgåvan!

Flatten 1941

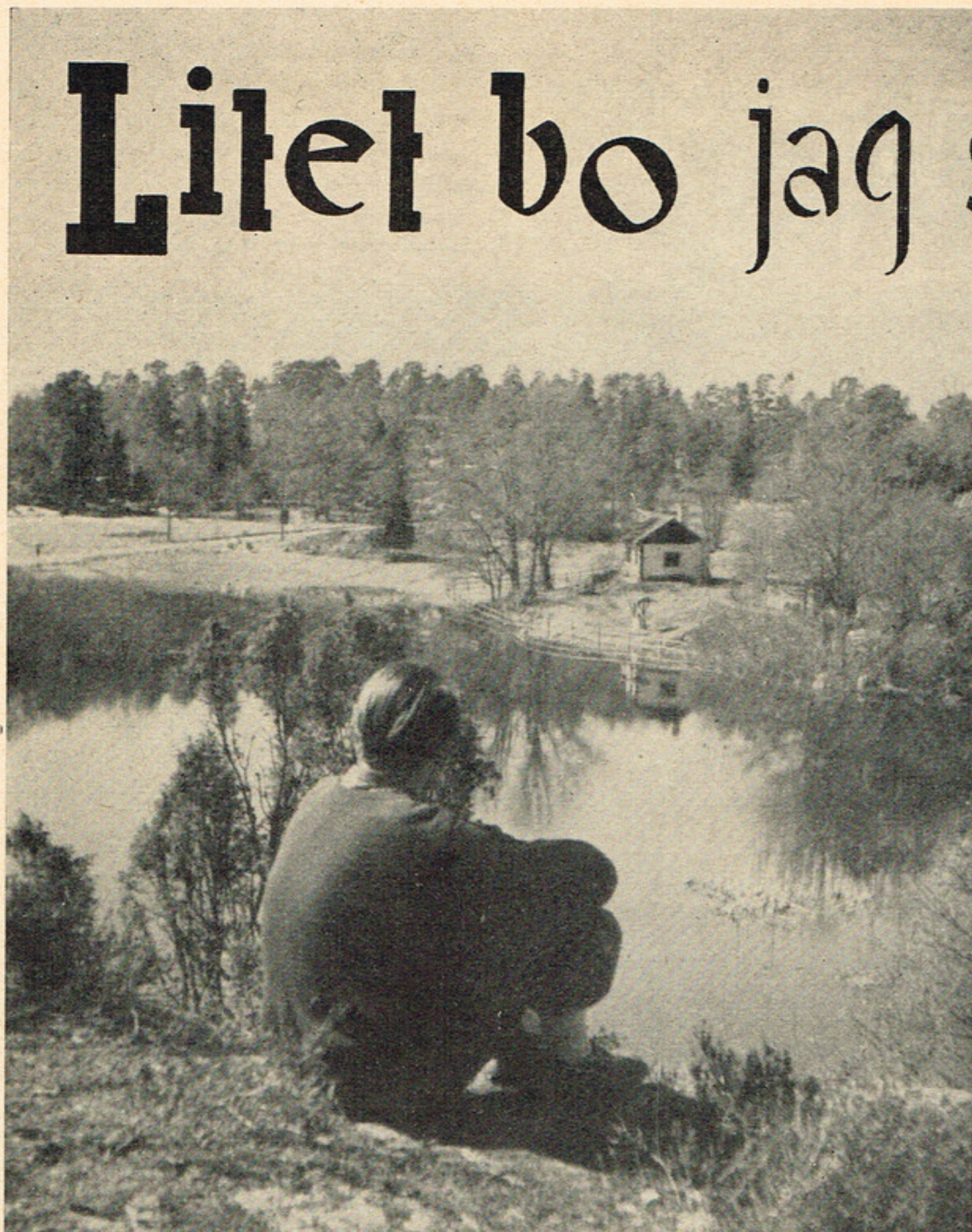
Parbisia

• ETT NAMN • ETT MÄRKE • EN GARANTI •

Lite bo jag sätta vill!

Berättelsen om hur en torpstuga blev ett hem för orienterare.

Av Bengt Carlquist.

möbler, och de som inte redan ha sett dem, böra absolut göra ett besök därute, det lönar sig. Ingen specialfirma för sportstugemöbler kunde gjort dem bättre. Det är kraftiga och rejäla don, men inte minst proportionerliga och ändamålsenliga. Måleriarbetena sköttes förstklassigt av ett par målarmästarsöner, vilket torde borga för kvaliteten. Tyvärr kan jag inte räkna upp allt arbete och vilka som utförde det, men ett är säkert, aldrig har jag sett grabbar i 20—25-årsåldern vara mer intresserade av ett jobb än vad dessa voro.

Visserligen blev det inte så mycket bevänt med träningen det året, men vi voro eniga om att först skaffa oss ett riktigt "luffarhem" för att sedan kunna mera odelat ägna oss åt träningen för dusterna i skog och mark.

Strax efter nyår voro de viktigaste restaureringsarbetena klara, och vi kunde ta vårt nya hem i besittning. En del större arbeten hade vi helt naturligt inte kunnat ge oss på

När Orienteringsklubben Skogsluffarna bildades för snart 7 år sedan, var ett av styrelsens första uppdrag att skaffa klubben ett ställe där medlemmarna kunde träffas under annan form än tävling. Helst av allt skulle det naturligtvis vara ett gammalt torp, men något sådant stod just då inte att uppbära, varför klubben de första åren fick hålla till i en vanlig sportstuga i närheten av Tyresö. Ganska snart kommo vi underfund med att detta var för långt från sta'n, och många försök gjordes för att få tag i någonting på närmare håll. Först efter ett par år yppade sig ett strålande tillfälle att förverkliga våra drömmar om ett verkligt skogsluffarhem. Ett torp tätt inpå storstadens knutar blev av en händelse ledigt, och med frisk företagsamhet i förening med bondtur, lyckades det oss att utmanövrera konkurrenterna. Det var vårt dittills första tillfälle att få triumfera över några av stan's slagkraftigaste idrottsklubbar. — De första två åren betalades hyran till arrendatorn på huvudgården, och för att klara av den för en så liten klubb rätt betungande utgiften av 360 kr. pr år, ställde sig tjugo stycken medlemmar som garantier och betalade 1 kr. pr man och månad. Resten fick klubben betala.

Brotorp, som stället heter, är beläget ungefär 1 mil från Stockholm, 300 m. norr om Skarpnäcks gård. Snarast möjligt utvandre så gott som hela klubben för att beskåda nyförvärvet.

En bild av, ja jag kan nästan säga förödelse mötte våra ögon då vi inträdde i den till exteriören så inbjudande stugan. Flas-

kor, vinflaskor, ölfaskor och alla möjliga sorts flaskor, trasiga tapeter, där det över huvud taget fanns några alls, spindelväv, damm och rester av lösören i en enda röra. Men orienterare äro ett optimistiskt släkte. En man ställde sig som bas för det hela, och så satte vi igång på allvar. En noggrann planskiss av bygget gjordes upp och allt som skulle bort och allt som skulle skaffas nytt skrevs upp och delades upp på resp. specialister.

Först och främst gällde det givetvis att få "kåken" i så gott stånd att vi snarast möjligt kunde vistas inomhus med en känsla av hemtrevnad. Rummen äro två till antalet och det största tjänstgör samtidigt som kök och det skulle vi använda som dagligstuga; det mindre, som ligger innaför, tänkte vi ha som någon slags kombinerad "snark- och brasaf-tonskammare". Diverse rester efter tapeter revos ned, och väg-garna snyggades provisoriskt upp och målades i relativt ljusa färger, då fönstren, som äro rätt små, inte släppte in så vidare mycket ljus. En av grabbarna, som är snickare till professionen, sattes naturligtvis till att göra

Stora bilden: Brotorp efter renoveringen.

Upptill: 1:sta mötet i "egna boet".

T. v.: 1:sta spadtaggen på bastu-bygget.

Vita och brunbrända kroppar — "Skogsluffare" och "löst folk" — svalka sig efter den fettsmältande finnbastun. Den ryggiggande t. h. är klubbens säkraste orienterare Göran Andréé. Upprest i mitten: Hovarpappan Nisse Rosén.

då det skulle dragit dels för stora kostnader, dels för lång tid. De fingo anstå till ett senare år.

Från första dagen har därute funnits en gästbok, som i de flesta andra stugor, och den kan visa upp en nästan fantastisk besöksiffra, vilket mer än något annat visar att kåken fyllde ett länge känt behov.

En mycket viktig sak vid skötseln av en sån här klubbstuga är, att det finns en bestämd person, som svarar för ordningen och sköter om inköp och dylikt. Det bör naturligtvis vara någon som har klubbens förtroende, är praktisk och ekonomisk och gärna även händig. En man med alla dessa kvalifikationer fanns som väl var inom klubben, så valet av "stugfogde" skedde med acklamation.

Det var emellertid inte slut med jobbet i och med restaurationsarbetena. Vi kommo ganska snart underfund med att en finnbastu vore naturligtvis idealet att ha. Just vid den tiden gjordes också en intensiv propaganda hela Sverige runt för bastubyggandet och möjligheter till anslag funnos om ritningar och ungefärliga kostnader kunde framläggas till propagandaorganisationen i fråga.

Bad = hälsa . . .

Det visade sig att en bastu inte alls behövde dra så stora omkostnader som man vid första ögonblicket skulle kunna tänka sig. Den som vi tänkte bygga skulle bli

2.5 × 4.5 m. och inrymma ett omklädningsrum och ett "badrum" vardera lika stora. I bägge rummen skulle finnas betonggolv med avlopp, trätrallar och bänkar, väggen av 2.5 tums råspont invändigt klädd med förhydringspapp och härdad masonit, utvändigt med över varandra liggande brädfodring, ett fönster i vardera rummet, en liten svall eller vindfång utanför omklädningsrummet samt till sist det viktigaste, bastuugnen som skulle inköpas från Finland.

Allt detta belöpte sig till drygt 1.000 kr.,

därav enbart ugnen 300. Hälften av summan fingo vi som anslag från förut nämnda organisation och andra hälften fingo vi som gåva från en idrottsintresserad arbetsgivare till en av pojkarna i klubben. Ja, så var det bara att sätta igång igen, och vid midsommartid, knappt ett år efter det vi flyttat in på tomten togos de första spadtagen där det stolta bygget skulle stå. Allt arbete utfördes även nu av klubbmedlemmarna själva, med undantag för stålslipningen av cementgolvet, som givetvis fordrade en specialist. Långsamt men säkert skred arbetet framåt, och i slutet av november kunde vi montera in den prydliga ugnen, som för oss amatörer såg synnerligen komplicerad ut.

. . . och njutning.

Farhågorna för att den skulle vara svår att sköta var emellertid ogrundade. Det är bara att tända och vänta c:a 20 min. eller tills vattnet i behållaren blivit varmt — och så kan man börja "ösa på" och moja sig värre.

På tre år har bastun varit upplagd ungefär 350 ggr och varje gång har i genomsnitt 25 bad företagits. Det blir nära 9.000 bad. Det är ju klart att inte enbart klubbens egna ha kommit upp till denna siffra. Jag vågar nästan påstå att utomstående idrottsmän varit i majoritet, särskilt på vardagskvällarna. Detta visar ju tydligare än något annat att finnbastu är något som idrottsmän i gemmen fordra, och idealet vore ju att

Brunnen som gjordes på en dag.

varje förening kunde ha sin egen bastu. Genom den lilla avgift som erlägges vid begagnandet inköpes diverse nödvändigheter, som ved, fotogen till lamporna etc., så det hela flyter utan att klubben behöver ta' av egna kassan.

Vattenfrågan var också ett bekymmer i början, alldenstund närmaste brunn med drickbart vatten låg på 300 m:s avstånd. Vatten till bastun fick vi på närmare håll. Alltså: vi behövde en brunn alldeles inpå stugknuten. Några grabbar som påstodo sig vara "känsliga" begåvo sig ut med ett par enkla slagrutor från en sälgbuske, och till allas häpnad gåvo dessa faktiskt utslag på samma ställe vid en punkt mitt mellan stugan och bastun, och som dessa ligga på endast tjugo meters avstånd från varandra var ju läget absolut idealiskt. Där skulle alltså brunnen grävas. Sagt och gjort. Första bästa söndag, som råkade vara den s. k. älg-söndagen — vi behövde alltså inte försäkra någon tävling — gjordes ett större upp-båd, och 16 män satte i gång och grävde i skift. De grävde 1 m., 2 m., 2,5 m och inget vatten syntes. Vi började bli litet skeptiska, men slagrutemännen vidhölllo att det skulle finnas vatten just på den punkten, så det var bara att fortsätta. Mycket riktigt, efter en liten stund vid ungefär 3 m. började det verkligen sippra fram några vattendroppar, och så småningom var det nästan omöjligt att hålla läns medan grävningens arbetena pågingo.

Nu var det ett problem hur vi skulle få ner de 300 kg. st. vägande betongrören. Nöden är uppfinningarnas moder, och av ett par romerska ringar konstruerades ett provisoriskt block och med litet lirande fingo vi ned alla rören och så var den saken klar.

— Stötta skorsten, mens jag går ner och tar betalt! Artikelförfattaren (t. v.) och stugfogden (t. h.) fuska i murarbranschen.

På en dag (rekord) hade vi faktiskt gjort en brunn alldeles fix och färdig. Under två år har den aldrig sinat och håller i allmänhet ett vattendjup av omkring 1,50 m.,

och eftersom diametern på rören är 90 cm. kan vem som helst räkna ut hur mycket vatten som finns där.

På senare år ha en del smärre reparationsarbeten företagits på själva stugan, såsom nytt yttertak, uppmurandet av en öppen spis i stället för en gammal kakelugn, väggfasta skåp i köket och en hel del praktiska och välbehövliga ting, som på något sätt kunnat bidra till den allmänna trivsamenheten.

Det fina med en sån där klubbkåk är att det så gott som alltid finns något att göra, antingen någon liten reparation, vedsågning eller dylikt. Det är sådant som gör att vilken klubbmedlem som helst kan känna, att han liksom gör något åt sig själv samtidigt som han gör det åt hela klubben.

Ett gott kamratskap är nog det viktigaste, särskilt för en orienteringsklubbs fortlevnad. De aktiva inom Skogsluffarna ha fått offra många dyrbara timmar på jobb vid kåken istället för att träna för tävlingar i skog och mark. Men jag är viss om att om en förening, vad för syfte den hava må, kan få ha den stora fördelen att få byggas upp, så som vi ha kunnat göra, måste den kunna stå pall för såväl yttre som inre stridigheter bättre än en där medlemmarna inte kunnat få tillfälle att pröva varandra som kamrater utanför den idrottsliga tävlingsbanan. Därför är min önskan den att så många idrottsföreningar som möjligt, speciellt de ideella, så småningom ska kunna få det lika bra och trivsamt som vi ha det vid Brotorp, där varje utomstående som kommer på besök är en högt aktad gäst, antingen han eller hon är turist eller aktiv idrottsman.

BENGT CARLQUIST.

.. bättre, lättare och behagligare rakning ...

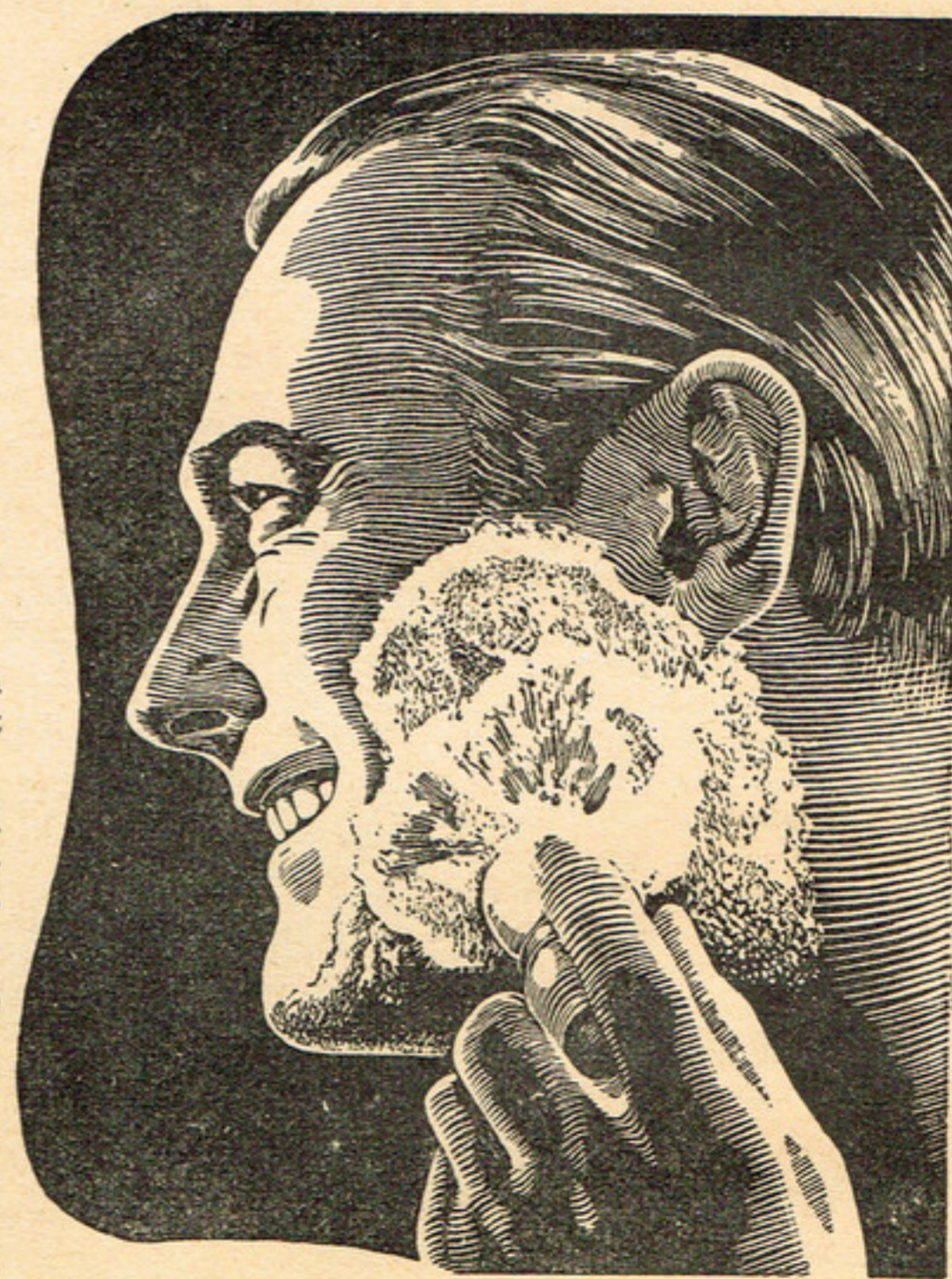
En ömtålig och misshandlad haka är alltid besvärlig och smärtsam att raka. Det är med tvekan och olust man går att verkställa den dagliga proceduren.

Men den omtänksamme rakaren, som har vårdat huden med regelbunden Aqua Vera-behandling, skrider gärna till verket, inte minst med tanke på den uppfriskande Aqua Vera-baddningen, som följer efter riktig rakning.

Aqua Vera stärker huden. Nästa rakning blir därför bättre och är lättare och behagligare att genomföra.

Aqua Vera

— alltid efter rakning —

Tillv. A.-B. Oxygenol, Kungl. Hovlev., Sthlm.
Kontr. Professorn Med.D:r Einar Hammarsten.

Jägarbragden

*bakom
rysslinjerna.*

*En skildring av svenska
frivilligas farligaste
uppdrag i finsk-
ryska kriget.*

Av Karl E. Hillgren.

P. Hennix -40.

På morgonen fredagen den 1 mars rådde en febril verksamhet i Svenska Frivilligkårens förläggning vid frontavsnittet Märkäjärvi. Dagordern — inom parentes mångdubbelt viktigare för soldaterna än radionyheter för de civila — gav Jägarkompaniet ett uppdrag, vars natur och omfattning fick hjärtat att bulsa hårdare innanför mer än en vapenrock. Nu var det inte fråga om enstaka spaningsuppdrag längre, någon kort, nattlig patrullfärd i närheten av de lyhörda och välskjutande ryska förposteringsarna, nu gällde det en veritabel raid in på fiendens område — — —

I all sin innehållsrika knapphet löd ordern:

”Jägarkompaniet skall utgå för rekognoscering och spaning

dels för att rekognoscera framryckning för två bataljoner med tunga vapen norr linjen Salmijärvi—Termusjärvi—Matovaara;

Av vikt är att bataljonernas framryckning kan ske dolt för mark- och flygspaning. Möjligheterna för motorplogning undersökes;

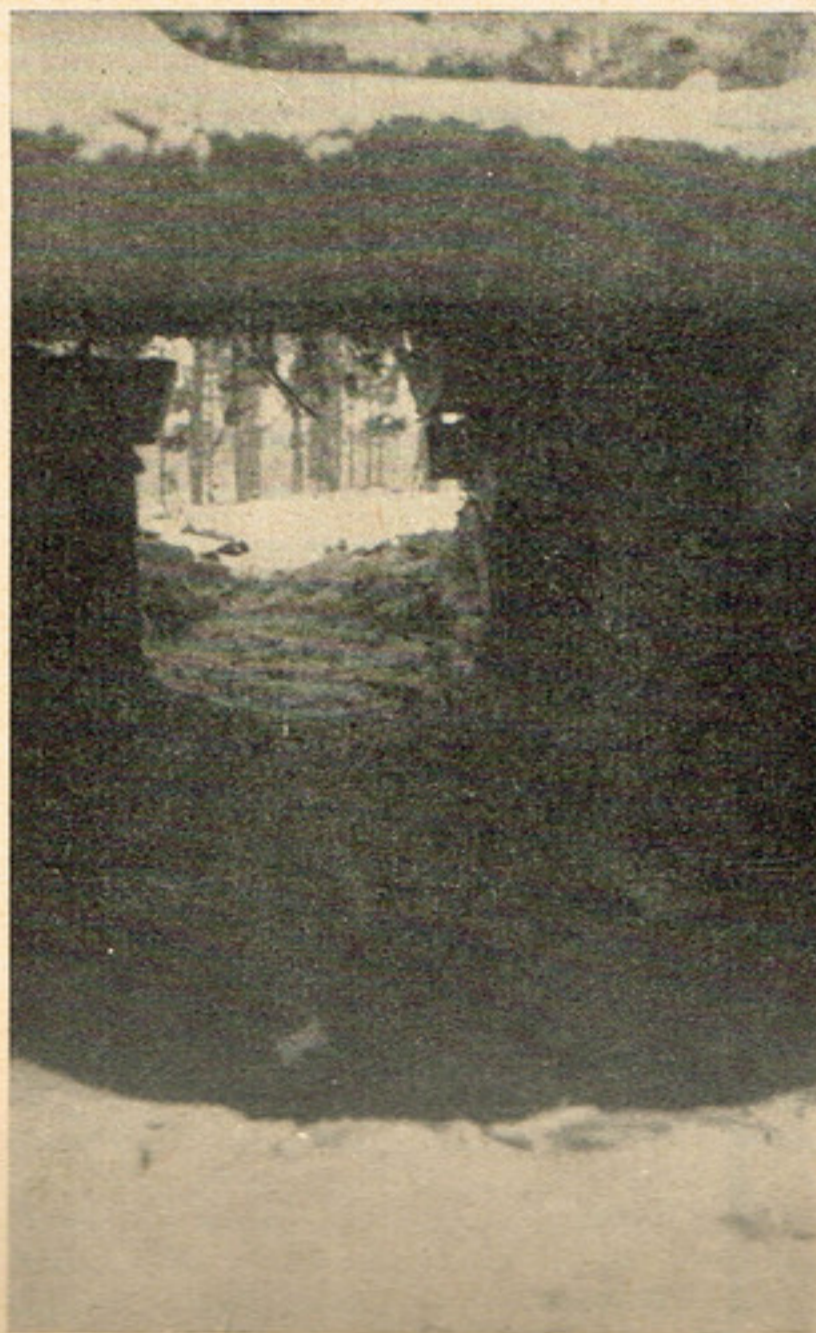
dels för att fastställa huruvida fientliga trupper befinna sig i skogspartierna nordväst Sarviselkä—Matovaara;

dels för att under minst ett dygn kontrollera och störa trafiken på landsvägen från Märkäjärvi till Salla.”

Även lekmannen begriper att uppdraget inte hörde till de lättaste; sett i fredens idylliska perspektiv var det rent otäckt, rent hemskt: en handfull män i en fientlig vildmark, utan större möjlighet att få hjälp om ”något våldsammare opåräknat” skulle inträffa, utan någon förskoning att vänta om de föll i fiendens händer, och — kanske det värsta — lämnade att frysa sönder, omkomma i pinande kyla och bitande snö om de skingrades från varandra, tappade bort varandra i vidderna, i de ändlösa skogarna, i polarmörkret, vars isiga

andedräkt känns in i märgen på en frisk karl, och som för en sårad, en ut-hungrad, betyder döden själv.

Men ändå tycktes ordern komma som en positiv underrättelse, ja, en uppmuntran! En underlig men praktiskt förklarbar form av frontpsykos gör att soldaterna långt före det ”väntande ovissa” väljer det hänsynslösa vissa. Att vänta, att inte göra något annat än vänta är den värsta sysselsättning krigsmän kan ha — det påståendet vidimeras av alla fältherrar med erfarenhet av krigets nyanser och nötningar.

Ryskt kulsputenäste med utsikt över svenska linjerna.

Visserligen hade Jägarkompaniet varit ute förr och luktat krut och haft sina uppgörelser med ryssarna, men här steg en underlig, ömsom varm och ömsom kall känsla i varje frivillig; den smög sig in i blodet, den jagade genom pulsarna, den lyste i ögonen, den vibrerade i alla nerver och sinnen: *eldöppet!*

Säkerligen. Det fanns inte en av de nittio utvalda, som inte tog ett djupare andetag under de snabba, planmässiga förberedelserna till starten. I varje man borrhade ansvaret sin smäckra pelare av stål, ansvaret inför den vågsamma uppgiften, men ingen visade med ett ord eller en gest att det var något särskilt på färde. Arbetet gick som vid ett uppbrott från en harmlös förläggning i fred vid ett vintrigt Rommehed eller ett över-snöat Järvafält; rivande och rejäla takter överlag, syrsatta och kryddade med den speciella soldathumorns beska kryddor.

Att styrkan stannade vid nittio man berodde på att en pluton dygnet förut varit ute på en ansträngande bevakning och spaning. För att utan att tynga utrustningen kunna medföra betryggande mängder proviant, medtogs endast vacuumtorkade livsmedel och torr mjölk, som i likhet med två tält och annan nödvändig material lastades på pulkor, dragna av skidlöpare. Även fältradio medfördes — ingen anade vid starten att den ett dygn senare skulle ge de hemmavarande en gripande och fruktansvärd hälsning, och än mindre trodde någon att ödet skulle vara så hårt, att inte ens det minsta budskap från förläggningen skulle nå de stridande, hårt ansatta kamraterna i ödemarken . . .

*

Vid femtiden på eftermiddagen var alla förberedelser klara. Tre timmar tidigare hade en grupp gått ut för att spåra till ett bäcksammanflöde, där den sedan skulle invänta det övriga förbandet. Kompanichefen, jägarhövdingen Anders Grafström, har i ”Frivilligkä-

Fyra böcker om finska kriget!

Finland, landet som kämpade

Albumet som hela Sveriges folk läser. 125:tusendet. De militära operationerna skildras av svenska officerare. Ett flertal kartskisser och 250 bilder i fotogravyr. Albumet säljes till förmån för de stupades familjer i Finland.

Pris 2:25

I Österled

Svenska Frivilligkåren skildrat av deltagare. Detta album kompletterar på ett naturligt sätt det föregående verket. Unika kartskisser och över 300 bilder i fotogravyr, de flesta tagna av medlemmar i S. F. K. och aldrig tidigare publicerade. Albumet säljes till förmån för invalider och behövande efterlevande till stupade inom Svenska Frivilligkåren.

Pris 2:75

Finland i krig

Storalbumet om Finlands hjältekamp. 240 sidor, 450 bilder i djuptryck. Texten består av Finska Högkvarterets rapporter, vilka genom sin lapidariska och koncentrerade sammanfattning av dagens krigshändelser så outplånligt etsade sig in i läsarens medvetande. Därmed äro dessa oförgätliga kulturdokument för första gången samlade till en enhet. Albumet är inbundet i vackert och starkt klotband.

Pris 10:—

Soldatbrev sammanställda av Signe och Barbro Mörne.

250 autentiska brev från soldater och officerare vid fronten, de flesta skrivna av finlandssvenskar vid de finlandssvenska regementen som kämpade på det Karelska näsets blodiga slagfält — Taipale, Summa, Björkö och Viborg. Skakande dokument bärande prägeln av det självupplevdas äkthet. Sammanbiten vilja, offermod, trofast uthållighet. Den finska heroismen sådan den verkligen var, får i dessa enkla och flärdfria soldatbrev sitt minnesmärke.

Pris 4:25

Vid rekvisition av sammanlagt 100 ex. 10 % rabatt, sammanlagt 250 ex. 15 %, sammanlagt 500 ex. 20 % rabatt och sammanlagt 1.000 ex. 25 % rabatt. Å beställning som sker före 1 Jan. 1941 lämnas ytterligare 10 % rabatt.

SJÄLVSTÄNDIGHETSFÖRBUNDET

Sveavägen 98 VI
Telefon: 32 37 88, 30 67 68

Stockholm
Postgiro N:r 15 84 00

Undertecknad beställer härmed nedan angivna böcker att försändas portofritt under adress:

.... ex. "Finland, landet som kämpade" ex. "Finland i krig"
.... ex. "I österled" ex. "Soldatbrev"

Namn

Titel

Adress

Postadress

**Fyra krigsböcker
för varje svenskt hem!**

Gravströms jägarkompani uppställt vid förläggningen. (Uppe bland träden över chefen och den helvite: flagor efter ett granatsprängt fält.) — T. h.: kärpastor Akerhielm och kapten Murray, orienteraren, efter besök hos överstelöjtnant Tham.

rens Minnesskrift" skildrat avfärden och den fortsatta marschen mot raststället med följande korta, kärva ord:

"Vid tonerna av Svenska Arméns paradmarsch, blåst av kompaniets lille trumpetare, skidade kompaniet i väg. Föret var gott, måhända en aning strävt. Bäcksammanflödet nåddes strax innan mörkret föll på. Den fortsatta framryckningen gick kompass mot Käsmänjärvis nordspets. Natten var stjärnklar; framryckningen blev ansträngande på grund av den lösa snön och de åsar, som måste forceras. Efter nio timmars oavbruten marsch — endast kortare halter gjordes för kontroll av riktning och samband, samt för avlösning av pulkdragarna — nåddes den avsedda uppehållsplatsen. Framför oss syntes då och då strålkastarljus. Vid kontroll visade det sig vara skenet från lastbilar, vilkas ljus vid backarna kastades upp mot himlen. Kompaniet var alltså i närheten av fiendens förbindelselinjer.

Kompaniet befann sig i en skogsholme med öppna fält åt alla väderstreck utom åt norr, där holmen med glesa buskage hängde samman med ett större skogsparti. Anmarschspåret gick rakt norrifrån in i holmen. Bevakning utsattes i alla riktningar. Tälten restes. Varm dryck tillagades. Några timmars vila bereddades huvuddelen av förbandet."

Några timmars vila! Ungefär åttio man i två tält, dubbelt mot det vanliga. Man vek sig i de mest oanade ställningar, kröp ihop som en hög dagmaskar och gav värme åt varann, sov så kort och avgrundsdypt som endast uttröttade soldater kan sova. Den glesa kedjan av poster svarade för att inga mindre angenäma överraskningar inträffade. Här vore varje man — som varje man i varje krig! — värd sitt eget kapitel. Det är en prestation av i fredstid och under

fredsförhållanden knappast anade mått att hålla vakt, att ensam stå på post i fientlig terräng om natten. Varje buske blir en krypskytt, varje vindil smygande steg, och när suset går i de mörka träd-kronorna hör man mullret av långa, avancerande kolonner... Där tröttheten slutar tar kylan vid. Ögonen svider som eld och innanför hjässbenet rinner smält bly ner mot ansiktet. Ett knäpp på marken och hettan blir is, som river med spökfingrar i bröstet! Sinnena spänns till bristningsgränsen och varje nervstråle skälver och hoppar som en elektrisk gnista. *R ä d s l a?* Så talar man inomhus, där det finns ljus och trygghet runtomkring, men i fält, i det blodiga skoningslösa allvaret blir rädslan en beredskap, ett kroppens sätt att reagera, en hjälpande instinkt, en drift till självbevarelse som är ett plus, även om den svider och skär som skarpa knivar genom köttet, även om hjärnbarken knottrar sig som huden på en fryssande apunge i en för trång bur om hösten.

Klockan tre — när kölden stod som en vägg av glas i det ogenomträngliga mörkret — gick första patrullen ut. Uppdrag: kontroll av trafiken på vägen Märkäjärvi—Salla. Antal fordon från bakre linjerna och framåt, antal skjut-sar från fronten mot etapperna. En och en halv timme senare försvann en rad spöken ljudlöst åt motsatt håll: två patruller med order att spana mot skogspartierna mot Sarviselkä och Matovaara. Klockan sju, när den blekgråa gryningen tog det vilda, vrenska landskapet i besittning, stakade fänrik Öjstad med nio man mot Sarviselkä för trafikräkning. Ytterligare ett par spaningspatruller fick sig uppdrag tilldelade och uppslukades av skogen.

Men tro inte att de kvarvarande bredde ut sig i de avfolkade tälten och sov som grisar hela förmiddagen för att se-

dan stiga upp till en väntande frukost med kaffe och wienerbröd, serverat av en förbindlig kock i vita kläder och helstärkt huvudbonad! I krig kommer man snart underfund med att ingenting gör sig själv och att inga ordinarie ritningar och vanliga vanor håller. Det som ska göras det ska göras, dag som natt, natt som dag, i köld och hetta, i eld och nöd och umbäranden, under vilka fantastiska och fruktansvärda förhållanden som helst. Och strax efter det de första jägarna fryssande men oförfärad huggit in i mörkret på väg till sina spejarställen, gick reveljen för de övriga: en ljudlös revelj i den tigande vildmarken, vars tystnad vilken minut som helst kunde krossas av ett gevärsskott eller slitas i stycken av braketen från en exploderande granat. Efter frukostmålet — måhända en något kräsen beteckning på en torftig men kraftgivande föda — tilldelades plutonerna försvarsuppgifter för den händelse kompaniet skulle bli upptäckt och anfallet. Under grupperingen började rapportkarlar från de utsända patrullerna att återvända. Löjtnant Grafström kommenterar:

"Av rapporterna framgick att kl. 7.00 två bombplan stodo öster Termusjärvis sydspets och att jaktplan landat och startat på myren öster sjön, att befästningsarbeten pågingo i trakten av Sarviselkä, att fem patrullspår gingo längs vägen, att livlig fientlig verksamhet rådde i skogspartierna söder "M" i Matovaara. Trafikräkningen gav goda resultat. Spaningen fungerade alltså väl."

Dagen skred. En röd sol rullade upp över skogskanten, brann mot allt det vita, lyste över människornas barn. För den spanande svenska gruppen såg det gott ut, avsevärda resultat hade redan vunnits, många viktiga upplysningar funnit väg till kompanichefens kombine-

Vid fronten: 4 komp. 1 gruppens tält.

Efter fullträffar på 4 komp. 2 gr., varvid 3 tält förintades och 3 man dödades.

rade kartfodral och depeschväska. Flera patruller hade efter välförrättat värv återvänt, när löjtnant Grafström omkring klockan 13 från observationspatrullen erhöll rapport att en fientlig skidlöpartrupp framryckte i skogspartiet öster om holmen. Grafström:

"Kompanichefen kunde i kikare själv konstatera faktum: omkring 60 man med sex pulkor framryckte norrut. Skidlöparförmågan var anmärkningsvärt god. När avdelningen nådde kompaniets ingångsspår, gjorde den halt samt fortsatte därefter c:a 500 meter norrut, varefter den svängde in i västlig och seder-

mera sydvästlig riktning. Den befann sig alltså norr om kompaniet — den vid dager enda öppna återtagsvägen."

Medan den ryska styrkan av allt att döma funderade över de många skidspåren, om de var vänliga hälsningar från egna trupper eller avtryck från en företagsam fiende, arbetade svenskarna som besatta med att inreda primitiva skyttevärn. Då risken för upptäckt var stor, måste soldaterna gräva i liggande ställning. En frenetisk verksamhet rådde, men ingen panik. Händerna som förde verktygen var stadiga som stekpannorna i ett gammaldags kök på landet, och ögonen förrådade en tillförsikt som varken var spelad eller medveten, endast upplevd, endast äkta. När fienden avdelade en kulsprutegrupp, som framryckte rakt mot kompaniet, upphörde för en sekund all verksamhet, men i nästa ögonblick kramades kolvar och handtag beslutsammare än tidigare.

Kompanichefen beslöt att gruppen skulle expedieras utan skottlossning, men när en av jägarna i hastigheten släckte en eld med ett fång snö gick planen om intet. En bolmande röksky talade om för de avancerande ryssarna att terrängen inte var fri, och de stannade tvärt, obeslutsamma om nästa åtgärd, som tydligen skulle bli en snabb tillbakaryckning. När anföraren kastade om skidorna för att retirera till huvudstyrkan ljöd löjtnant Grafströms röst som ett vinande piskrapp genom den tryckande tystnaden: "eld!" Benen sopades undan som av ett jättestarkt vinddrag och som tunga bylten föll ryssarna i snön, där de vita skyddskåporna bildade runda kullar mellan träden.

Nu fick skogen liv. Liv som ville död för att själv få leva! I samma spår som första gruppen framryckte ytterligare ett 60-tal man, från motsatt håll gick en annan avdelning till anfall, kulsprutor och snabbeldsgevär spelade upp, och där nyss stillheten — den relativa åtminstone — haft sitt sköra, sköna bo brakade och tjöt det moderna krigets helveteskonsert. Svenskarnas position var allt annat än avundsvärd; framryckande fiender i norr, öster och söder, kulkärvarna från automatvapnen slet

barken av träden och förvandlade tälttopparna till galler, men gick alltför högt för att åstadkomma någon skada bland männen på marken. Trots den häftiga beskjutningen, som skvallrade om att jägarna hade en betydande övermakt att kämpa mot, tappade ingen fattningen. Pojkarna borrhade sig djupare ner i de primitiva eldställningarna, tog säkert sikte, darrade varken på hand eller öga när fienden kom närmare, hälsad av en ny svensk eldskur, där månget stycke bly letade sig väg innanför en fientlig vapenrock. Befälhavaren hade alla trådar i sin hand och noterade mitt under larmet:

"Efter en stunds kulspruteeld framryckte fienden ansatsvis med stora luckor. Truppen gav intryck av att vara väl utbildad. När den kommit närmare, öppnade kompaniet eld. Fienden visade stor respekt för densamma, och deras framryckning avbröts. Fänrik Béve tystade personligen en kulspruta med gevärseld på c:a 500 meters håll.

Eldstriden pågick till 14.30. Varje försök till framryckning avvisades med stora förluster för fienden. Omkring klockan 15 erhöll fienden ytterligare förstärkning.

Radioförbindelse hade upprepade gånger sökts med gruppstaben, dock utan att ernås. Patrullen Öjstad hade icke återkommit. Två karlar, som återvände från honom med rapport, anmälde att patrullen befann sig mitt bland fienden."

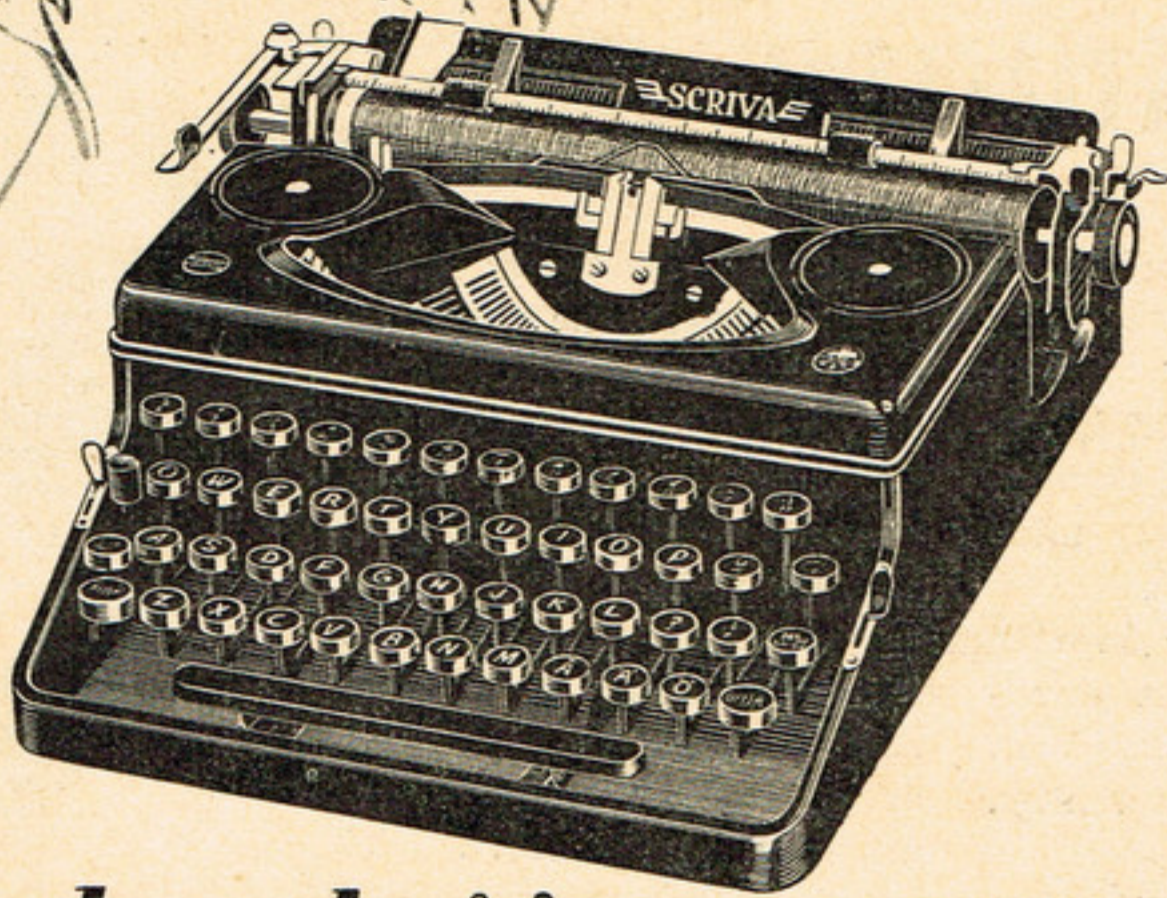
Betrakta dessa stridande svenskar i den finska ödemarken! Alla hade de åkt som frivilliga till broderlandets hjälp, lämnat sina arbeten, sina hem och sin framtid för utsikten att bli en länk i kedjan av Nordens försvarare. Det fanns inga fenomen bland dem, inga övermänniskor med ansikten som huggna ur sten och med muskler av grövre bergslagssmide, de var alla enkla och okomplicerade, normalt begåvade och utrustade, fabriksarbetare, kontorister, hantverkare och jordbrukare — fredliga, stillsamma, städade karlar som inte skulle kunna göra en fluga för när i det civila, men nu slogs som lejon mot en förkrossande övermakt, som växte för varje timme. Det var en ny kraft i dem, en ny, förut inte anad ström, som förvandlade dem till kallt fungerande maskiner. Oförtrutet arbetade telegrafisterna i sitt tält, slängde ut ideliga signaler till gruppstaben, timme efter timme hackade den sinnrika apparaten, men aldrig kom något svar. De kunde inte veta att på kärförläggningen tre mil därifrån en andlöst lyssnande krets noterade deras budskap, utan möjlighet att besvara det. Jägarnas mottagare var nämligen trasig, den hade inte stoppat för kylan och transporten i pulkan, men så hårfint var felet, att det undgått telegrafisternas granskningar. Stumhet och tystnad mötte därför deras anrop medan elden steg och sjönk på den omringade skogsholmen, där de svenska ställningarna mänskligt att döma för varje minut kom närmare en säker undergång, ett säkert slut i bly och blod.

På middagen föll den första svensken. Försiktigt trevade han bakåt för att få litet liv i sina domnade, iskalla lemmar, då ett skott från en rysk prickskytte tvingade honom till marken. Ett par sjukvårdare skyndade till, skar med raska snitt upp hans kläder för att stoppa blodflödet ur magen, men för sent. Pulsarna hade slutat, blicken slocknat — första offret i den heta striden i polar-kylan. Kamraterna såg på varandra med mörka, lågande ögon. Ett tyst men

Ni behöver

SCRIVERA

Hela familjen Far, Mor och ungdomarna, alla ha samma nytta av en Scrivera. I sitt lilla format har den de stora maskinernas fördelar — rekylanslag, optisk marginalinställning, key-set-tabulator. Skriv på en Scrivera, känn så snabb och bekväm den är och se hur vackert den skriver — begär provmaskin. (En klok tanke: Scrivera till julklapp!

— de också!

AKTIEBOLAGET
GÖTEBORG, Tel. 17 03 20

ÅTVIDABERGS
STOCKHOLM, Hamngatan 5, Tel. Namnanrop
Försäljningskontor över hela landet

INDUSTRIER
MÄLMO, Tel. 223 64

intensivt beslut gick som en inre eld från man till man: sälj livet dyrt! Kämpa till det yttersta!

Efter klockan 16 erhöles ryssarna nya förstärkningar, avsevärda grupper slöt sig till den belägrande avdelningen. Paradoxalt nog fanns det, när radion svek, bara en ljuspunkt för de frivilliga, nämligen det annalkande mörkret. Det kunde bilda den skyddande ridå som var nödvändig för kompaniets förflyttning ur eldsonen. Medan fienden grupperade sig till ett sista och avgörande anfall, vidtog löjtnant Grafström åtgärder för att in i det sista ge svenska stålet en chans. Förtätad var andan bland soldaterna, som med osynliga trådar bands allt fastare samman med sin unga, orädda anförare. Vem transporterade ammunitionspulken till eldställningarna när patronerna började tryta, vem delade ut handgranater när det såg som farligast ut och vem uppmuntrade de övriga och föregick med ett lysande exempel i denna föga avundsvärda situation? Chefen! Den trettioåriga officeren från Norrlands frostbitna Dragoner!

På slaget 6 stormade ryssarna fram under vilda skrån. Mörka kommo deras förstärkningsled bakom de första hundratalen vita kåpor. Fruktansvärd var sådden från deras flankerande automatvapen, men än en gång bet den lilla svenska gruppen ifrån sig med intensiteten hos en terrier, som anfaller av en bulldogg. Vart svenskarna än såg, framför sig, på sidorna, kom fienden anstormande. Motelden syntes göra föga nytta, varje stupad ryss ersattes genast med ett par nya.

Även om läget var förtvivlat, gav inte de frivilliga upp. Under det korta uppe-

hållet på eftermiddagen hade befälhavaren organiserat ett motanfall, femton man med bl. a. samtliga disponibla kulsprutepistolskytter. När den vältrände vågen av skjutande och tjutande människor kommit så nära jägarnas linjer, att de kunde sikta rakt i de upphetsade, svettiga ansiktena, kommenderade löjtnant Grafström motanfall, och med en fänrik i spetsen störtade dödspatrullen mot de mångdubbelt överlägsna ryssarna. Elden från kulspjutepistolerna mejade stora luckor i de anfallande leden, och i det rasande handgemäng som följde talade bajonetterna sitt bistra och blodiga språk. Gruppen gjorde vad ingen ens i sina djärvaste tankar tänkt: slog sig genom, tillintetgjorde fienden, öppnade en bräsch för återtåg, tog en hög gevär och sex fångar som byte. Men fyra svenska pojkar föll, genomborrade och genomstungna av fiendens vapen, och på holmens andra sida hade ännu en kamrat stupat — skjutet rakt genom bröstet låg han tvärsöver skidspåret. Hans ansikte var lugnt, döden hade varit ögonblicklig.

Med den tilltagande skymningen upphörde striden. Enstaka skott förrådde att ryssarna inte lämnat jägarna ur sikte, men när mörkret svepte allt i sitt täta flor bredde sig tystnadens täcke över mark och människor. Hastigt bröt svenskarna förläggningen, placerade sina sårade och de erövrade vapnen i pulkorna och startade återfärden — ovisst som en marsch över nattgammal is, fast farligare, försätligare. Åtskilliga mil låg mellan dem och Märkäjärvi, ideligen måste de passera förbi ryska posteringsar, ta långa, krävande omvägar, pressa sig fram i den djupa snön

under tystnad. Två av de sårade nekade att fraktas på pulkorna: bleka och blödande skidade de bland kamraterna, de ville inte bli någon onödig barlast.

*

Löjtnant Grafströms skildring av hemfärden är i all sin kalla, tillstramade saklighet ett skakande dokument:

Kompanichefen beslöt, att hemmarschen först skulle ske rakt österut — den riktning, som ryssarna sannolikt icke skulle bevaka — och därefter i nordlig riktning. Härigenom hoppades kompanichefen kunna lösgöra kompaniet utan att råka i strid med kvarlämnade ryska avdelningar. Marschen gick över Lohijärvi (södra)—Kaivojärvi—Vuotsukka—Kirmoivaara.

Efter sju timmars marsch — varunder intet annat hände än att en rysk patrull tillintetgjordes — gjordes halt och tillagades varm dryck. Den första varna födan på 19 timmar, under vilka timmar kompaniet spanat och stridit 12 timmar och marscherat 7. Fortsatt marsch. Lös snö. Tungt lastade pulkor. —30° kyla. Allt gick väl. Kompaniets huvuddel nådde förläggningen 3/3 kl. 9.00.

Sex kamrater hade stupat vid holmen. Fänrik Öjstad med huvuddelen av sin patrull mötte sitt öde närmare Märkäjärvi.

Grupporder nr 137 4/3 punkt 1 löd:

"4 komp har 2/3 slagit tre fientliga kompanier och nedgjort minst 200 man. Kärchefen har med anledning därav beordrat mig att till chefen 4. komp. vidarebefordra hans erkännande för väl lösta spaningsuppgifter samt till kompaniet i dess helhet för väl genomförd strid."

En tyst minut

"Svarten" och jag står framför den lilla gråa gravstenen och mycket blir inte sagt. Men det viskar, det sjunger i vinden kring blommor och träd, och i den doftunga morgonluften skymtar vi ett ansikte som en gång var mitt-ibland oss.

— So long, Lennart! säger Svarten tyst och gör en svensk krigares paradhonnör för vännen som gått bort. Om ett år kommer vi igen, som vanligt. Farväl!

Vi står en stund utan att säga något och lika tyst som vi kom går vi därifrån. På breda kyrkogårdsgången, med blommor i händerna. Svarten gör en ny paradhonnör — och jag stannar mitt på gången framför den nya gästen på denna vår egen kyrkogård.

— Du också...

— Ja, jag också kommer ihåg dagen. Vi kom ju överens om att gå hit varje år... till Lennart... allesammans...

— Ja. Men alla kan väl inte. Alla minns väl inte...

— Nej. Det händer så mycket annat. Kriget. Och många av pojkarna är väl ute på post. Men du Svarten, du kom ändå...

— Ja, säger Svarten sakta. Jag kommer alltid. Ibland tycker jag att... att Lennart hör oss, att han vet att vi e' här...

— Så tycker jag också. Och så är det nog. Säkert... Men hej med er nu, ni måste gå för att hinna hem till matchen. Du spelar ännu med, Svarten?

— Ja. Men... ja det e' konstigt men... det var roligare förr... när man hade Lennart på yttern... ibland mitt under en match känns det så underligt tomt efter honom... fast det är åtta år sen...

En kort minut står vi och tiger tillsammans. Allt är så stilla. Långt borta böjer en svartklädd man knä vid en grav, det kommer en gammal gumma gående uppför gången där vi står, hennes steg är så lätta och trippande men det knastrar under hennes fötter och det lilla ljudet är tillräckligt för att tystnaden ska gå sönder... Vi skiljs åt och när vi hunnit till kyrkogårdsgården vänder Svarten och jag oss om och ser efter henne. Hon går med den mjuka starka gången man kan finna hos en ung svensk idrottskvinna, eller en liten vinskörderska från Provence eller en tysk Kraft-durch-Freude-flicka — — — och solen blänker så förunderligt i hennes svarta hår som helt försynt faller ned över den ljusa dräktens krage.

En timme senare, när jag satt på läktaren och såg på matchen mellan de båda förstadsklubbarna, en helt vanlig match i Stockholmsserien mellan "vårt" lag och närmaste granen, Norrviken — — — då strömmade minnena över mig och jag såg en liten vesslesnabb ytter med krulligt hår jaga efter kritlinjen med orubblig kontroll över bollen och med oföränderligt vaken blick för blottorna i motståndarens försvar. Och underlig syntes mig tanken att han aldrig mera skulle möta en stickare härnere på jorden... Måne han spelar med i änglarnas A-lag däruppe i de blå himlarna...

När jag gick hemifrån Den Söndags-

morgonen sov ännu hela samhället. Villorna låg och tryckte med neddragna rullgardiner i den skira sommarluften, och jag kände lust att ge till ett illvrål varje gång jag gick förbi ett sådant sovande stenblock bara för att få se den mörka gardinen åka upp med en smäll för att ge plats åt ett fånstirrande mansansikte. Eller kanske en yrvaken flicka skulle titta ut — — —

om jag skulle skrika till här utanför den nya funkisvillan... kanske hon skulle dyka fram i fönstret, Lennarts fästmö, den lilla svarta som åker på samma tåg om mornarna... Hon går så spänstigt och stolt och bär sitt huvud så sydländskt högt... Men hon log alltid så vackert när man mötte henne på vägen och hälsade, och hon var alltid förtrollande rar när hon stod i klubbhusets trånga sotiga kök och diskade efter oss kaffepimplare. Med sina bara bruna armar djupt i zinkbaljans löddriga vatten liknade hon då en tavla av Botticelli...

Jag gick förbi hennes öppna fönster utan att väcka henne. Nog visste jag att hon skulle förstå min stora glädje över livet där jag med den stora fotbollstrunken slängande mot benet var på vandring till idrottsplatsen. Hon skulle säkert förstå att det var själva lyckan för en ung lagledare att en morgon som denna få gå ned till planen och göra den klar tills pojkarna, en efter en, skulle rinna in genom grindarna, redo till match! Den går inte att förklara i ord, denna lycko-

R DEN KULTIVERADE STILEN STUREPLAN ST. NYG. 35
RYDHOLOM

stämning — — — och inte heller själva morgonen, med allt vad den innehöll av ljus natur och skimmer i moln och tankar...

Jag gick och tänkte på hur mycket poesi det låg i en sån här tidig söndagsmorgon då bara fåglarna och blommorna är riktigt vakna. Om bara sängliggarna visste det så skulle jag kanske haft sällskap på vägen. Men nu är jag ensam om all skönhet, och det spritter och dansar i mig av lust till hela livet. Jag vet att när jag kommer förbi cementgjuteriets höga häck ska den gröna planen ligga framför mig och breda ut sig i ett vänligt välkomnande. Och omedvetet ökar jag på steglängden. Det är som vore jag på väg till en liten käraste med ögon blå — — —

Och där låg Helenebergs IF:s fotbollplan framför mig. Det var inte något märkvärdigt med den, bara en vanlig plan med vita målstänger och en inte alldeles så parkettslät gräsmatta. Men det särskilda med den var att det var v å r plan, vår egen mark!

Jag gick förbi dansbanan som likt en jättestor smörbakelse låg och lyste gul i morgonsolen på södra kortsidan.

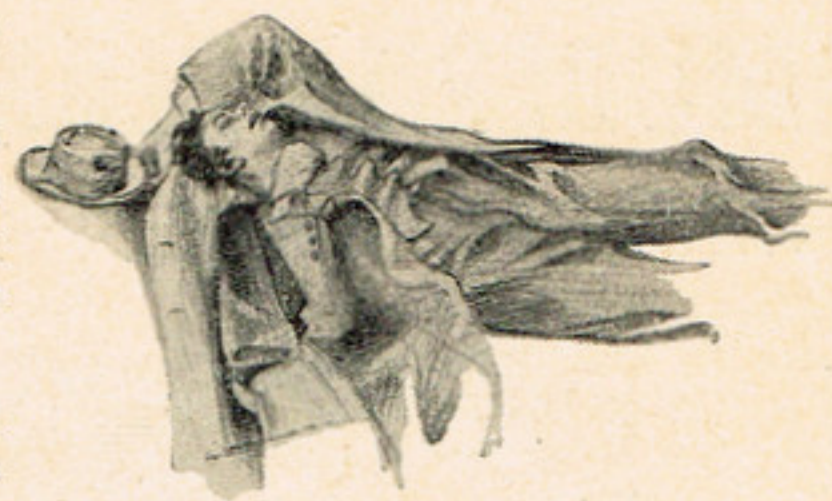
... hon var alltid förtrollande rar, när hon stod i klubbhusets trånga, sotiga kök och diskade...

Festplatsen var nedskräpad av papper och cigarrettaskar, och bakom pilkastningens lilla stånd av papp och träslanor hade någon slängt ett par halvlitersbuteljer i gräset. Jag plockade upp dem och tog dem med till omklädningsrummet. Allt var så stilla och tyst på den stora idrottsplatsen. Läkaren gapade så övergivet tom på andra sidan planen, och löparbanan sträckte sig som ett ändlöst gråsvart band runt gräsmattans gröna fyrkant.

Tennisbanans röda sand bröt vackert av mot stålträdsstaketets kalla glitter, och sparvarna som gungade fram och tillbaka på nätkanten såg ut som om de skulle ha råd att betala för både två och tre timmars lek om så skulle vara...

Klockan var bara sju, jag hade tid att ställa ifrån mig stora trunken och tänka över det hela ett litet tag innan jag började krita planen och sopa omklädningskrubbarna. Allt det där skulle ju egentligen materialförvaltaren sköta om, men han skulle själv spela med i dag. Jag grubblade en smula över den experimentartade laguppställningen, skulle det gå ihop, skulle det gå bra — eller skulle det spricka. Det blir i så fall kedjan som kommer att halta. Man kanske blir tvungen byta ut Åke på centern mot Lennart, han kan ju spela överallt. "Svarten" blir den sammanhållande länken mellan dom båda. Bra att han jobbat i natt, en garanti för att han inte varit ute och krökat. Och "Sanne" bör hålla på andra innern, bara han och Bassen kunde få igång ett växelspel på vänsterkanten... Försvaret bra som det är. Ture i målet blir "berget" i dag, han har lovat att hålla nollan. Och "Läppen" måste palla på centerhalvan! Annars ramlar hela halvbackstrion, det blir en lucka mellan anfall och försvar som... ja som i matchen mot Triangeln då han var ur slag och gick och tjurade hela andra halvlek... Men jag tror på samspelet mellan Läppen, Svarten och Lennart — dom tre gick ju perfekt ihop i förrgår! Ja. Inget tvivel om att vi vinner! Grabarna vet att vi måste vinna för att inte tappa kontakten med täten. Och Norrviken är arvfjenden — det räcker!

Jag satt på trunken och tänkte ungefär så där i min ensamhet, det var liksom någonting av andakt över den där stilla stunden. Jag öppnade dörren till det ena omklädningsrummet. Det låg någon och sov på bänken. En formlös, skrynklig gestalt i en underligt obekvämt ställning med ena handen släpande på det dammiga och grusiga golvet. Det var Svarten. Jag kände ett stick av besvikelse i bröstet. Ställde ifrån mig trunken och satte mig mitt emot honom, såg på honom. Han andades tungt och flåsande. Han var alltså full i natt, tänkte jag. Kunde inte hålla sej ifrån det. Men då ljög han om jobbet, var bara vals för att komma undan. Fy fan. Inte kunna hålla sitt ord. Nej, det är väl inte så gott. Hjälper ju inte att bråka och skälla, man får ta det som det är.

Det låg någon och sov på bänken.

Men nu förlorar vi kanske i dag... Och den tanken borrar sig in i mig och gör mig het av vrede och sorg.

— Svarten! Opp med dej!

Jag ruskar honom och får honom vänd på andra sidan. Hans raggiga hår spretar åt alla håll, och slipsknuten har upphört att existera. Han är en bild av yttersta hopplöshet, han vaknar inte fastän jag vräker ner honom på golvet. Svarten! skriker jag i hans öra. Vakna, ditt kräk!

Han stönar och gäspar, jag lyfter upp honom på bänken igen och ruskar liv i honom. Han vaknar äntligen.

— Va ere... vafan — kan man inte få sova...

— Du e ett kräk, Svarten! Ett veritabelt fyllkräk, hör du de. Du som skulle jobba i natt på gjuteriet och sen gå hem och lägga dej. Du skulle gå in för den här matchen sa du. Så har du inte ens varit hemma i natt. Fy fan Svarten.

— Du, Lången... bråka inte... De går över, bara lite lugn. Du vet, ja e okay tills killarna kommer... Mycke e karbisen saru? Dags att börja svidra om... säj bara till, du vet Svarten e inte den som...

— Vem jobba åt dej i natt? frågade jag.

— Lennart...

— Lennart! När bestämde ni den saken? Han och hans flicka var ju på festen i går kväll...

— Även jag, min Brutus. Å Lennart erbjöd sej ta min vakt seru... de va bara vattningen, ingen konst alls...

— Han erbjöd sej alltså för att du var blaskig?...

— Kallat vad du vill. Lennart känner ju mej... du vet, har man polat i fyra bast me varann...

— Men hur farao kunde du suppa dej dörak när du visste att du skulle jobba på natten...

— Huru å varför å varthän, detta e frågor som redan dom gamla grekerna förgäves sökte besvara. Men sanningen e den, min gode Lången, att gamla Svarten dukade under för ensamheten å hamnade på Ulriksdals Vårdshus... Där satt bowlinggänget

MODERNA PLAKETTER

MEDALJER o. MÄRKEN av alla slag.

Skisser & Kostnadsförslag fritt på begäran.

A. RITTER:s VERKSTÄDER

STOCKHOLM • Tunnelgatan 23 • Tel. 11 09 06

En KLICHEÉ från BÄCKSTRÖMS

Resans **MÅL**

AB TRAFIKRESTAURANGER

intages med fördel
i restaurantvagn

Till vinter- jakten

Dubbelbössor .. från	125:—
Vindrockar med foder	35:—
Tyska Jaktrockar ..	50:—
Skinnvästar	32:—
Skidkängor	24:—
Hickoryskidor med bindnin- gar	38:—

Widforss
VAPEN SPORT

Hamngatan 26

STOCKHOLM

Götgatan 24

Intressant jaktlitteratur och annan speciallitteratur

PRESENTKORT

Den Gäckande Kägla å dryftade eftermiddagens besök i Cityhallen... Å ja invaldes med acklamation som de heter i klotrullarnas inre krets. De blev bil in till byn, W6 å Damberg... ja vad därutöver är, är av ondo. För att inte göra morsan sorry redde jag min bädd härinne på denna fördömt hårda bänk! Å eftersom du väckte mej går ja in på gjueteriet ett tag å tittar på Lennarts vattning... De e nog ållrajt men de kan vara kul å höra hur Lennart haft det i natt. De e iallafall killen!

Svarten gick fram till fönstret och slog upp det på vid gavel. Han tog av sig kavajen och höll den en bit ifrån sig, grinade fånigt och gjorde några löjliga försök att borsta av dammet och släta ut skrynklorna. Jag satt och såg på honom och förundrade mig över att jag inte var blyxt förbannad på honom. Det gick inte att vara arg länge på Svarten. Han var inte en sån typ. Hela grabben var så rufsigt och pluffsigt där han stod mitt i solstrålarna att man nästan tyckte synd om honom. Det lyste igenom så mycket hjärta i hans slarvighet, och han såg så ensam ut... Jag förstod plötsligt varför han gick krogrunt ibland: han hade inte längre en verklig vän att gå tillsammans med — — — Lennart och han hade hängt ihop i både torrt och vått i fyra år, nu hade en liten mörk ung kvinna kommit emellan... precis som i romanerna... och Svarten sörjde i tysthet, i sin ensamhet — — —

Jag gick ut och började krita planen. Svarten kom snart efter. Han klädde av sig naken och duschade under vattenledningen. Han frustade och joggade och gjorde djupandningar, det såg ut som om han verkligen ansträngde sig att bli fullt spelduglig.

— Hörru Lången, kan du inte skaffa mej en bira... de behövs bara en öl för att jag ska bli i kanonform igen...

— Nix. Räcker me de som varit.

— Jamen du vet ju inte vicke som e bäst för en annan. Du minns matsen mot Bromsten förra året... efter kräftskivan. De va likadant då, men så fick ja en bira på morron av "Greven" å de var som hela livet skulle börjat på nytt efter den där drickan...

Fyra ett vann vi med, minns du att gamla Svarten gjorde tvenne sologenombrott med ty åföljande rassel å prassel!...

— Hör på Svarten. Du bar dej å som ett kråk i går. Men gjort e gjort, kanhända de går bra ändå. Hoppas det. Men du måste göra allt för att grabbarna inte ska få reda på att du gick på händer i går kväll. Du e lagets kapten, det betyder iallafall något. Jag vet att du kan lira ändå, och du vet att du får spela därför att vi inte

— nu hade en liten mörk ung kvinna kommit emellan...

har nån annan som e lika bra som du, men håll med om att nånting är skevt. Du e ett dåligt exempel för dom nya killarna, Svarten. Jag har ingen rätt att moralisera, jag säger det bara för lagets skull. De e ju laget vi spelar för, inte för vår egen skull. Och du vet vad den här matchen i dag gäller...

— Rätt skällt, Lången. Hoppas över drickan. Du, säj ingenting å Lennart om de här va... ja menar att ja kvarta kvar här nere...

— Vet han inte det? ...

— No sir, han trodde ja knalla hem å la mej, ja lova de. Så håll masken

me honom e du bra, ja lovar att varken han eller nån annan ska märka någe på spelet.

— Vad sa hans flicka om att han tog din vakt...

— Ingenting. En sabla förstående kvinna, aktare va Lennart ska vara lycklig... Inte undrar ja på att han drog sej från gamla Svarten å alla dom andra luringarna för hennes skull — — —

Han tystnar och jag stegar upp straffpunktens fixa läge. Svarten knyter sin slips under halvhögt småprat med sig själv. Den första småkillen kommer in genom de öppna grindarna. Ett säkert tecken på att samhället börjat vakna. Den kär killen blir nog liebhavern nr 1 en gång, han har det rätta sättet att nalkas en fotbollplan på: försiktigt och försynt, ja nästan ödmjukt, han nalkas den som jag tänker mig en hindu närmar sig en helgedom, eller en vadhållare ett stall — skyggt, trevande, vördsamt. "Får jag verkligen kliva på?" tycks han fråga. Och Svarten morsar på honom. Han spräcker sönder sitt elvaåriga ansikte i ett lyckligt leende. Svarten, A-lagets kapten, hela samhällets fotbollidol har morsat på honom! — —

— Du, säger Svarten till mig, seru va grabben gillar att man skaka tass men! Å tänker man efter kan man nästan förstå hur de ska kännas, ja menar om en annan mötte Alex James eller Ted Drake eller nån annan av dom där ligakanonerna å dom nedlät sej till att ta en i krattan och hälsa på en... Oh boy! Man skulle väl inte vaska sej på en säsong! Men hej svejs, nu sticker jag iväg in till gjueteriet och ser om Lennart skött sej ordentligt i natt. Jag hämtar väl honom sen så vi kommer i tid till matchen.

Och han var borta. Jag gjorde planen och omklädningsrummen i ordning, och under tiden hade redan ett par spelare hunnit komma. Det var backparet "Kille" och "Tomten" som inte bara gick bra ihop under matcher utan också utanför planen. Jag kände alltid en hemlig glädje över deras vänskap ty det gav en moralisk styrka å hela försvaret. — Jag stod på trappan till omklädningsrummet och

TIRFING-KLUBBAN

MASCOT-BOLLEN

Skandinaviens erkänt bästa bandyartiklar.

Stenkvist, Strandberg, fru Strandberg, Matti Järvinen, Storskrubb, Lars Larsson, Tuominen och Kälärne på väg till Helsingfors.

Svenska landslagen i fotboll och allmän idrott flögo hösten 1940 från Bromma till Helsingfors för att tävla mot finnarna. Resultatet blev som bekant svensk dubbelseger.

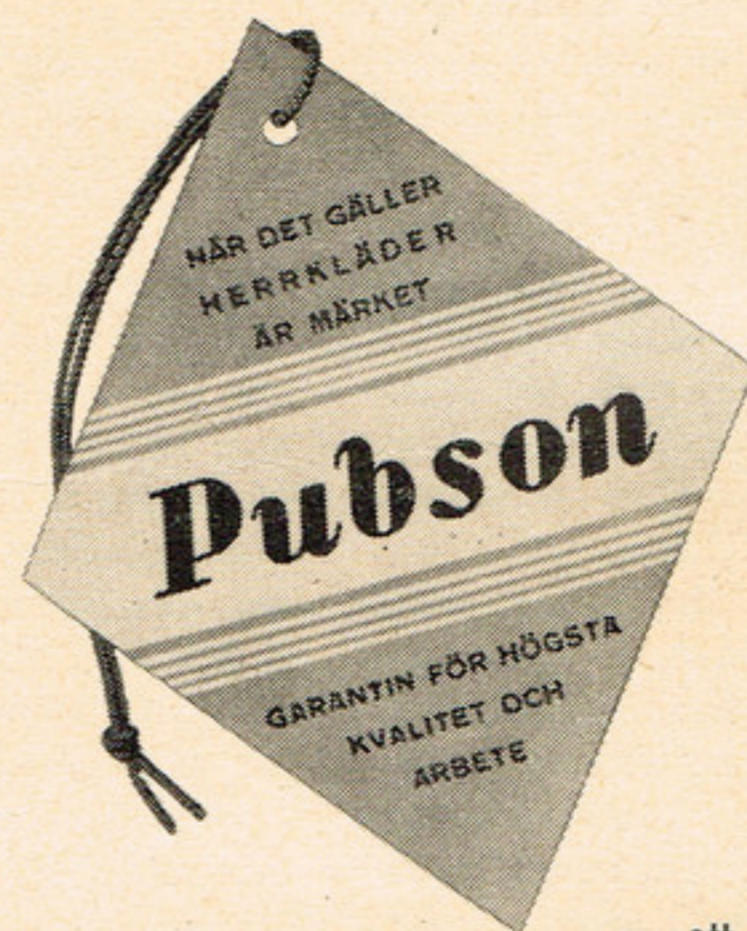
Liksom många gånger tidigare visade sig flyget vara det bästa och mest konditionssparande färdssättet.

A E R O T R A N S P O R T

MILD och LÄTT
CIGARRCIGARRETT
PRIS PER LÅDA OM 25 ST. KR. 5:—

TOBAKSMONOPOLET

— ett märke, som Ni bör ha i minnet. Det finns i kostymer, uniformer, överrockar samt skjortor och är en kvalitetsgaranti så god som någon.

Herrkonfektion
2 tr.

Herrekipering
b. v.

Det finns hos

PUB

PAUL U. BERGSTRÖM AB.

såg pojkarna komma en efter en därborta på vägen. Trygga, stadiga pojkar med slitna fotbolltrunkar slängande och dunkande mot välpressade byxben eller mot blanka cykelramar. Där kom stronga "Isac" cyklande med solblekt hår och med en röd nejlika i rockuppslaget. "Greven" kommer också på cykel, för dagen en beige damcykel. Det kan betyda allt möjligt... jag avstår från att gissa, är bara glad att han kom i tid. Nu har jag bara Läppen och Ture kvar att räkna in så är försvaret manstarkt. Ture kommer med bruden under armen. Bra! Och Läppen hoppar över staketet vid tennisplanen — såja, det var lustigt, försvaret blev fullständigt innan kedjan hunnit komma med en enda man. Svarten räknas inte — grabbarna ska inte få veta att han sovit härnere i natt — — —

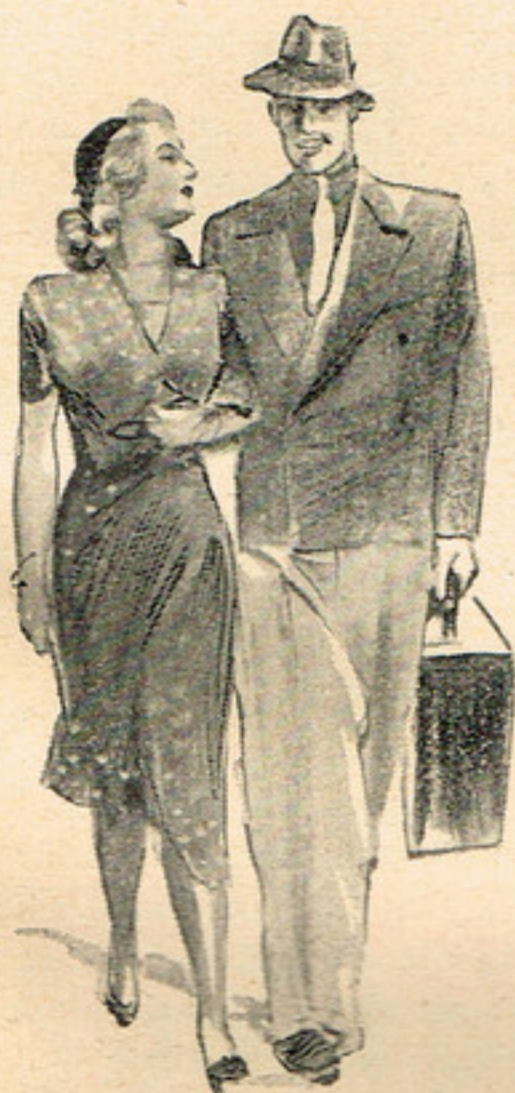
"Fienden" kommer i samlad trupp, femton man. Ett starkt gäng, fruktansvärt starkt. Det kommer att bli en match! Jag morsar på deras lagledare och kapare, spelarna strömmar in med buller och brak i det andra omklädningsrummet. Att döma av skrattsalvorna och de högljudda utropen var hela laget i prima slag.

Nu kommer lilla Sanne gående med sin ljusbruna trunk lysande i solskenet. Hans flicka är naturligtvis med, hon går upp och sätter sig på sin vanliga plats på läktaren medan han klär om sig.

— Tjänare, Sanne!

— Tjänare, Lången. Hur harut me killarna, alla här?

— Nästan. Fattas bara resten av kedjan. Men Åke kommer där. Och Svarten och Lennart är här när som helst. Bara Bassen, men han kommer ju.

Ture kommer med bruden under armen.

Åke kom i pappas stora bil. Den gjorde en brant gir och svängde upp bakom tennisplanen.

— Hej! Du får skaffa ett nytt vristskydd åt mej, det ömmar lite i höger.

— Ta ett i min trunk. Står på golvet. Annars e du i slag?

— Fint! I dag trycker vi dit dom! Och där kommer Bassen med sin flicka, den sköna Ingrid, dansbanans drottning, simmartösen. Bassen ser strålände nöjd ut, inte att undra på. Det blänker en ring på hans hand...

Det var ljuvligt att stå här på trappan och se de kära killarna komma emot sig. Stabila och smidiga arbetarpojkar med spelglädjen och livsglädjen lysande ur de svensklå ögonen. De skilde sig så markant från den vanliga publiken som nu strömmade in genom grinden... fotbollspelarna gick på ett särskilt sätt, spänstigare, lättare, mera målmedvetet, mera snärtigt. Och på långt håll såg man ju de oskiljaktiga trunkarna som förlänade bärarna ett visst drag av betydelse: det var ju de som skulle "göra matchen", för deras skull strömmade folket från alla samhällets kanter till den gröna mattan innanför stålträdsstaketet —

Nu återstod bara två man — Svarten och Lennart. Jag visste ju att de skulle komma och gick därför in till de nio andra spelarna som till största delen hunnit få på sig fotbollprylarna. Stämningen var hög. Man gapskrattade åt Tures demonstration av Grevens nya foxtrotstil — — — mitt på golvet schavade Ture omkring i bara de vita, vida byxorna... baken ut och hakan in... killarna tjöt av skratt. Greven själv satt och log för sig själv.

— Lennart å Svarten — va e dom!? ropar någon.

— Dom kommer, svarar jag och går ut på trappan. Och därborta kommer Svarten — — — Men inte densamme Svarten som för ett par timmar sen gick härifrån. Han är vit i ansiktet, svettig, ögonen har ett sällsamt uttryck, det är vildhet och bottenlös smärta, förtvivlan och skräck — — —

Jag går emot honom. — Va e de, Svarten?...

Han svarade inte, såg förbi mig, såg mig i ögonen, kramade min arm, drog med mig bort...

— Lennart... Åh! de e för jävligt... Lennart ligger på Hammarby lasarett... måste ha fastnat i stora remskivan i natt... Jag var hemma hos honom, man har kört iväg me honom för ett par timmar sen... H a n k a n s k e e d ö d , g o s s e ! D ö d ! H ö r d u ! F ö r m i n s k u l l . . . Å h . L å n g e n ,

... mitt på golvet schavade Ture omkring . . . baken ut och hakan in.

vafan skulle ja låta honom ta vakten för! Säg mej för satans skull... e d e m i t t f e l . . . e d e m i t t f e l a t t h a n e d ö d ? ! S v a r a m e j , L å n g e n !

— Lugna dej, Svarten... Tala om vad som hänt... vad du vet... han kanske bara är lätt skadad...

Men Svarten var otröstlig, han trampade fram och tillbaka på stället, han grät — — — Stod och grät mitt i klungan av småkillar som hunnit samlas omkring oss, stora förtvivlade tårar rann ned för de vitgrå kinderna — — Jag gick in till grabbarna, ville ha sagt något om att Lennart kanske inte kunde komma... men jag kunde inte få fram ett ord, skämtet därinifrån slog emot mej i en väldig varm våg, jag hade inte mod, gick ut igen... Sprang över till klubbhuset och in i styrelserummet, grep telefonen, ringde till lasarettet.. Domaren klädde om i samma rum, han var färdig nu, frågade om han kunde blåsa till spel ..

Efter evighetsminuters väntan kom svaret: Lennart död! Alldeles nyss avled han efter sina skador . . . han hade fastnat i en transmissionsaxel (jag tyckte det ordet lät så underligt i en sjuksköterskas mun!) och han var nästan söndersliten när han kom till lasarettet — — Hans mor och far var där nu. —

Det blev så förunderligt tyst i omklädningsrummet när jag stängde dörren efter mig och fick fram några bröstna ord om att vi förlorat den bästa bland vänner och kamrater — — — Man är så liten i en sådan stund, och de torftiga ord man får fram har en sådan sprucken klang. I evigheter kommer minnet av pojkarnas stelnade ansikten och blicken i deras rädda ögon att stanna i mitt hjärtas hjärta.

Allt blev kaos, en ångestfylld upp-

brottsstämning grep omkring sig. Och tysta, försänkta i djupaste sorg klädde man åter på sig de ljusa sommarkostymerna... Med underligt stela och tafatta rörelser gick man ut i solljuset, stod stilla utan att veta vart man skulle ta vägen, talade lågt med det främmande lagets spelare, skildes, tog avsked, gick var och en åt sitt håll. Publiken strömmade tillbaka mot utgångarna, fick sina pengar tillbaka, gick hem, talade om det som hänt — — och den dagen sörjde ett helt samhälle vår lille lockige högerytter som så hastigt och plötsligt blev uttagen att spela i en högre division än vår lilla Stockholmsserie...

Svarten hade mött sin väns lilla mörkhåriga fästmo på vägen, där han irrade i febrig yrsel. Han hade gråtit som ett barn, och tapper och klok tog hon hand om honom... Med den mogna kvinnans sällsamma intuition anade hon djupet av den smärta och sorg som bodde i hans fruktansvärda ånger —

Sju dagar senare bar sex svartklädda ynglingar i hyrda höghattar A-lagets flinke flyer till graven. Varsamt sänkte de kistan med den misshandlade kroppen. Lagledaren släppte med en ordlös hälsning från hela laget den av blommor och gröna blad konstrikt flätade fotbollformade kransen på kistlocket. Prasslet av bladen och banden när

de stötte mot det skyddande brädomhöljet kom våra hjärtan att kramas av sällsam sorg: ljudet påminde oss om alla de gånger Lennart med glimten i ögat mött Svartens specialstickare och fått nätet att bukta sig och rassla så ljuvligt — — —

Minnet av sex unga män med hattarna i handen och ansiktena tunga av gränslös sorg och fyra steg ifrån dem en liten snyftande moder i svart, stödd mot en ung rank kvinna med svarta ringar kring de glänsande ögonen — — — minnet av detta heliga ögonblick går aldrig ur mig. Kanske därför att jag i den stunden för första gången fattade att idrott inte bara är lek utan också allvar och prövningar, stillhet och försakelser.

Jag fattade klart kamratskapets i d é: det gällde inte bara att hålla ihop i nuets lätta glädje och gäck utan ända till slutet, ja än längre — — även när det en gång v a r oåterkalleligen slut och förbi måste man kunna vara en god kamrat! Som i glädjen också i sorgen.

Matchen därefter på planen var slut. Jag gick ned från läktaren. Hörde pojkar hurra för moståndarna. Hörde dem svara. Gick som i trance över planen, till omklädningsrummen. De våra förlorade med ett par mål, jag kände ingen besvikelse över detta, ingen missräkning som i forna dar, det berörde

En liten kille med spelande tioårsögon tittar förvånat in i rummet.

mig så föga. Utan att ha något egentligt ärende öppnade jag dörren till omklädningsrummet och klev på. Sorlet steg och föll, de svettiga duschlängtan- de spelarna hade redan satt igång eftersnacket. Jag såg gamle Svarten stå mitt på golvet och jag förundrade mig över att han inte dragit av sig den våta fotbollströjan. Men så med ens förstår jag, hör jag:

— Grabbar! Hör på mej!

Det blev tyst. Svarten fortsatte:

— I dag för åtta år sen förlorade Hellebergs IF den bästa ytter och den bästa kamrat de haft. Lennart Gustafsson — många av er e nya och har aldrig sett honom, men dom som var med på den tiden vet att jag inte säger för mycket. Han dog för en kamrats skull, för min skull! I dag har Lången och jag varit vid graven och hälsat på honom. Egentligen skulle vi varit där hela laget. Men nu föreslår jag som kapten för laget att vi hälsar och hedrar hans minne med en tyst minut! Alle man sänder sina bästa tankar till den bäste av kamrater! — —

Gripna står elva svettiga spelare och en för detta lagledare i stram tystnad. Jag kan inte ta blicken från Svartens väderbitna krigaransikte. Det är som skuret i trä — — —

Dörren öppnades försiktigt och varligt. En liten kille med spelande tioårsögon tittar förvånat in i rummet. Med munnen häpet på glänt stannar han tyst innanför dörren. Han står inför någonting förbryllande, hans barnahjärta kan inte fatta att ett helt lag tar en förlust så djupt att det i en hel minut står i stram givakt och bara tiger —.

Sven Forssell.

Kontrollant: Prof. i farmakologi vid Uppsala univ. Med. D:r E. Louis Backman.

Vinter

och sommar, höst och vår — året runt är Läkerol den sportande ungdomens välgörare.

Läkerol är uppfriskande som en källklar dryck — den piggar upp och ger gott humör.

Läkerol är svuren fiende till hosta, heshet och halskatarr. Den ger skydd och den skänker lindring.

Välgörande

Välsmakande

Världsberömd

Skridsko- och cykelåkning hör ihop: nu ÅKE SEYFFARTH!

Den i Stockholm utkommande tidningen "Se" publicerade på höstsidan ett bilduppslag på två sidor över "söderkisens söndag". I detta reportage, som vi beteckna som ganska häpnadsväckande, fick man följa ett gäng pojkar på 13 à 15 år, snyggt och prydligt ekiperade i pull-overs och sportkostymer — och det framhävdes tydligt att de små busfröna voro typiska genomsnittsexemplar för Söders (och huvudstadens) bredare ungdom av i dag. Enligt "Se" bestod ungdomarnas fritid av bl. a.:

att "manga" cigaretter på gatan av främmande herrar; kortspel i Skinnarviksbergen; "köra" morsan på pengar till pilsner (!), vilken "bira" sedan av det älskliga gänget halsas på höjderna kring Högalidskyrkan.

I egenskap av gammal södergrabb blev undertecknad ärligt... ja, jag ska inte säga ordet... på den i det här fallet alltför "pigga" tidskriftens "i underkant tagna" reportage.

Inte med ett ord antydde att söderkillarnas stora intresse är idrotten! Och att de i Svenne Bergqvist, Åke Andersson ("Plutten"), Åke Seyffarth, "Mogglö", etc. ha "landsmän" och förebilder som grabbarna i sina hundratals små kvartersklubbar i görligaste mån söka efterlikna.

Åke Seyffarth, "tvättakta södergrabb", föddes den 15 december 1919 på Heleneborgsgatan uppe i "Hornskroken", och som bägge hans föräldrar även voro infödda stockholmare, är Sveriges hittills förnämsta skridskoåkare "ekenskis av blodet", en sak signaturen särskilt vill understryka eftersom det påstås att storstaden Stockholm knappast är kapabel att alstra idrottsliga bragdmän (man tycker ju annars att kraftmänniskor som Arne Borg, Sten-Pelle, Ragge Malm, Harry Persson, Olle Tandberg, John Svanberg, etc. skulle vara dementi nog

Åke och söta fästmon rasta på skidtur i Nordmarka: Oslo-paradiset.

på detta alltför ofta omtjatade påstående!)

13 år gammal hade Åke sin skolgång färdig, varpå han som "springschas" fick börja knoga för brödfödan.

"Jag hade väl bort mot hundra jobb och man fick slita hårt på hojen från morgon till kväll, så konditionen var säkert grundlagd, när jag våren 1934 för en mellanskillnad av 50 kronor bytte ut min gamla promenadcykel mot en begagnad racerhoj och skrev in mig i Falken", säger Åke, och dock redan i skolan avslöjat sina exceptionella fysiska talanger. Magistern i skolan drog på vintrarna ut med pojkarna i Årstaskogen, och där vann unge Seyffarth flera skidtävlingar, och sitt första idrottspris hemförde han redan sommaren 1930, då han på Stockholmsutställningen vann en roddtävling för pojkar, som "Pub" anordnade som reklam för en lätt roddbåtstyp.

Debuten som "riktig" idrottsman skedde den 29 april 1934, då han blev 40:e man i Enskede-propagandans yngsta debutantklass.

1935 var han "debutant" i särklass, vann alla tävlingar han startade i. Trots sina 15 vårar hade han sprungit 3 à 4 mil i skogarna varje söndag innan cykelsäsongen startade, och det gav kondition.

1936 körde han som C-klassare milen på den utomordentliga tiden 14.24 och slog alla seniorerna i tid (bl. a. svenske rekordhållaren Gustav Svensson med nära 1 minut); 1937 gick han upp i den nationella eliten och 1938 vann han praktiskt taget alla sina B-klass-startar och togs ut till Sveriges lag på nordiska mästerskapet i H:fors, där han kom på 6:te plats i den hårda slutspurten (som vanns av tre svenskar: Svängis, Ingvar Ericsson och Sture Andersson).

1939 förskaffade han sig jättekondition genom skogshuggning på Sollerön, vann sedan Enskede-Propagandan och SM på 5 mil samt blev trea i sin första "Mälarn runt".

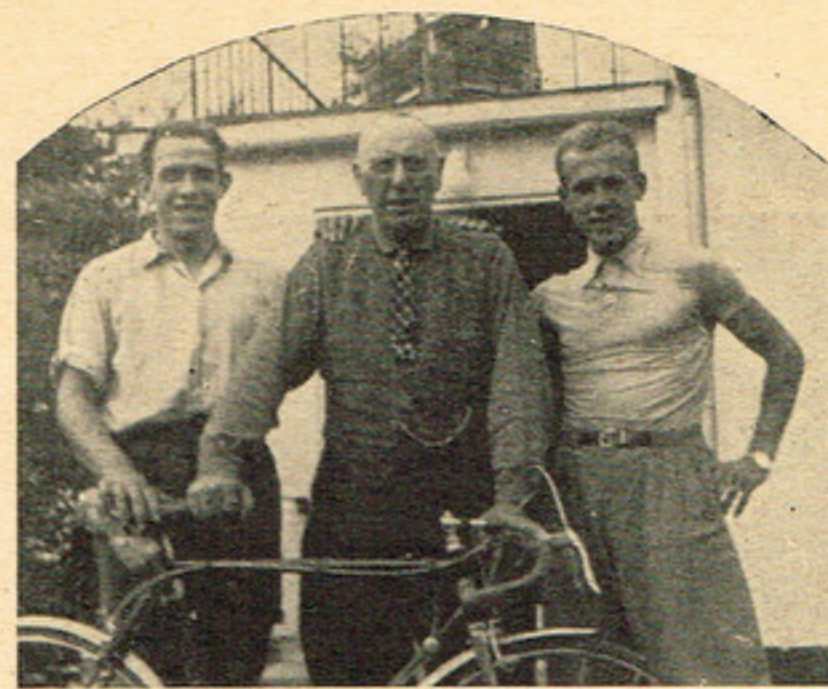
I år har Åke ägnat sina tjänster åt Kungl. Roslagens Flygflottillj, men lyckade dock försvara sitt SM på 5 mil.

"Åka på isen hala".

Sina första löparskridskor, ett par Östblads rör för 30 riksdaler, köpte Åke vintern 1936—37, och en söndagsmorgon begav han sig ut till Ispalatset, där han på 10 minuter lärde sig den ingalunda lätta konsten att behärska "rakknivarna". Hans bästa resultat det året var 2.45 på 1500.

De två följande vintrarna blev det inte mycket tävla av, men till förra säsongen gick han på allvar in för att nå resultat. Han började träna på Stadions konstisbana, när denna öppnades, samt fortsatte längre fram på säsongen, när stadionbanan blev för full av tränande bandy- och ishockeyspelare, träningen på en egenhändigt fabricerad bana på "närmare 200 meter" på Brunnsviken utanför "Stallis". Här var han dag ut och dag in i farten klockan 7 varje morgon, och de morgnar nederbörden varit för ymnig, skottade han själv bort snön.

I ensamheten sökte han förkovra sig genom att glida längre på skären, och resultaten kommo häpnadsväckande snabbt. Vid DM ute i Enskede vann han två sträckor,

EFTER S. M. PÅ 15 MIL 1940: Ingvar Eriksson (segrare) och Åke Seyffarth (tvåa) flankera Arvikas och "hela Sveriges" Gustav Fjæstad, den förste "Mälaren Runt"-segraren, alla skridskolöparens entusiastiske vän och välgörare.

1.500 och 3.000, den förstnämnda med rekordtiden (för rekord satta inom landet) på 2.26.2, och även på 5.000 gick han under rekordet ehuru Curt Fried i ett senare heat underskred Seyffarths tid med tre tiondels sekund. På S. M. i Eskilstuna vann Åke sedan alla fyra sträckorna och körde trots sträv is och stark kyla 10.000 på den nya inhemska rekordtiden 18.16.

Någon vecka senare rekordåkte han 3.000 på Stadshagen och slog då samtliga där startande norrmän. Wangberg, vilken var hans heatkamrat, inviterade på stående fot Åke till revanschlopp i Hamar, och Skridskoförbundet tog tillfället i akt och bjöd den nya stjärnan på ett par veckors träningssejour i Norge.

Mot världsrekordet!

På den klassiska banan i Hamar kom sedan Åke med skridskohistoriens största sensation. Sedan han på lördagen börjat med skapliga 45.5 och 8.32.5 (dålig pace i bägge loppen) gick han på söndagen 1.500 på goda 2.24.

10.000 gick han i par med Charles Mathiesen, och Åke själv berättar om "fantomloppet":

"Efter tre varv ropade dom att vi låg 4 sekunder under mellantiden för världsrekordet. Jag tyckte förstas att det lät lite konstigt och måste faktiskt skratta när vi varv efter varv fingo mellantider på fyra—fem sekunder under Ballangruds världsrekord. Är det inte värre, tänkte jag, men efter 4.000 meter ansåg jag det vara bäst att låta Charles löpa sitt eget lopp. Jag var inte ett dugg trött, men på milen i Eskilstuna hade jag varit ganska schack mot slutet och var därför lite rädd för, att jag med en sådan ruskig utgångsfart skulle klappa igenom mot slutet. Det är ju möjligt att jag kunnat göra bättre än 17.16, men mot Mathiesens 17.01 hade jag ingen chans."

I Norge hälsade Seyffarth på tjocka släkten och bodde i Oslo hos en farbror och faster, ty så renodlad stockholmsgrabb han än är, så har han norskt blod i ådrorna. Farfadern var nämligen en norrmän som i unga år kom till Stockholm för att praktisera i målareyrket. Han stannade här och gifte sig med en svenska, men flyttade på äldre da'r hem till Norge igen.

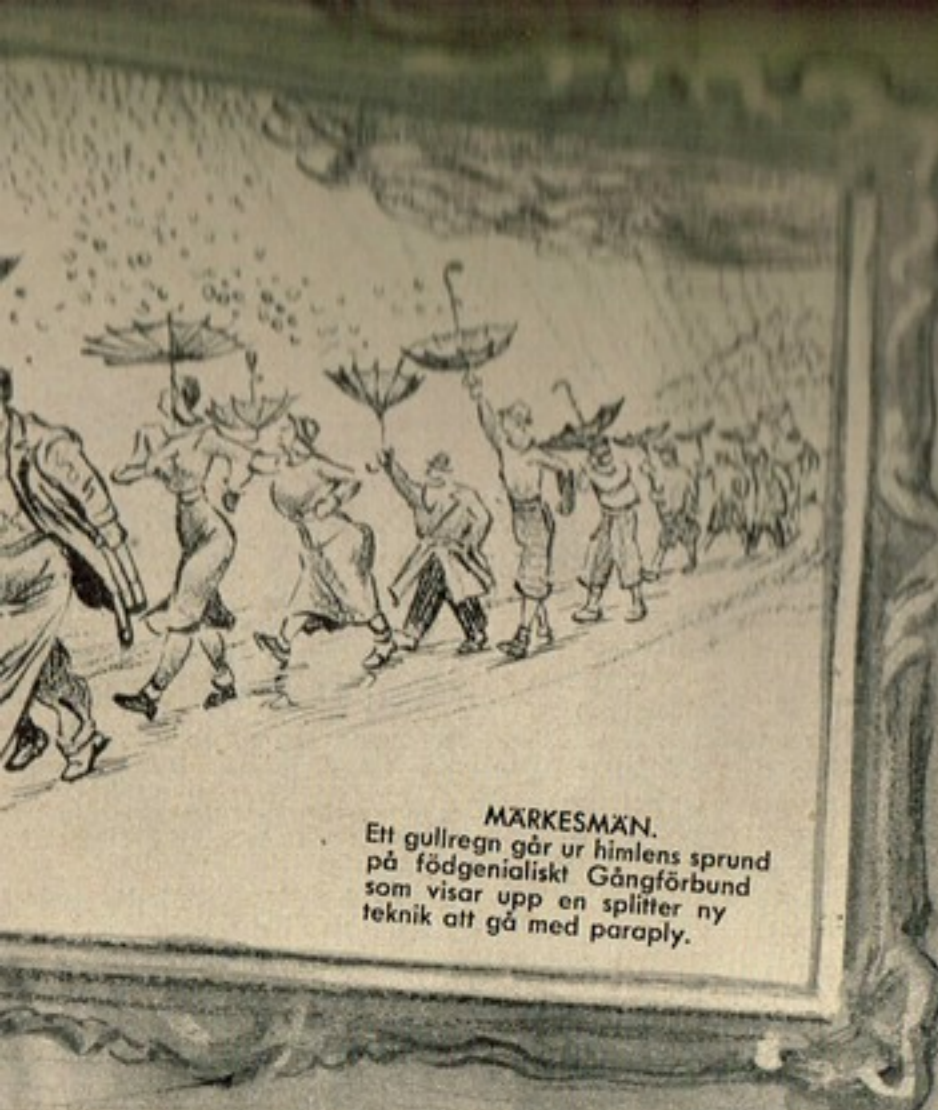
Åkes hittills bästa tider äro: 500 45.5, 1.500 2.21.8, 3.000 5.05.3, 5.000 8.32.5 och 10.000 17.16.2. Samtliga resultat med undantag för tiden på 500 meter äro absoluta svenska rekord. P. B.

Sportpriser

A. B. Hovjuvelerare

K. Anderson

**STOCKHOLM
GÖTEBORG
MALMÖ**

MÄRKESMÄN.
Ett gullregn går ur himlens sprund
på födgenialiskt Gångförbund
som visar upp en splitter ny
teknik att gå med paraply.

OLLE.
Han hänger upp sin pensel.
Han snör sin boxkalvränsel.
Men vem skall killen kriga med?
Ack, om det ändå vore fred!

ROSLAGENS RIS.
Huldran driver rackorspel.
Hon är skogens här av hin.
Ställer röda skärmar fel,
ändrar fräckt geografin.

MAJA.
För att inte konsthaltaket
nu skall te sig alltför naket
hängs där flickor från Sofia
som kan sväva i det fria.

MULLE.
Tre vise män som UK skälls
och eljest ofta får på päls
en stjärna såg av sådan glans
att danska matchen nästan vanns.

HAKAN.
En flicka vid ett vitt staket.
Idyll i dyster skräcktid.
En dröm, av lidmanlängtan het,
om sommarns korta häcktid.

DIETSTRIDEN.
Kurre Krusk och Kalle Köh
här varann till envig mött.
"Mycken kraft dom fåfängt ödslar"
säger kon som grödan gödslar.

**Idrotts-
bladets**

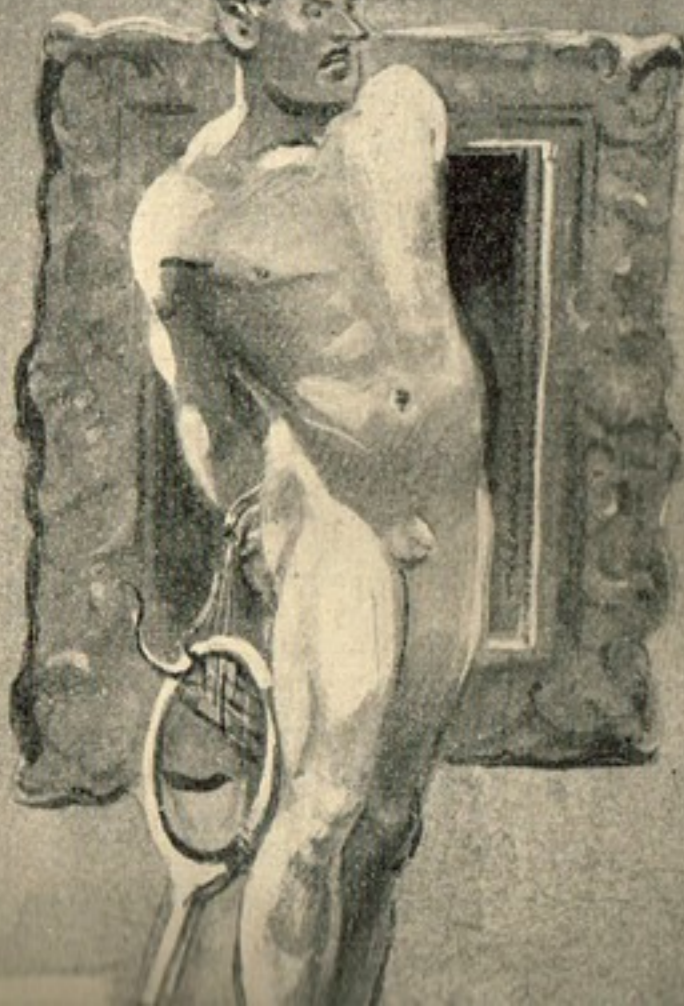

GUNDER.
Arrangör ivrigt ber:
"Snälla, goa herr Holmér..."
Denne säger: "Schas på er!
Hägg får inte brytas ner."

**Jul-
salong
1940.**

OSIS.
Motorsporten hunsad vart.
Blir en målning mest i svart.
Hjälte är var bilchaufför.
Tack, trots avgrundsönd odör!

MEDELSPÅNSTON.
Arets svenska karlmodell.
Spänst från knapp till fotabjäll.
Vilken bröstkorg, vilken
Kroppen...

”Fädrens spår”

”Det starka är det sköna värt”. Väntan på Vasa-löparna.

Om det årligen utkämpades en löparkamp på sträckan Marathon—Athén, skulle man där finna en motsvarighet till vårt svenska Vasalopp. Men Marathonloppet har ryckts ut ur sin stolta ram och miljö och blivit en beteckning blott för överlånga lopp.

Bakom Vasaloppet ligger också en stor stolt saga. Sagan om hur Sveriges folk fick sin man, som skulle göra vårt land från ett av utländska förtryckare förtrampat och ringaktat till ett av imponerade grannar aktat land — fritt från utländska vapen och pengar. Det var snabba, lejonhjärtade svenska skidkarlar, som fingo hämta den unge ädlingen av ätten Vasa från mörka skogars ensamhet och bitter landsflykt tillbaka till ett nyvaknat segt folk villigt till kamp.

Denna händelse, då landets skidrännare fingo medverka på den första etappen av den långa vägen till Sveriges frihet, är det som vi fira och åter uppleva i Vasaloppet. Därför äger Vasaloppet icke någon motsvarighet i världen, och därför skall det heller icke utan motstånd bli internationellt, men det skall vårdas och äras av Sveriges skidungdom.

Det finns också en annan tradition än den historiska, som gjort Vasaloppet så nationellt särpräglad. Det är den tradition, som vuxit fram sedan det första Vasaloppet i modern tid.

”Kommer Du upp på tåget till Sälen på fredagskvällen före den stora Vasaloppsdagen — men före Vansbro torde Du icke få utbyte av resan — och sitter Du stilla i Ditt bänkhörn, så skall Du på sjungande dalamål i färgstarka meningar få höra saker och ting, vilka Du kan sätta tillsammans som ett pussel — de stycken, som fattas, kan Du ana Dig till — och sålunda skapa Dig en någorlunda hel bild av vad som varit.”

Då Vasaloppet var nytt, då visste man ingenting om splitkein, rottefella och diagonalstil. Då var den lösa bindningen med tårem och näbbsko och de långa nio—tio fots löpskidorna den vanliga utrustningen. Då kom man — icke från internatsträning i fjällteräng och med allsköns utrustning i amerikanska av nickel och lack glänsande eldvagnar om nittio hästars styrka — nej — då kom man direkt från sägen eller milan eller gården i de stora skogarna. Men rygarna voro sega och armarna starka, det kunde man se under loppet, när de kom med väldiga stavhugg över Oxbergssjöns is så de långa askstavarna bågnade. Men innan dess hade de — på ett lysande sätt skulle man kunna säga,

Mitt första niomila.

Av Stig Hogdal.

om man ville skämta — intagit Sälen och Transtrands byar.

På den tiden gick inte järnvägen längre än till Limesforsen. När löparna i vinterkvällen fick stiga av tåget där och sträcka på benen och vandra lungorna efter den långa och ovana resan, då stod där en lång rad risslor och all bygdens folk och väntade. Hjälpsamma händer hyvade ned skidor och stavar! Facklor flammade! Medarna skreko, då risslorna satte igång, och så drog en ringande rad av slädar upp mot Sälen genom en lång lundallé av facklor. Här och var voro portar resta. Folket hurrade och ropade till bekanta eller favoriter. I varje stuga efter vägen lyste ljus. Dalälvsbygden hade vaknat. Hela året låg denna bygd avskild från den övriga världen. Allt vad man såg av den, var det läckert lysande ljusgula timmer, som kom flytande utför den vårblå Dalälven minnande om vinterflit och idoghet i den stora skogsbygden.

Men nu var det skogsbygdens tid! Sent i lördagsnatten stod folket där, och tidigt om morgonen voro de åter ute och sågo den långa raden av starka skidmän med andedräkten i stora moln omkring sig kliva på uppför branten mot de stora skogarna på mångmila vägen till Mora. Så voro de borta. Det talades några dagar om Han Som Vann, om Den Jämna Striden, men talet ebba-de snart ut i vardagens sysslor och bestyr, till dess det snöades en ny vinter, och en ny vasaloppsdag stod för dörren.

Och alltjämt är Vasaloppet årets stora händelse. Man tippar och jämför, resonerar om då och nu, man styr och ställer. Spårpatruller äro ute och gå upp sin del av sträkan, och man ordnar till skidlöparbal i Folkets hus. Där skall nu traktens skönheter få sig en dans tätt tryckta till breda och i bästa fall berömda skidlöparbröst.

Men det blir en sådan kväll inte bara dansat. Skidlöpare äro också spekulativa karlar. De hinner fundera så mycket över Hur och Varför under långa träningsmil.

Som denna gång när jag var med. Man diskuterade lidelsefullt rikstränarens kategoriska påstående, att det om några år icke skall finnas någon annan stil än diagonalstilen. Här frodades en utpräglad individualism. Inte skulle Matsbo kunna åka som Håsjö eller Viklund. Nej, var och en fick lov att anpassa sin stil efter sina fysiska förutsättningar. Är det inte effektivast att tillämpa olika stilar på olika terrängavsnitt, diagonalstil uppför, parstakning på slätt o. s. v. Så som Lauri lär praktisera det. Jo, det trodde många, men han — Lauri — hade av rikstränaren framställts som ett varnande exempel. Ja av samtalet kunde man förstå, att en likriktning inte skulle bli lätt om aldrig så rätt.

Men där i hörnet sitta i en grupp, röda och varma av dansen, veteranerna. Talet löper piggt och rappt. Här är inte ämnet tekniskt. Nej, sådant är fåfång-

lighet. Livet skall levas med glädje. Med styrka och litet fullifanhet klarar man sig i spåret.

Här gå historierna, livande historier från forna Vasalopp. Loppet har icke alltid varit mekanisk högtrimmad stor-sport. Det har fått liv av det bohemiska inslaget. Kan Ni se Edgar Hellstenius arbeta i spåret. Svetten flyter över pannan. Knappt unnar han sig en skvätt välling och en pannkaksbit i Mångsbo-darna, nej, vidare i den brännande tävlingshetsen. Hans vita, välkända hatt lyser mellan stammarna, när han försvinner igen utför backen. Så knogar han på till Evertsberg. Men vad nu! Han åker fram till en av stugorna, spänner av sig skidorna och går in! Ger han upp? Nej, han upprätthåller en tradition. Han skall njuta det kaffe, som puttrande i en kopparpanna på spisen väntar honom. I tio år puttrade pannan. I tio år steg Hellstenius in genom dörren för att få sitt kaffe.

Jo, det gick livat till. Nittonhundra-tjugotvå till exempel. Kommer Du ihåg, nittonhundra-tjugotvå? Pojkarna var nervösa för morgondagen och hetsiga av tävlingsspänningen. De hade svårt att sova och satte sig att spela priffé för att råda bot på nervositeten. De fick spela hela natten. I Evertsberg tyckte Gustav Wahlgren, som tillhörde nattvakarna, att det klippte i ögonlocken och gick helt enkelt in och lade sig att sova en timma, innan han fortsatte till Mora. Det var enkla men friska vanor den tiden!

II.

När det blev morgon på mitt vasaloppsminnes lördag, då slet nordanvinden i åsarnas träd, blåste snön i yrande fart runt stugknutarna och förstörde sikten. Temperaturen höll sig kring noll och förstörde humöret. Snön låg djup och lös hela vägen mellan Sälen och Mora, och Kusén, som åkt upp från Mora, vittnade att det inte gavs något stavfäste. Skulle det kanske också bli tö med nysnö och hård blåst? Men tänk inte på det! Prova vallor, ty arbete är avkopplande!

Så möttes man därute i snöyrans på älven, på vägarna eller i backarna. Där åkte stora bredaxlade gossar än på det ena än på det andra benet. Nya skidkonster? Nej, bara Vallningsprov! Varje skida hade fått sin specialsmörjelse. Vilken?

"Jag har fårtalg i botten och höksjoks ovanpå på den ena och Kloka Gubbens Salva på den andra och förresten blir det månsken på fredag och regn till hösten, så Hej Svejs!" Klokare svar kan ingen begära på en fråga, som vill avslöja det — genom hårda erfarenheter — funna vallningspatentet.

Sent på eftermiddagen blåste stormen rent på himlen och samtidigt nacken av

sig själv. Temperaturen började sjunka, och vallningsproblemet fick på en gång sin lösning. Jag hade tidigare under vintern haft tur med Lappglid, och det rådet är ett gott råd, att på gamla vänner skall man lita. En ordentlig Lappglidssmörjning blev också mitt recept.

Så blev det kväll och dags för aftonvard. Nu började den stora händelsen komma verkligt nära, och konfrontationen skapade en viss känsla, som kunde vara släkt med nervositet. Men bara för ett ögonblick. Sedan besegrade jag den. Gick hem, gjorde klart det sista, smekte skidornas glidytor, bad om tur, tittade på den glittrande vinternatten och termometern, som nu hunnit till -15° , kröp till kojs och lyckades... verkligen somna...

III.

... och vaknade till en verklig nordisk vintermorgon. Månen lyste stor, kall och klar över Sälenfjällen och över alla hus, där rökarna redan ringlade upp mot skyn. När jag väl fått kläder på kroppen och kommit ut, tog kylan tag med ett isande grepp. Det knarra-de hårt och kärvt när jag gick. Undra på det. 27 grader kallt! Slutsatserna gävo sig själva: det skulle bli farligt kallt att andas, och kärvt före skulle dagen bjuda på.

Med tankarna fyllda av det som förestod, gick jag till det sista målet före loppet. Ja, jag åt som om det vore det absolut sista. Men jag hade av välvilliga vänner proppats så full med råd om matens betydelse för ett sådant här lopp, jag hade fått mig historier till livs där större, starkare och bättre skidåkare än jag genom slarv vid matkontroller tvingats ge upp. Dessutom hade man varnat mig för den långa stigningen upp till Högsättern, för hård utgångsfart, för förfrysningar och för det ena och det andra. Efter alla dessa berättelser må det kanske vara mig förlåtet, om jag kände mig stå inför en svår uppgift, vilken jag visserligen gav mig den på att klara, men att samtidigt varken genom slarv eller överdåd — jag tänkte då även på denna tidnings renommé — icke äventyra. Därför åt jag vid varje matkontroll mycket och länge. Åt och drack av allt som fanns. Andra löpare hann komma in och ge sig iväg på nytt, medan jag satt kvar. Dom åkte inte om mig, dom svalt sig förbi mig. Jag använde säkert en timme till ätande och drickande i kontrollerna. Skulle jag ännu en gång få tillfälle att åka ett Vasalopp, så vet jag, att jag kan spara många minuter vid matborden.

Men vad jag då inte lika starkt som denna första gång får uppleva är de storslaget högtidliga minuterna före starten. I den — fastän under klar

Dalaglädje vid 13:de Vasaloppet: Lima-pojken Sven Hansson lagerkransas.

himmel — kalla grå morgonskymningen och bekikade av morgonpigga åskådare åkte alla deltagarna omkring i akt och mening att värma upp sig till den stundande bataljen eller i lovvärda ansträngningar att få glid på vallan. För första gången var jag kollega och kamrat med Matsbo, Häggblad, Stenberg och Larsson och Nilsson, kända och okända — kamrat bland kamrater. Så radade vi upp oss i fyra långa led, stod och stampade på stället för att söka hålla något av värmen kvar. Dalarnas skidordförande talade klara manliga ord om hårda år, ungdom och stramare livsstil. Ögonblicken voro så mättade och högtidliga, att jag skulle ha önskat hålla dem kvar, men för i kylan stelnade muskler var det ändå skönt att få sätta igång, då folkskol-lärare Åhs fällde flaggan.

IV.

En vasaloppsstart skall ses. Det är ett härligt ungdomligt slöseri med kraft. Man rusar, man aktar icke stort på att kasta sig ut i lössnöen för att komma förbi, för att komma fram, som om hela loppets utgång skulle vara beroende av positionen här i starten. Tidigare har jag visst använt liknelsen med en renhjörd. Så här efteråt är jag böjd att tillgripa en starkare bild. Det är bisonbuffelhjordsaktig tyngd i stormningen. Men ståtligt är det, och åskådaren har säkert valuta för sitt omak att stiga tidigt upp.

Uppe vid Högsättern — dit jag uppför den långa stigningen lydande ett annat "gott" råd gått alldeles för sakta — där mötte oss den andra stora himlakroppssensationen denna morgon. Förut månen stor och kallblank mot en gnistrande vinternattshimmel, nu dagens sol ett bländande eldklot, som lyfte sig över den låga skogen, en strålande ljuskälla, som kom myrarna att gnistra, som kom snön att slå ifrån sig kaskader av ljus.

Vida voro myrarna och tungåkta i det lösa och kärva föret. Men jag hade träcklat mig fram till Hellstenius goda sällskap, där hans rappa tunga pigade upp oss. När man sett, lyssnat och kommit litet till tals med Hellstenius, då förstår man riktigt att njuta av den berömda anekdoten om honom.

KUNGS-tandborsten
Impregnerad
12 MODELLER
A-B HUSQVARNA BORSTFABRIK, HUSKVARNA

"Hellstenius kommer åkande någonstans i det långa vasaloppsspåret. Åker i ensamt majestät, möter så en gammal dalmas, som står vid sidan av spåret. Naturligtvis måste Hellstenius säga något. Han gör det också, men på sitt sätt. "Var det länge sedan du såg Gustav Vasa åka förbi här?" "Jo", svarar den gamle kvickt på dalkarlars vis, "nog var det några år sen!" Men Hellstenius får sista ordet: "Va det inte det jag kunde ge mig fan på! Spåret var så igenyrt!"

Så voro vi framme i Mångsbodarna. För första gången stod jag inför ett av de prisade matkontrollborden i ett Vasalopp. Ett bord, som jag föreställt mig digna av pannkakor, av välling, bananer, ägg, blåbärssoppa och alla andra magens frestelser, ty det är förutsättningen för historien om Strål-Lars. Visserligen var Strål-Lars ett matvrak, men ändå...

"Strål-Lars kom efter en bastant och präktig frukost i Sälen till Mångsbodarna med tätgruppen. Man stannade, och Strål-Lars hann sätta i sig mer pannkakor än någon annan på samma tid, och det var med svårighet, som han till sist lydde ärans bud att fortsätta kämpa om segern, när de andra stucko i väg. Men efter en stund kommer en löpare tillbaka i spåret. Det är Strål-Lars. Frestelsen har blivit honom övermäktig. Pannkakorna voro för goda, och det fanns rum för fler. Först efter en grundlig repetition vid matbordet försvann Strål-Lars i spåret mot Mora igen."

Men alla av sådana beskrivningar uppväckta förväntningar kommo denna gång på skam. Sockervattnet var slut, apelsinerna frusna, bananer sak-

3 mil från mål — kontrollen i Oxberg: Gustav Johansson, St. Skedevi (n:o 14), Frans Isaksson, Norsjö (n:o 87) och Georg Moberg, Boden (n:o 31) förfriska sig med varm mjölk och blåbärssoppa.

nades alldeles och även i övrigt gav bordet ett skövat intryck. Det blåste snålt, det fanns inga filtår, och det var inte med någon saknad man lämnade kontrollen i Mångsbodarna.

Så fortsatte jag de skojiga backarna utför från kontrollen, slet ont bland riset i Vanåns dalgång, svettades i uppförbackarna mot Risbergs fäbodår, beundrade där uppe den soliga dagen över alla grå gamla bodår, över snön och de raka snötunga granarna och njöt av den härligt höga luften.

Sedan började milen bli långa, och jag började åter längta efter sagans matkontroll. Den kom efter en lång stigning. I lä av röda hus — välordnad, med mat och dryck, med bänkar att sitta på och fintår att svepa sig i — låg kontrollen i Evertsberg. Här uppe vid Evertsberg har man ståtliga utsikter bort över Älvdalen, långt bort över blånande åsar i nordost. Nu förstod jag att Knutte Bellander, när han i första Vasaloppet 1922 kom hit upp, måste anslå en halvtimme åt utsikten, eller som han sa: "Jag hade ju aldrig varit där förut, och det var ju så vackert". För skönhetsens skull lät han många minuter och medtävlare passera.

Tidningarnas referat koncentrera sig till berättelsen om segraren, hur han kämpade och vann. Här i Evertsberg fick jag veta, att Vasaloppet inte bara är kampen om lagerkransen. Av de tävlande är det kanske bara tjugufem man som gå med i den avsikten. De andra gå med för laget, för att slå sin träningskamrat, för att slå sin egen tid från ett föregående år, kanske bara för att ännu en gång känna efter om de stå rycken för de nio milen. Och folket, som står där efter spåret, står kvar timmar efter att segraren stakat förbi. De stå där för att se sin man, sin bror, sin vän komma förbi och för att ge honom och andra sitt hejarop till hjälp på väg.

V.

Så skjutsade jag utför de långa backarna ner till Oxbergssjöns nivå, blev trött ett tag och hade det slitsamt och

stred den gamla striden att övervinna mig själv. Gnällde och svor över den hårda vägen vid Oxberg, där skidorna slunto och foro, kom så småningom fram till Gopshus till ett nytt långt stadigt mål mat. Kom i väg på nytt, piggnade till från tröttheten och började finna det hela nöjsamt.

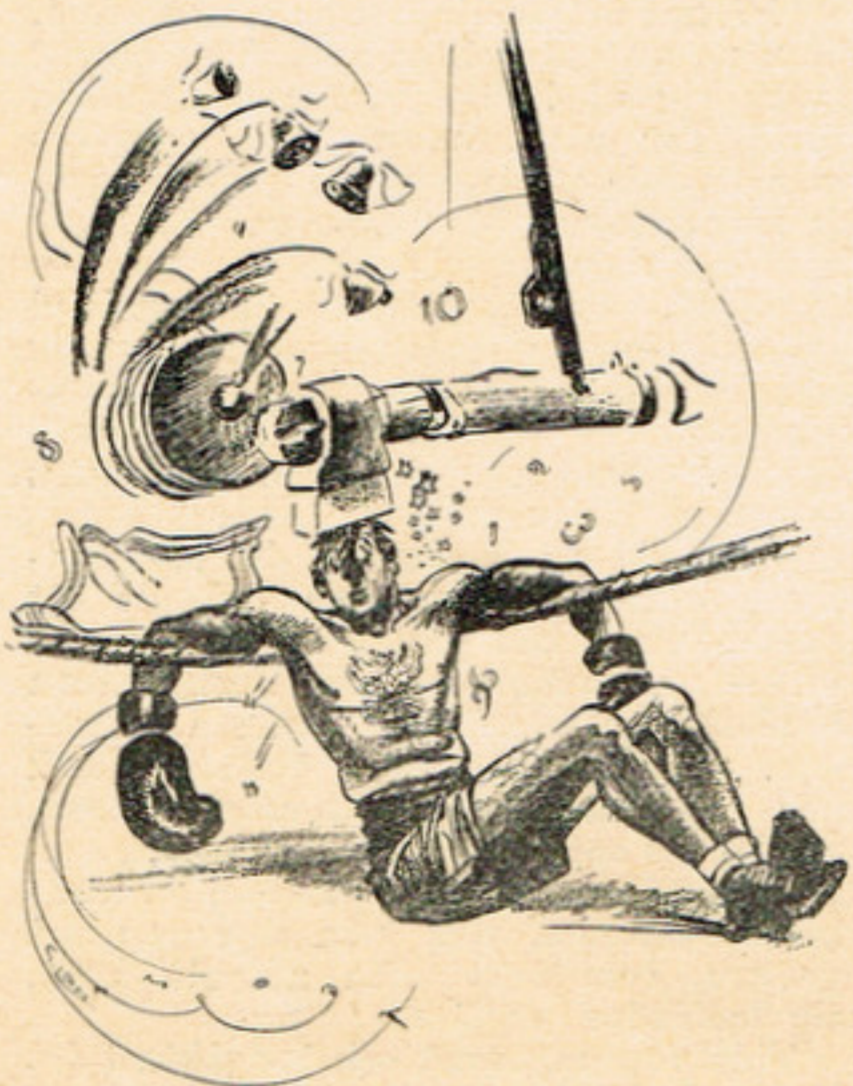
Det var så trevliga flickor i Eldris-kontrollen, flickor med det glada slagfärdiga dala-humöret. Så fanns där god mat. Flickor och god mat. Finns det något, som lättare håller en man kvar i kvarter. Men gamle spänstfönomenet Almér som jag kört ifrån efter Gopshus, hade kommit in och gjorde sig klar att starta på nytt, kollegan Lind likaså, och då trädde en ny drivfjäder "prestigen" i funktion. Nu vågade jag riktigt offra det krut, på vilket jag så länge och försiktigt sparat, på de återstående sju kilometrarna. Nu var spåret inte längre så löst, nu fick jag åntligen litet användning för stavarna. Glidet kändes bättre. Jag stakade på friskt utför backarna, och på den släta marken efter älven sträckte jag ut, så mycket musklerna tillät. Nu var det inte långt kvar, nu... där var kyrkspiran... där låg Mora... där var älvbrinken... där den repavspärrade vägen... där klockstapeln, och där var målet! Målet!!!

Så är det över! Trött? Ja och nej. Inte så trött att jag inte skulle kunna fortsätta. Skönt? Visst storfint! Det skall smaka med dusch! Hungrig? Nej, jag är stormätt, jag har aldrig i mitt liv ätit så mycket som denna dag! Du behöver väl vila och sova sedan? Nej, min flicka, här skall inte sovas bort en enda timme av denna sköna dag. Jag har åkt Vasaloppet! VASALOPPET, förstår Du! Jag skall vara med om varenda del av programmet, som återstår. Kyrka, prisutdelning och dans. Jag måste träffa nyvunna vänner, berätta och jämföra.

Sent slutade dagen. Långt på andra sidan midnatt...

Efter stängningsdags

i konstsalongen (där vi var nyss) anlände Micke och Lannmark med ytterligare 1/6 dusin tavlor:

Yes box.

Verkar detta konstverk virri't? Tavlan heter Fighting spirit. Det är boxarns syn på tingen när han nödgas lämna ringen.

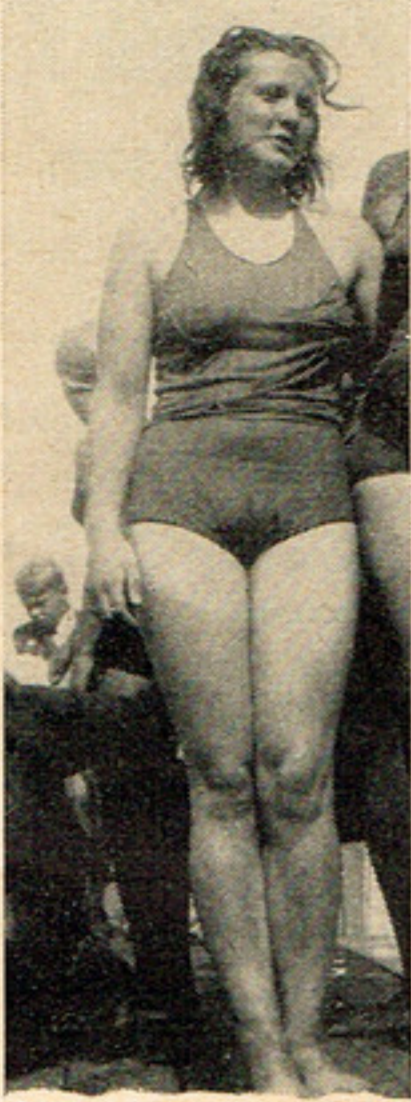
Och så novembers nya fluga:

Ny vind.

Surrealism, men fördenskull ej sur. Landet skall lära sig leva i dur. Se blott, hur hurtigt i höjden man hoppat. Svenskarnas form syns på hattformen: topphatt.

KERSTIN CASSEL, Falun, (50 m. bröst 42.7).

lära simningens ädla konst.

Mina förhoppningar på 1941 kan jag sammanfatta sålunda:

Att mina studier vid läroverket skola lyckas så att jag i sinom tid kan vinna inträde vid G. C. I. Att efter erhållen examen vid institutet få ägna mitt arbete åt gymnastiken och idrotten. Under ferierna måste jag utnyttja alla träningsmöjligheter i simning så att jag kan sänka min tid för 200 m. bröstsim till minst 3.10 och eventuellt förkovra mig i andra simsätt. Den förening jag tillhör, IFK Mora, vill jag även vara behjälplig när nya elever skola

GUSTAF HOLMÉR, Sthlm (häck 110 m. 15.1).

Min främsta uppgift år 1941 är att avlägga studentexamen, den första stora milstolpen på mitt livs bana. Min andra uppgift värnplikten. Jag hoppas dock att trots dessa två huvuduppgifter kunna träna så mycket på höga häckar, att jag kan bli finalist i D. M. och S. M. Ja, varför inte försöka kvalificera sig för B-landslaget? Försöka duger ju alltid. I

varje fall har jag lovat mig själv att slå min ärade faders rekord på höga häckar, vilket visst lyder på 15.8 sek. Hans notering på låga har jag redan "tryckt" med över en sekund. Den enda vägen för att nå detta mål är träning, träning och åter träning. Ty endast genom strävsamt och idogt arbete nås framgången. "Per aspera ad astra" skulle den gamle romaren ha sagt, och så säger också jag, eftersom jag råkar vara "latinare".

GERTRUD NILSSON, Skara (slungboll 44.31).

De stora mål jag föresatt mig att nå, är att bli gymnastikdirektör. Första milstolpen på vägen dit passerar jag till våren, då jag tar studenten. Därför är jag nu mest inriktad på att träna upp mitt vetande. Detta hindrar dock icke, att jag håller mig i god form genom gymnastik, såväl inom, som utom skolan, genom tennis o. långpromenader. Om jag föresatt mig att nå ett visst mål? Ja! Det är min hemliga önskan att bli Sverigesmästarinna i slungboll, i fin tennis, simning, skidor.

Än klappar "HJÄRTAT MED FRISKA SLAG!" ...och här känna vi ungdomen på pulsen!

Julnummerredaktionen har frågat de svenska skolungdomssegrarna — pojkar och flickor — *Vad hoppas Du utföra 1941?* — Svar:

BERTIL FRYKLAND, Örebro (löpn. 1.500, 4.05).

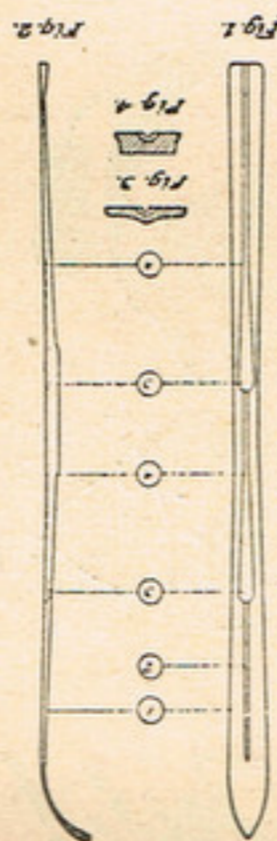
De senare årens höga svenska standard i medeldistanslöpning har gjort förhållandena för oss tekn. studerande nära nog "amerikanska", i så måtto att vi ha att välja mellan arbetet—idrotten, om vi vilja komma någonstans, och det vill vi ju alla. Svårigheten att kombinera en ingenjörs arbete med rationellt bedriven idrott tror jag har varit orsaken till många skolstjärnors försvinnande. Detta för att i någon mån försvara min egen sak. När jag till våren, efter att ha tagit min examen som merkantill ingenjör, rycker in vid Vaxholm, hoppas jag dock åter få möjlighet att träna rationellt och ånyo få deltaga och leva med i årets stora idrottsfest S. M.

KERSTIN TÖRNBLOM, Falun (raka hopp).

För mej blev segern vid skolmästerskapen en verklig överraskning. Då jag förut endast deltagit i DM-tävlingar, hade jag inte alls siktat så högt, men nu, om jag tränar riktigt ordentligt, så kanske jag kan börja tänka på Mellansvenska, och till slut Svenska mästerskapet.

Vet Ni

att vi blivit antagna som leverantör till Svenska Skidförbundet av samtliga Slalomskidor, modell LUFTSKIDAN.

att vid årets Svenska Mästerskap i Slalom inte mindre än 68 av 78 startande åkte på LUFTSKIDAN.

På begäran sända vi omgående broschyrer.

L. A. Jonssons Skidfabriks A.-B.
ÖSTERSUND. Tel. 245 Fabr. ank.

HENRIETTE GAY, Djursholm, (längd 463 — 80 m. 10.4).

Mitt främsta mål ligger nog för tillfället inte på idrottens område. Jag hoppas nu närmast på min studentexamen i vår. Jag har tråkigt nog kanske för sista gången tävlat i Skolungdomens hösttävlingar. De äro de roligaste tävlingar av alla. Jag hoppas även att de komma att bestå i alla tider.

LARS NORDIN, Karlstad (löpning 100 m. 10.9)

Det är ingalunda lätt att besvara den här frågan, i all synnerhet, då man just inte har gjort upp några särskilda planer för det kommande året, åtminstone inte vad idrott beträffar. Annars finns det nog mål, som man har gett sig den på att nå, t. ex. att åstadkomma ett fruktansvärt kraftfullt försök att avlägga studentexamen. Detta senare gör givetvis, att man måste låta idrotten komma i andra hand. Men det är ju alldeles givet, att man, om det nu ligger inom möjligheternas gräns, vill försöka få igång träningen igen fram på försommaren, så att man eventuellt kunde nå 1940-årsformen eller något längre. — Inte har jag

något emot att få representera gamla Sverige i en landskamp till inte.

GERD LJUNGQVIST, Falun (löpning 60 m. 8.2).

Att jag skall fortsätta med idrotten, är en given sak. Jag skulle inte kunna tänka mig sluta upp med den. Genast när våren kommer skall jag börja träningen och ej vänta med den till framåt aug., som jag gjorde i år. Ty jag tror att om man lägger ner hela sin vilja att göra något bra, lyckas man säkert också. Nästa höst hoppas jag åter få representera min skola på Skolungdomens. Jag hoppas, att vi må leva i fred, så att Sveriges idrottsungdom åter få träffas och tävla i glatt kamphumör. Min högsta önskan är att en gång bli svensk mästarinna.

BJÖRN ASTHNER, Stockholm (spjut 57.50).

Första halvåret 1941 måste gå i studiernas tecken, men därefter tänker jag uppsöka vida marker och ta i tu med spjutet och försöka bättra på mitt resultat med några meter.

De finska kastarnas resultat hägrar ju i fjärran och vem skulle ej vilja komma upp i jämnhöjd med dem. Viljan är det inget fel på och inte på kamplusten heller.

Jag anser att idrotten är en krydda, som, i rätta proportioner, ger liv åt vardagen och låter en känna glädje i det dagliga arbetet.

(Forts. fr. sid. 7.)

Vem täljde väl de striders tal som detta folk bestod då kriget röt från dal till dal, då frosten kom med hungrens kval — vem mätte allt dess spillda blod och allt dess tålmod...

Ej mat, men mannamod...

— Små ting kunna ofta göra ett väl så kännbart intryck som "stora".

Av detta sällsamma krigiska mellanspel — andra februariveckan 1940:

Eric v. Frenckells och Rinnes klubbkri-gare till brummande Bromma, isiga Stockholm och kvällsfestliga Oslo — minns jag kanske allra helst lille Oda Forsstedts glada svar på frågan (i Almkvist-bilen uppe på Tranebergsbron) om han inte var hungrig efter sina 22 mat-fria resestrapatstimmar:

"Int' är det så skyndsamt med mat! Jag har ju ofta fått va' 3 dagar utan!"

Om den lille finske vänsterytterns hungertålighet inte blivit precis "svensk modell 1940", så har dock detta år bu-rit framöver, genom arbetsöver-fyllnad, mödor och svett och besvikelser.

Jag har sett skidlöpning på Billingen och Frösön, handboll i Skövde och Göte-borg, Seyffarth-glid på Stadion, stadig och säker fotboll av Degerfors och över-raskande rapp av östgötar (ävensom ma-sar) på militärfinalen i Stadion — nju-tit av danskarnas bollfyndighet på Rå-sunda och Idrætsparken — har om-slutits av vänkretsar i Söderhamn och Skillinge, "Valencia" och Nådendal, Borås och Nynäshamn och Örebro och av 15 salar där jag talat om Nordens Frihetskamp och Idrottens Frigö-relse av våra mänskliga möjligheter.

Sex ting ha — efter den 11. februari — gjort ett särskilt djupt intryck.

Kälarnes 3.000 meter på 8.09: den mest enorma löpning jag

D:r Magnus Selling:	Rent Spel	1
Tore Svedstedt } Gustav Lannmark }	Gunnar Höckert in memoriam	3
Torsten Tegnér:	Nordisk vinter ..	4
Gösta Holmér:	Svenska löpningens hemlighet	9
T. T. & Co.:	Sofia-flickorna ..	13
"Kalle Lager":	Skidor och fjäll ..	17
Einar Dusen:	Min kupp i Em- maboda	18
Håkan Lidman:	Mina 12 landskam- per	21
"Ceve":	Bollplan på hälleber- get	26
"Kalmar":	Sommar i löpar- sällskap	30
Bengt Carlquist:	Vårt orienterar- torp	34
Karl E. Hillgren:	Jägarbragden bak rysslinjerna	37
Sven Forsell:	"En tyst minut" ..	42
Pb:	Ung skridskokung ..	49
Micke } Lannmark }	I. B:s konstsalong 1940	50
Stig Hogdal:	Att köra Vasalopp ..	52
9 unga:	Inför ett nytt år ..	55

Julklappen

★

som passar vår tid

ÅKE SEYFFARTH
"... en verkligt
bra klocka..."

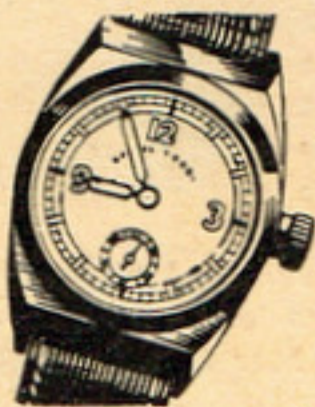

"SVANGIS"
"Jag har en Revue Sport
- den gillar jag skarpt."

ÅKE
SÖDERBLOM
"En utomordentlig
klocka - både för
revue och sport."

De som ha...
lyckönska dem som få

REVUE
SPORT

till jul!

STÖTSAKER ★ VATTENSAKER ★ ANTIMAGNETISK

Redaktör: TORSTEN TEGNÉR
IDROTTSBLADET utkommer varje
belgfri måndag, onsdag, fredag.
Red. och exp.: Tunnelgat. 3, Stockholm
Helår kr. 25:—, kvartal kr. 7:—

sett under 40 år vid Idrotten, med ett
titansktt slutvarv;

Arne Anderssons 600 meters spurt i
Helsingfors mot tyskar och finnar: oför-
skämt fränt och självöverskattande och
ohållbart och... dubbelsegergivande tap-
pert!

För det tredje: krigarnas ursvenska
humör i I. B.-stafetten runt Stockholm
den 1:sta september: de 22 lagens tre
män p i s k a d e fram varandra —
det var fradgande vreda böljor, en stam-
pande dammuppyrande buffelhjord!!

Och jag ska vara uppriktig och räkna med
något som slog mig blixtilikt, när jag körde
cykel 25 km. på 52.45 på Ångbyvägen i
augustikvällen: jag kände att var och en, som
strävat en tid, kan på nytt föda sig i
eldig dyrkan av dädstarka mästare... men
detta fordrar sitt eget kapitel.

Starkaste upplevelsorna voro dock
två stilla.

Svenska soldaters och unga officera-
res mjuka, kloka, tillitsfulla, lågmäl-
da samverkan i FÄLTÄVLAN i Dals-
land två milda septemberdagar — hård
manlig löp- och gång- och skjutidrott.

I Finlands och Nordens Stadion... en
julkväll, då Olympias eld skulle ha
brunnit... samlades finskt folk till
minneskväll För De Fallna. Musik och
innerligt tal. Idrott, som var som en
grekisk fris: som bara "också var
där". Och en Frid, som vårt land icke
har känt.

T. T.

BRÖD

ger spänst och kondition

SPISBRÖD av sammalet mjöl ger energi och allsidig näring till billigt pris. För *idrottsfolk* är spisbröd det idealiska födoämnet.

Födans uppgift är att tillföra kroppen den nödvändiga energin i form av kalorier. Av spisbröd erhålles för en krona omkring 5000 kalorier, av mjukt matbröd omkring 3000 kalorier, av nötkött ungefär 900 och av ägg ca. 800 kalorier.

Spisbröd är rikt på B₁-vitamin, som är av betydelse för ämnesomsättningen och nervsystemet samt B₂-vitamin, som är av vikt för tillväxten.

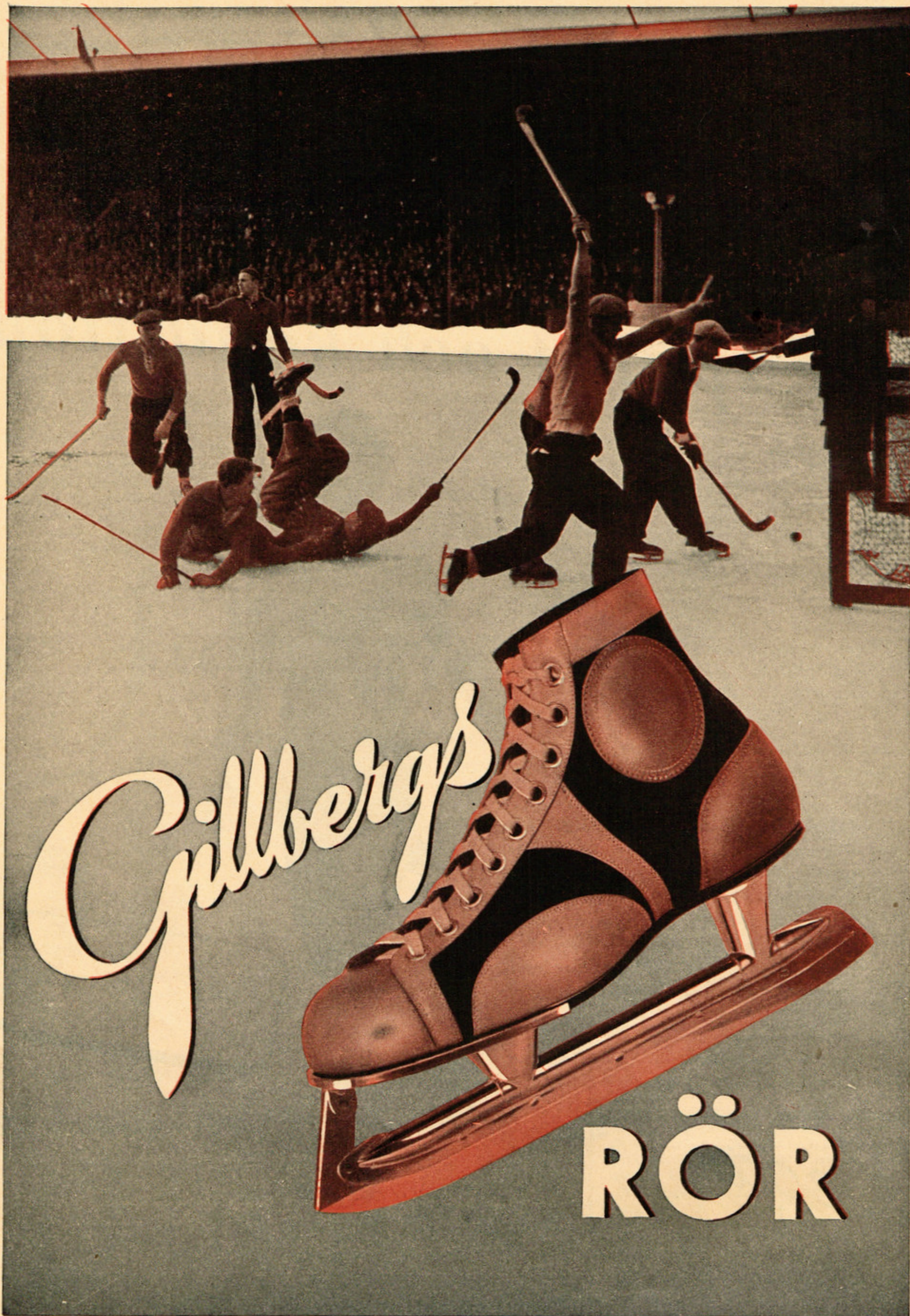
WASABRÖD bakas enbart av sammalet mjöl!

Ett bra tips för
brödkupongen

Beöfär

WASABRÖD

"Sveriges nationalbröd"

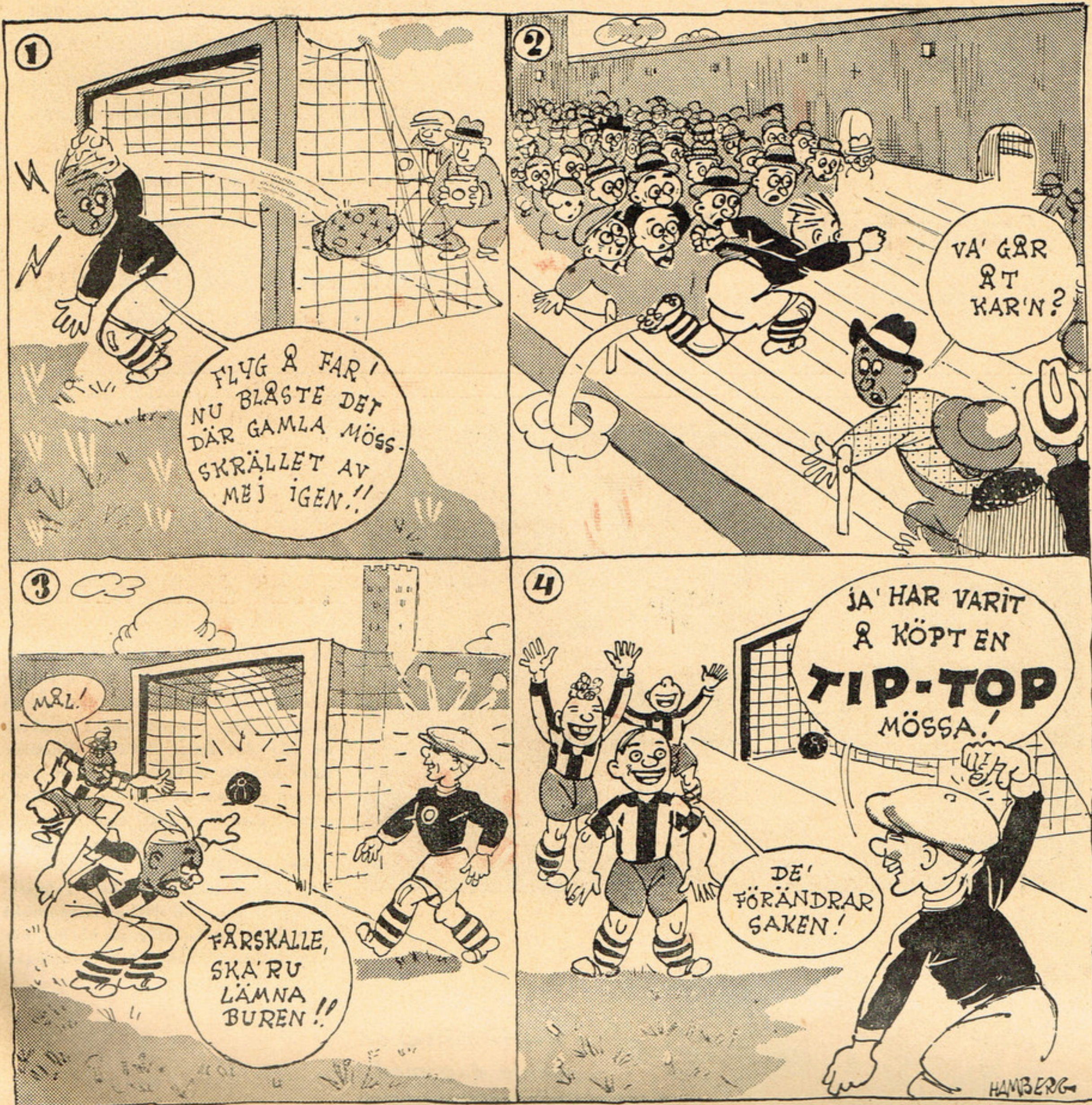
Säljes i järn- och sportaffärer

Aktuellt året runt:

Målvaktens lilla missöde

eller

MÖSSAN man ej vill mista

Tillverkare: **GUSTAF PALMS MÖSSFABRIK, TOMELILLA**

*Elegant
hållbar*

Fabrikant L. Haglund & Co.

Gävle — Etabl. 1872 — Tel. växel 5780

MEDBORGARBOKEN

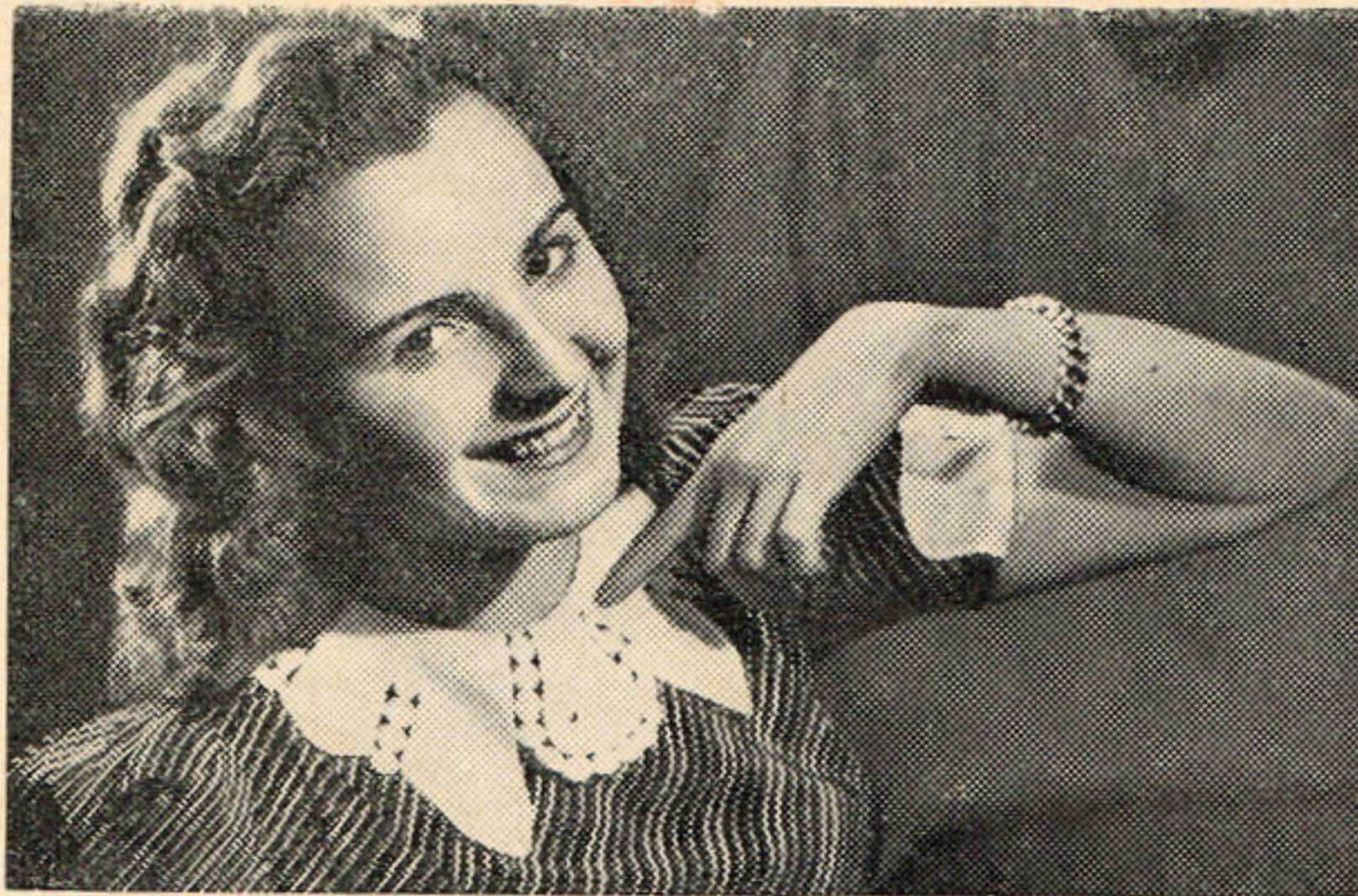
om

Folkförsvaret

Den föreliggande "Medborgarboken om folkförsvaret" har sammanställts i syfte att lämna en instruktiv och till innehållet lättillgänglig översikt över Sveriges försvar och försvarsberedskap. Boken har tillkommit under direkt medverkan av militära fackmän. Publikationen riktar sig till alla medborgare.

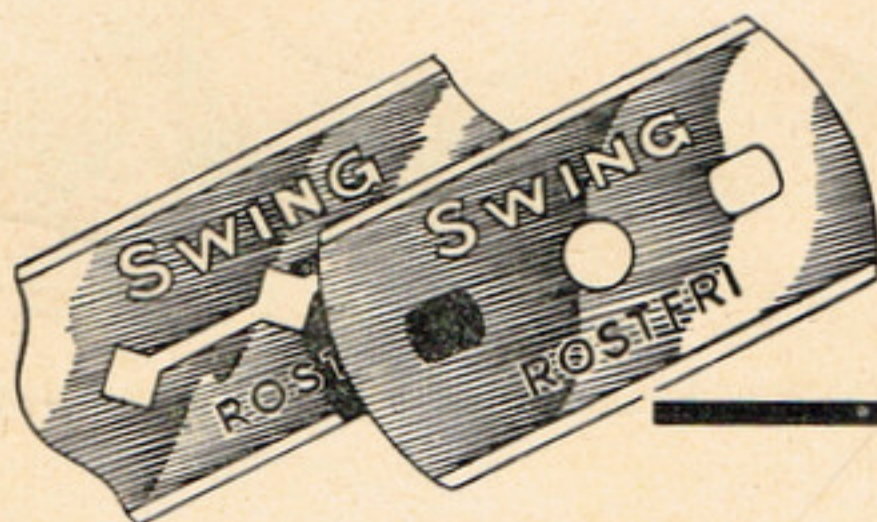
Pris kr. 1:50 i varje bokhandel

GENERALSTABENS LITOGRAFISKA ANSTALT
STOCKHOLM

**Jag tycker
karlar äro rara,
men välrakade
ska' dom vara...**

Vi karlar tål höra sanningen — både ros och ris. Apropå — det där med rakningen ordnar sig nog. Vem vill gå omkring med "vegetation" i ansiktet; nu när det finns SWING Rostfria. Eller kan Ni få det bekvämare: rakningen går som en dans — inget plock efteråt med förargliga blad och smådelar — ingen isärtagning — ingen torkning. Skölj bara av löddret — och allt är klart för nästa rakning. En annan sak: SWING är ekonomiskt — billigare än de billigaste bladen, när man räknar med antalet rakningar.

**Kvickt välrakad
varje dag med**

SWING
rostfria

AKTIEBOLAGET SVENSK RAKKLINGA • SANDVIKEN

Fackmännen borga för kvalitetsvaror

Idrottsmagasinet och dess chef Hugo Johanson

kan genom samarbete med in- och utlandets främsta experter vid fabrikation och inköp av sportartiklar erbjuda Eder reglementsensliga och högklassiga varor. Vårt lands mest uppskattade och internationellt erkända idrottslärare inom den fria idrotten, *A. W. Kreigsmann*, rekommenderar bl. a. Finish-skön, som den bästa i marknaden förekommande.

Josef Nagy, internationellt berömd fotbollexpert och fotbollpedagog, är konstruktör till den nu i handeln dominerande Nagy-fotbollkängan.

Marius Eriksens världsberömda hickoryskidor lanceras med ensamrätt av Idrottsmagasinet.

Idrottsmagasinet är landets ledande sportaffär av såväl vinter- som sommarartiklar.

IDROTTSMAGASINET

Birger Jarlsgatan 5, Stockholm. Tel. (växel) 20 88 25.

*Jag tror
du börjar bli fet,
gubbe lilla*

Han: Fet, vem tror du har en chans att bli fet nuförtiden — för en månad se'n Lejonmärket, förra sönda'n Orienterarmärket och i dag, ja titta själv på kartan. Nej, det är skjortan som blir mindre för varje vecka. Känns närmast som en tvångströja. Flanellskjortor skall man tydligen akta sig för att tvätta.

Hon: O, dessa karlar. Du köper förstås första bästa skjorta du får syn på i affären. Du kanske rent av aldrig har hört talas om, att det finns flanell som inte krymper.

Han: Så naiv är man väl inte, så man tror på så'nt. Förresten sa' de att den här var "tvättad och krympt".

Hon: Nästa gång du köper skjortor skall jag bli din trogna livvakt. Då skall vi köpa tyg som är sanforiserat, det är det enda tyg som man har verklig garanti för att det inte krymper. Dessutom är det hållbarare, tack vare att sanforiseringen gör tyget elastiskt. Sanforisering är faktiskt det bästa de har hittat på, se'n de gamla gubbarna i Egypten kom underfund med att man kunde väva tyg.

Han: Som vanligt måste jag ge mig. Skönt i alla fall att få en praktisk nationalekonom som du till inköpschef.

Hon: Så fick du i alla fall sista ordet.

Numera kan Ni få sanforiserade tyger till skjortor, bomullsklänningar (härliga mönster), overaller, sköterskedräkter och flanellplagg. Sanforiserat tyg är märkt i kanten: Sanforiserat — Wäfveribolaget. Färdiga plagg ha denna etikett:

SANFORISERAD
Krymper icke!

Inreg. varumärke

WÄFVERIBOLAGET
BORÅS

DEN VERKLIGA »HJULKLAPPEN»

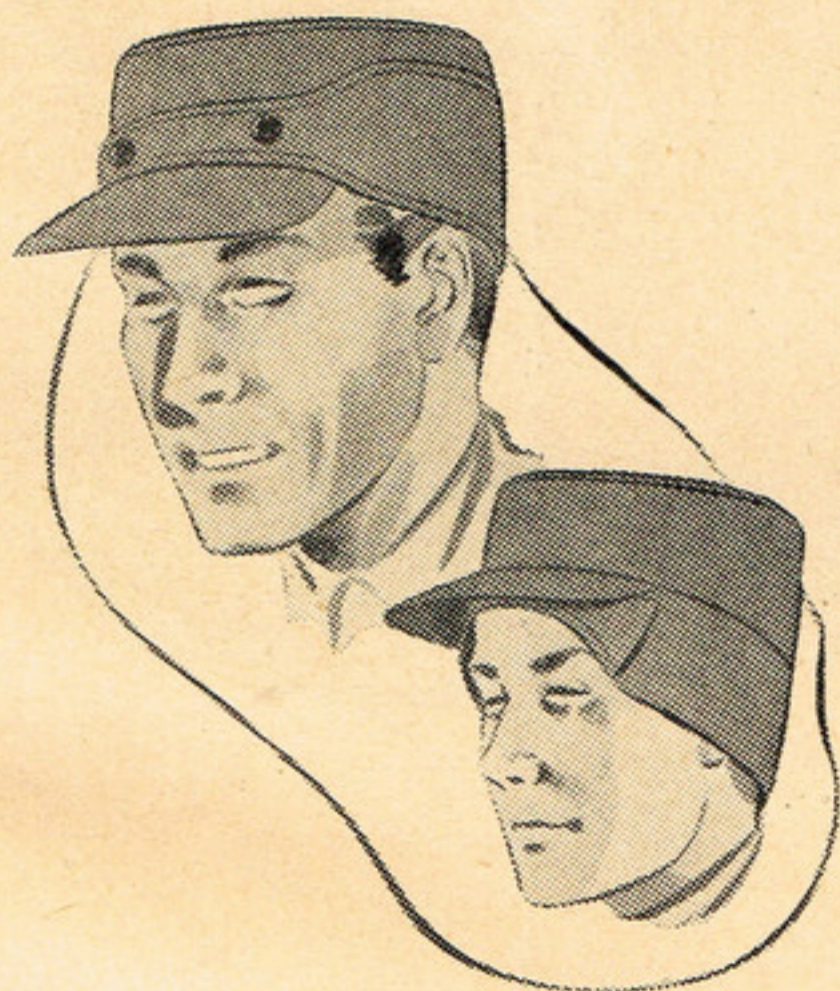
En Nordstjernen till jul — det blir en julklapp som ger nytta och nöje för många, många år framåt. Skänk Nordstjernen — årets cykel — årets julklapp.

NORDSTJERNAN

ÅRETS CYKEL

WIKLUNDS VELOCIPEDAKTIEBOLAG • STOCKHOLM

olbo

Fältportmössan

Populär och praktisk modell. Bästa mössa för **hemvärnsmän** och vid **all slags sport**. Tillv. av kraftigt ylletyg i mörkblå och gråbrungrön färg.

Fabrikant:

A.-B. OLSSONS MÖSSFABRIK • BORÅS

vi utföra alla slag av trycksaker från

visitkortet till de mest krävande bok-

arbeten, tidskrifter och tidningar

TRYCKERIAKTIEBOLAGET FYLGIA • TUNNELGATAN 3, STOCKHOLM
TELEFONER: 11 37 27 — 20 79 60 — 20 79 61 Linjeväljare

Ingrid och Drotten

en lämplig julgåva och ett värdefullt tillskott till hemmet. Båda dessa Vasamärkta matsilvermodeller kan Ni komplettera med stekfat, brickor m. m. och Vasamärket är som alltid Eder garantistämpel för helt igenom svensk tillverkning och hög kvalitet.

Guldsmeds Aktiebolaget i Stockholm

Fabrik grundad 1867. Inga egna butiker. Vasamärket hos alla guldsmeder.

Text av
TORSTEN TEGNÉR

förflyttar berg, säger man. Bergsäkert är i varje fall att den dagliga idrottsträningen gör underverk när det gäller att förflytta kastredskap, bollar, båtar, människor.

Det regelbundna *sparandet* kan på ett förunderligt sätt förflytta människan till hennes önsknings mål. Stärka henne. Och sätta henne i de kraftsvällande *vinnarnas* klass.

Spara i

POSTSPARBANKEN